

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL
Üldise ajaloo kateeder.

SAKSA DEMOKRAATLIKU VABARIIGI
VÄLISPOLIITIKA
1951 - 1959

D i p l o m i t ö ö.

R i i t s a l u,
Eino, J.

V i l j a n d i 1960.

S I S S E J U H A T U S .

1945.a. kevadel varises Nõukogude armee ja lääne-riikide armeede pealetungi tulemusena kokku fašistlik Saksamaa. Lõppes II Maailmasõja lahingutegevus Euroopas. Sama aasta juulikuul tuli kokku Potsdami konverents, et määrata kindlaks Saksamaa saatus. Potsdami konverentsil võeti NSV Liidu, USA, ja Inglismaa riigijuhtide poolt Saksamaa küsimuse otsustamisel aluseks Jalta konverentsi otsused. Ühiselt otsustati Saksamaal läbi viia desarmeerimine, fašistliku partei ja teiste fašistlike organisatsioonide likvideerimine ning maa demokratiseerimine. Otsustati kindlustada Saksamaa majanduslik ja poliitiline ühtsus. Selleks, et Saksamaal Potsdami konverentsi otsused ellu viia, jaotati Saksamaa neljaks okupatsioonitsooniks (samuti Berliin): NSV Liidule Ida-Saksamaa (Mecklenburg, Brandenburg, Saksi-Anhalt, Saksimaa, Thüring), USA-le - Hessen, Baier, Ida-Württemberg, Baden, Inglismaale - Alam-Saksimaa, Nordrhein-Westfahl, Schleswig-Holstein, Prantsusmaale - Rheinland-Pfalz, läänepoolsed alad Württembergist ja Badenist. Potsdami konverentsist osavõtjad deklareerisid, et saksa militarism ja natsism tuleb välja juurida ja et liitlased vastastikusel nõusolekul nüüd ja tulevikus võtavad tarvitusele vastavad abinõud, mis on vajalikud selleks, et Saksamaa enam kunagi ei ohustaks oma naabreid ja mis on vajalikud selleks, et kindlustada rahu kogu maailmas. Potsdami konverentsi otsustes nähti ette, et liitlased annavad saksa rahvale võimaluse tulevikus vältida

võimu haaramist reaktsiooni poolt ja ehitada oma elu rahulikel põhimõtetel.

Saksa militarismi purustamise ja saksa rahva vabastamise tulemusena fašismist avanesid Saksamaa ees uued arenguperspektiivid. Väljumine rahvuslikust katastroofist, kuhu saksa rahvas oli tõugatud fašistlike valitsejate poolt, oli näidatud ka Potsdami otsustes, kus määrati kindlaks Saksamaa kui ühtse, rahuarmastava ja demokraatliku riigi edasine arengutee. NSV Liit seisis Potsdami konverentsil ja seisab ka tänapäeval Saksamaa ühendamise eest rahuarmastavatel ja demokraatlikel alustel.

Lääneriigid ei pidanud kinni Potsdami kokkulepetest, fašismi ja militarismi väljajuurimise ning Saksamaa demilitariseerimise põhimõtetest. Läänetsoonides säilitati monopolid kui militarismi majanduslik baas. Lääne-Saksamaal jätkavad tegutsemist fašistlikud ja sõjalised organisatsioonid, laiendatakse sõjatööstust ja lääneriikide, Potsdami konverentsist osavõtjate poolt viiakse läbi Saksamaa agressiivse armee taastamine ja toetatakse avalikult saksa revanšistlikke elemente.

Teistsuguseks kujunes olukord Ida-Saksamaal NSV Liidu okupatsioonitsoonis. Siin loodi tingimused, mis soodustasid saksa rahva antifašistliku ja demokraatliku liikumise arengut. Arvestades ajaloo õppetunde, koondas töölisklass Ida-Saksamaal oma read Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei moodustamisega.¹ Ida-Saksamaa töölisklassi poliitiline ja organisatsiooniline ühtsus andis võimaluse tugevdada töölisklassi liitu töötava talurahvaga, võita kätte poliitiline võim ja moodustada Ida-Saksamaal NSV Liidu okupatsioonitsooni territooriumil Saksa Demokraatlik Vabariik ning alustada sotsialismi aluste ehitamist. Oma tegevuse aluseks seadis Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei (SSÜP) marksismi-leninismi ideelised, poliitilised ja organisatsioonilised

1. Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei (SSÜP) moodustati Ida-Saksamaal tegutseva Saksamaa Kommunistliku Partei organisatsioonide ja Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei ühinemise tulemusena 21.-22. aprillil 1946. a. mõlema partei ühisel kongressil.

printsiibid. Ida-Saksamaa demokraatlikud jõud viisid 1945.-1946. a. läbi agraarreformi, mille tulemusena üle poole miljoni maata ja vähese maaga talupoja said maad, inventari ja kariloomi. Agraarreform tegi lõpu junkrute võimutsemisele Ida-Saksamaal, likvideerides sellega saksa reaktiooni ja militarismi peamise toe. Veel 1945. a. likvideeriti Ida-Saksamaal sõjalised formeeringud, fašistlikud ja sõjalised organisatsioonid, likvideeriti sõjatehased. Saksa rahvas, ühinedes rahvusrindega, viis 1949. a. oktoobris lõpule rahuarmastava, demokraatliku Saksa DV moodustamise. Saksa DV murdis välja imperialismi süsteemist ja alustas edukalt sügavate demokraatlike ja sotsialistlike ümberkorralduste elluviimist.

Saksa DV moodustamine omab suure rahvusvahelise tähtsuse - tõestab saksa rahva püüet alatiseks vabaneda saksa militaristidest ja nende püüetest saksa rahvast kaasa tõmmata uude maailmasõtta. Saksa rahvas alustas laialdast rahvuslikku liikumist Saksamaa lõhestamise ja Lääne-Saksamaa militariseerimise vastu. Selle saksa rahva liikumise keskuseks ja tema jõu allikaks on Saksa DV, mis põhineb tööliklassi ja talurahva liidul. Saksa DV valitsus võitleb ühtse, demokraatliku, rahuarmastava ja sõltumatu Saksamaa loomise eest, mis ei oleks seotud ühegi agressiivse sõjalise blokiga. Saksa DV valitsuse välispoliitika väljendab saksa rahva rahvuslikke huvisid, võib olla ainult rahu- poliitika. Saksa DV valitsus lähtub oma välispoliitikas põhimõttest - hoida sõbralikud suhted kõigi rahuarmastavate riikidega, pidevalt tugevdada sõprust NSV Liiduga ja sotsialismileerimaaadega.

Käesoleva töö eesmärgiks on näidata mitmekülgse ja laialdase dokumentaalse materjali baasil, kuidas moodustus Saksa DV, kuidas arenesid tema suhted NSV Liiduga, rahvademokraatiamaadega ja kuidas Lääne imperialistlikud ringkonnad asusid Saksamaa lõhestamisele, tema lääneosa militariseerimisele. Töös näidatakse NSV Liidu omakasupüüdmatut abi Saksa DV-le, käsitletakse mitmekülgseid sõbralikke suhteid Saksa DV ja rahvademokraatiamaade vahel ja

Saksa DV võitlust kogu saksa rahva eesotsas lääne militaristide sõjaliste ettevalmistuste vastu, Lääne-Saksamaa militaristlike-revanšistlike jõudude vastu. Töös püütakse anda ülevaade Saksa DV suhetest perioodil 1949. a. oktoober kuni 1959. a. Põhiline rõhk on pandud Saksa DV suhete kujunemisele NSV Liidu, rahvademokraatiamaade ja kapitalistlike riikidega.

Põhilise kirjandusena on kasutatud Saksa DV-s välja antud ja vene keelde tõlgitud dokumentide kogumikke, mis hõlmavad perioodi oktoober 1949. a. kuni juuni 1956. a.¹ ja mis sisaldavad üle 1600 lehekülje Saksa DV valitsuse avaldusi, lepinguid, riigijuhtide kõnesid, kommünikeesid jne. Vähe on dokumentide kogumikes materjali Saksa DV majanduslikest suhetest teiste riikidega. Selle küsimuse osas on mõningat faktilist materjali N. Popovi artiklis „Saksa DV väliskaubanduslikud suhted“² ja ajakirjanduses. Perioodi kohta 1956.-1959. a. on peamine materjal võetud ajakirjandusest, kasutades ajalehti „Известия“ ja „Rahva Hääl“. Peale allikmaterjali on kasutatud ka vähesel määral Saksamaad käsitlevaid üldisi materjale.

1. Документы о внешней политике правительства Германской Демократической Республики. От 7 октября 1949 года до 25 марта 1954 года, Москва 1955.

Документы о внешней политике правительства Германской Демократической Республики. От 26 марта 1954 года до 14 мая 1955 года, Москва 1957.

Документы о внешней политике правительства Германской Демократической Республики. От 22 мая 1955 года до 30 июня 1956 года, Москва 1958.

2. Попов, Н. Н., Внешнеэкономические связи Германской Демократической Республики. 10 лет ГДР, Москва 1959.

I SAKSA DEMOKRAATLIKU VABARIIGI MOODUS-
TAMINE JA SUURRIIKIDE SUHTUMINE
SELLESSE.

Lääne-Saksamaa marionetliku riigi kui USA imperialistide käsilase moodustamine kutsus esile rahutuse kogu maailma rahu eest võitlevate rahvaste hulgas. USA ja tema partnerite - Inglismaa ja Prantsusmaa agressiivse poliitika tulemusena kerkisid areenile militaristlikud-revanšistlikud jõud. Molotov viitas välisministrite Moskva nõupidamisel 1947. a. Lääne-Saksamaal arenevate revanšistlike meeleolude ohtlikkusele: „Liitlaste poolt loodud olukorras föderatsioonis viib selleni, et militaristid tõusevad Saksamaa ühendamise eest peetava võitluse etteotsa ja püüavad kasutada kogu saksa rahvast endi huvides. Selle tõttu tõstab pead revanši idee, kasvab šovinism, mis omab Saksamaal sellist soodsat pinda ja võimaldab uute bismarkide ja hitlerite tekkimist.“¹

NSV Liidu valitsus tegi ettepaneku uuesti läbi vaadata Saksamaa küsimus ja sel eesmärgil toimuski Pariisis mais-juunis 1949. a. nelja suurriigi välisministrite nõupidamine. NSV Liidu delegatsioon püüdis taastada Saksamaa ühtsust, tegi ettepaneku taastada Kontrollnõukogu, moodustada ülesaksamaaline Riiginõukogu Ida- ja Lääne-Saksamaal olevatest majandusorganitest.

USA-l ja teistel lääneriikidel olid aga teised plaanid

I. Внешняя политика Советского Союза, 1947 год, часть I, Москва 1952, lk. 439.

nid - moodustada separaatne Lääne-Saksa riik, kuna metallurgia ja söetööstuse areng Saksamaal loob seal võimalused strateegilise baasi välja kujundamiseks USA imperialistide avantüristlik-agressiivsetele plaanidele. Sündmuste edasine käik tõestab seda täielikult.

18. juunil 1948. a. viidi USA, Inglismaa ja Prantsusmaa okupatsioonitsoonides läbi separaatne rahareform. Selle eesmärgiks oli Saksamaa majanduslik lõhestamine ja Ida-Saksamaa majanduse halvamine, kuna Lääne-Berliinis kehtetuks muutunud valuuta ujutas üle Ida-Berliini. 18. aprillil 1949. a. võtsid USA, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsused vastu Okupatsioonistatuudi teksti, mille järgi tegelik võim Lääne-Saksamaal jäi okupatsioonivõimude kätte.

1949. a. augustis moodustati Lääne-Saksamaal lääne-riikide kontrolli all läbi viidud valimiste tulemusena parlament ja moodustati valitsus, kelle etteotsa tõsteti lääne-riikide valitsevate ringkondade soosimisel üks aktiivsemaid revanšiste - Adenauer. Seega muutus Lääne-Saksamaa platsdarmiks NSV Liidu ja rahvademokraatiamaade vastu. Koos lääne imperialistidega ähvardavad nad Euroopa rahuarmastavaid rahvaid.

Kuid lääne imperialistide agressiivsete plaanide elluviimise teele tõusis võimas tõke - Saksa DV. Saksamaal tekkisid demokraatlikud jõud, kes ühinesid rahvusrindesse ja töötasid edukalt demokraatliku Saksamaa loomisel. Saksamaa demokraatlikud jõud kasvasid, tugevnesid ja astusid välja selle katastroofilise tee vastu, kuhu tõukasid saksa rahvast ameerika imperialistid, militaristid ja Lääne-Saksamaal lääne-riikide soosimisel uuesti koondunud fašistid. 5. oktoobril 1949. a. toimus Berliinis Rahvanõukogu presiidiumi ja anti-fašistliku demokraatliku bloki ühine istung, kus ühehäälselt võeti vastu otsus Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamise kohta. Selles otsuses öeldi: „Separaatse Lääne-Saksa riigi moodustamine, okupatsioonistatuudi kehtestamine, rahvusvahelise õiguse vastane Saksamaa killustamine, lahti ütlemine rahulepingu sõlmimisest Saksamaaga - kõik see viitab ras-

kele rahvuslikule olukorrale, kuhu Saksamaa on tõugatud lääneriikide diktaatorliku poliitika tulemusena."¹

Rahvuslike huvide kindlustamise eesmärgil Saksa Rahvusnõukogu, mis valiti III Saksa Rahvuskongressi poolt 30. mail 1949. a., nimetas enda vastavalt 29.-30. mail 1949. a. vastu võetud konstitutsioonile Ajutiseks Rahvapalatika ja moodustas Saksa DV valitsuse. See päev, 7. oktoober 1949. a., sai saksa rahva ajaloo suureks päevaks. Rahvapalat võttis vastu ka SSÜP esindaja Wilhelm Piecki poolt esitatud demokraatliku Saksamaa rahvusrinde manifesti. Saksa DV tekkis saksa rahva rahvusliku vastupanu tulemusena Saksamaa lõhestamise poliitikale, lääneriikide poolt loodud ebaseadusliku Lääne-Saksa separaatsele riigile ja saksa reaktsioonilistele jõududele, mis on täielikus vastuolus Potsdami kokkulepetega.

Rahvusrinde manifestis rõhutati, et rahvusrinne on saksa demokraatlike hulkade jõu allikaks, mis püüab ühendada kõik ausad sakslased võitluseks ühiste rahvuslike huvide eest. Demokraatliku Saksamaa rahvusrinde manifestis nähti ette Saksamaa ühtsuse taastamine ja rahulepingu sõlmimine, saksa rahva suveräänsus, võitlus sõjaõhutajate ja Saksamaa ühtsuse lõhestajate vastu, plaanipärane rahvamajanduse taastamine ja kultuuri areng. Demokraatliku Saksamaa pealinnaks jäi Berliin, mille ühtsus tuli taastada.

Peamiseks poliitiliseks ülesandeks Saksa DV valitsuse ees oli võitlus Saksamaa ühtsuse ja suveräänsuse taastamise eest. Rahvusrinde manifestis rõhutati: „Saksamaa poliitilise ja majandusliku ühtsuse taastamine Lääne-Saksa separaatse riigi likvideerimise, Ruhri statuudi tühistamise, Saarimaa autonoomia aramuutmise ja ülesaksamaalise Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsuse moodustamise teel... Saksa rahva täieliku suveräänsuse taastamine koos õiguse tunnustamisega iseseisvale välispoliitikale ja iseseisvale väliskaubandusele. Saksa DV ja saksa rahva vaba ja sõltumatu areng pärast rahulepingu sõlmimist.“²

1. Образование Германской Демократической Республики. Документы и материалы, Москва 1950, lk. 16.

2. Samas, lk. 19.

Ajutine Rahvapalat võttis oma esimesel istungil vastu seaduse Saksa DV konstitutsiooni jõustumise kohta ja seaduse Ajutise Valitsuse kujundamise kohta koosseisus: peaminister, tema kolm asetäitjat ja 14 ministrit. Jõustunud konstitutsioon oli demokraatlikemaid konstitutsioone, mis kunagi on kehtinud Saksamaal. Weimari konstitutsioon, mis võeti vastu 1919. a., kindlustas demokraatlike fraasidega monopolistide ja junkrute võimu ning presidendi diktaatorlikud õigused. Lääne-Saksamaa konstitutsioon, mis seati kokku lääne imperialistide vajaduste järgi, oli ainult instruksiooniks lääneriikide poolt teostatavale okupatsioonistatuudile. Saksa DV konstitutsioon töötati välja Rahvusnõukogu poolt laiade rahvahulkade aktiivsel osavõtul. Konstitutsiooni projekt avaldati ajakirjanduses ja rahvas arutas selle läbi, tehes täiendusi ja parandusi. Selliselt töötasid saksa rahva demokraatlikud jõud välja demokraatliku konstitutsiooni. Konstitutsioonis on öeldud, et kogu võim riigis tuleneb rahvast, teostatakse rahva kaudu ja peab teenima rahva huve. Konstitutsioon keelab moodustada eraettevõtteid - kartelle, sündikaate, kontserne, truste, s. t. kapitalistlikke monopole, mis moodustavad imperialismi aluse. Konstitutsioon kindlustab õiguse tööle, puhkusele ja materjaalsele kindlustatusele haiguse ajal ja vanaduses.

Saksa DV kõrgemaks riigivõimuorganiks sai parlament (Rahvapalat), kes annab välja seadusi, moodustab valitsuse ja kontrollib selle tegevust. Iga maakond (Land) omab kohaliku konstitutsiooni ja maakondade huvide kaitseks moodustati vastavalt konstitutsioonile Maadepalat.

Fašistliku Saksamaa kapituleerumisest kuni Saksa DV moodustamiseni riigi juhtimise funktsioonid Ida-Saksamaal ja Berliini idasektoris kuulusid Nõukogude sõjaväelisele administratsioonile. Kui moodustati Saksa DV ja jõustus demokraatlik konstitutsioon, informeeris Rahvapalati Presiidium Nõukogude sõjaväelist administratsiooni nendest sündmustest ja vastuvõetud seadustest. 10. oktoobril 1949. a. võttis Nõukogude sõjaväelise administratsiooni juht armeekandral Tšui-kov vastu Ajutise Rahvapalati Presiidiumi ja Otto Grote-wohli, kellele palat oli teinud ülesandeks valitsuse moo-

dustamise. NSV Liidu valitsuse volitusel tegi armeekindral Tšuiikov avalduse, kus märgiti, et Nõukogude valitsus otsustas üle anda need juhtimise funktsioonid Saksamaa idasektoris Saksa DV valitsusele, mis siiani kuulusid Nõukogude sõjaväelisele administratsioonile.

11. oktoobril tehti Nõukogude valitsuse avaldus teatavaks Saksa DV Ajutise Rahvapalati istungil. Samal päeval võttis Ajutine Rahvapalat vastu seaduse riigijuhtimise funktsioonide üleandmise kohta Saksa DV Ajutisele valitsusele. Saksa DV presidendiks valiti mõlema palati (Ajutine Rahvapalat ja Maadepalat) ühisel istungil Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei esimees Wilhelm Pieck.

12. oktoobril moodustas Ajutine rahvapalat Saksa DV Ajutise valitsuse eesotsas Otto Grotewohlga ja kuulatas ära valitsuse programmi ning kinnitas selle. Ajutise valitsuse koosseisu läksid kõikide rahvusrindesse kuuluvate parteide esindajad: SSÜP - peaminister, peaministri asetäitja, sise-, plaani-, tööstuse-, väliskaubanduse-, rahvahariduse- ja kohtuministri kohad; Kristlik Demokraatlik Liit - peaministri asetäitja, välis-, töö ja tervishoiu-, ja sideministri kohad; Liberaalne Demokraatlik Partei - peaministri asetäitja, rahanduse-, kaubanduse- ja varustaministri kohad; Demokraatlik Talurahva Partei - põllumajanduse- ja metsanduse ministri kohad; Rahvuslik Demokraatlik Partei - taastamistöö ministri koha, kuna transpordi ministri koht läks parteitule.

Oma valitsusprogrammis O. Grotewohl, vastavalt Potsdami konverentsi otsustele, näitas Saksamaa arengut uues suunas, demokraatia, rahu ja sõpruse suunas kõigi rahvastega. O. Grotewohl teatas valitsuse deklaratsioonis, et „rahu ja sõprus NSV Liiduga ei ole ainult õitsengu vaid ka saksa rahva rahvusliku ja riigi eksisteerimise eelduseks.“¹

O. Grotewohl teatas, et Saksa DV valitsus hakkab ajama rahu ja sõpruse poliitikat NSV Liidu ja kõigi rahvademokraatiamaadega, esmajärjekorras naabermaade Poola ja Tšehhoslovakiaga. O. Grotewohli telegrammis Stalinile märgiti, et „saksa

rahvas tunnustab kohustusi, mis temale on pandud Potsdami kokkulepetega ja millede täitmine ühtub saksa rahva huvidega... Saksa rahvas saadab Nõukogude valitsusele oma palavamad tervitused ja tänu..."¹ Saksa DV ja Poola Rahvavabariigi piiri mööda Oderit ja Lääne-Neisset iseloomustas O. Grotewohl kui rahupiiri, mis teeb võimalikuks sõbraliikud suhted saksa ja poola rahvaste vahel.

Saksa DV valitsus oli valmis sõlmima sõbraliikud ja rahuliikud suhted kõigi riikidega, kes omalt poolt olid valmis elama Saksamaaga sõpruses ja rahu ning tunnustama saksa rahva rahvuslikke huvisid. Tähtsamaks ülesandeks luges Saksa DV valitsus kaubanduslike suhete arendamise kõigi riikidega, kes olid nõus kaupleva vastastikuse kasusaamise printsiibil. Laialdased kaubanduslikud suhted kavatses Saksa DV valitsus luua NSV Liidu ja rahvademokraatiamaadega.

Saksa DV valitsuse välispoliitika põhijooned toodi ära välisministri avalduses 25. oktoobril 1949. a. Avalduses märgiti, et Saksa DV valitsus teeb kõik selleks, et taastada Saksamaa ühtsus demokraatlikel alustel ja lühima aja jooksul sõlmida rahuleping. Saksa DV valitsus tunnustab liitlaste poolt Saksamaa küsimuses vastu võetud otsuseid, eelkõige Jalta ja Potsdami otsuseid. Saksa DV valitsus on valmis täitma rahu ja rahvastevahelise sõpruse huvides kõik kohustused, mis on pandud saksa rahvale nende otsustega. Saksa DV valitsus võitleb saksa militarismi taastamise vastu, rahulike ja sõbraliike suhete loomise eest kõigi riikidega. "Saksa DV valitsus peab soovitavaks ja isegi vajalikuks normaalsete diplomaatiliste, majanduslike ja mitmesuguste teiste suhete sõlmimist iga riigi valitsusega, kes on nõus sõlmima niisugused suhted vastastikuse lugupidamise ja võrdõiguslikkuse printsiibil... Saksa DV-d tunnustati juba NSV Liidu poolt, kelle hääl omab otsustavat tähtsust rahvastevahelistes suhetes; ning ka teiste riikide poolt," märgiti Saksa DV välisministri avalduses.²

1. Образование Германской... Республики..., lk. 10.

2. Документы о внешней ... 7 окт. 1949 до 25 марта 1954, lk. 37.

Esimesena Saksamaa ajaloos moodustati riik, mis ei olnud enam militaristide, junkrute ja monopolistide riik, vaid rahuarmastav riik, mis väljendas saksa rahva püüet rahule, antifašistliku demokraatliku korruga riik, kus juhtiv positsioon SSÜP juhtimisel kuulub töölisklassile. „Saksa DV valitsuse moodustamine väljendas saksa rahva demokraatlike jõudude murdmatut taht ületada rahvuslik viletsus ja võtta oma saatus enda isiklikesse kättesse,“ märgiti O. Grotewohli avalduses 12. oktoobril 1949. a.¹ Saksa DV tekkis Saksamaa demokraatlike ja patriootlike jõudude võitluse tulemusena saksa rahvase ühendamise eest ja oli saksa rahva rahvusliku liikumise otseseks tulemuseks. Samal ajal on Saksa DV moodustamine pöördepunktiks Euroopa ajaloos - senisest agressiivsest Saksamaast on eraldunud sõbralik, rahuarmastav riik. Saksa DV moodustamine andis võimaluse saksa rahvale võtta Saksamaa ühendamise küsimus enda kätte ja lahendada see terve rahvuse huvides. „Saksa DV moodustamine andis võimaluse pidada võitlust Saksamaa ühtsuse eest, kasutades riiki ja tema võimuorganeid, samuti organiseerida niisuguse laialdase rahvusliku liikumise, nagu demokraatliku Saksamaa Rahvusrinne.“²

NSV Liidu suhtumine Saksa DV moodustamisse väljendati Stalini telegrammis Grotewohlile, kus märgiti, et Saksa demokraatliku rahuarmastava vabariigi moodustamine on pöördepunktiks Euroopa ajaloos. Ei saa olla kahtlust, et Saksa rahuarmastava demokraatliku riigi olemasolu rahuarmastava NSV Liidu kõrval kõrvaldab uute sõdade võimaluse Euroopas, teeb lõpu verevalamisele Euroopas ja muudab võimatuks Euroopa riikide orjastamise rahvusvahelise imperialismi poolt.³ Saksa rahvas mõistis, et ainult NSV Liidu leninlik rahvuspoliitika põhineb kõigi rahvaste suveräänsuse austamisel ja võib anda saksa rahvale tõelise rahvusliku, poliitilise ja majandusliku suveräänsuse. O. Grotewohl rõhutas oma kõnes 1949. a. oktoobris, et poolehoid, mida saksa rahvas leidis võitluses oma rahvuslike õiguste eest NSV Liidu ja rahva-

-
1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 16.
 2. O. Гротеволб, 10 лет ГДР, "Вопросы истории" №10, 1959, lk. 15.
 3. Образование Германской... Республики..., lk. 7.

demokraatiamaade poolt ja millega saksa rahvas võis arvestada ka tulevikus, ei pea varjama fakti, et saksa rahvas peab ise võitlema oma õiguste eest ja ise saavutama need õigused.¹ Kristlik-Demokraatliku Liidu esindaja Körting ütles oma sõnavõtte Rahvusnõukogu IX istungil oktoobris 1949. a.: „Meie märgime, et NSV Liit, ainuke okupatsiooniriik, kes nelja suurriigi läbirääkimistel kaitses saksa rahva elementaarsemaid huvisid, oli alati valmis pidama läbirääkimisi rahulepingu sõlmimiseks ja okupatsioonivägede väljaviimiseks. Meie märgime ka, et lääneriigid ei olnud ainult valmis läbirääkimisi venitama, vaid keeldusid ka kuulamast saksa rahva arvamust selles küsimuses.“²

Juba esimestest päevadest peale püüdis Saksa DV valitsus kindlustada demokraatliku korra maal. Viidi läbi rida üritusi töötajate olukorra parandamiseks: reguleeriti töoaeg ja puhkus, pöörati suurt tähelepanu tööliste osavõtule rahvamajanduse plaanide koostamisest. Kehtestati aunimetused „Töökangelane“, „Teeneline leiutaja“ jt. Erilise tähelepanu osaliseks sai noorsugu. SSÜP initsiatiivil võttis Rahvapalat 8. veebruaril 1950. a. vastu spetsiaalse seaduse noorsoost, mis nõuab noorsoolt laialdast osavõttu majanduslikust ja kultuurilisest ülesehitustööst demokraatlikus vabariigis. Nähti ette rea uute koolide ja laste kultuurimajade loomine Berliinis, Dresdenis, Halles, Erfurdis jm.

Majandusliku ülesehitustöö kiiremaks teostamiseks võeti Saksa DV-s SSÜP poolt vastu kaheaasta plaan (1949-1950). Demokraatliku Saksamaa tööliklass ja kogu töötajaskond võttis kaheaasta plaani vastu kui suure rahvusliku ürituse, mis võimaldaski plaanis ette nähtud üritused täita poolteise aastaga. Suureks saavutuseks sel perioodil oli tööpuuduse likvideerimine Saksa DV-s, kuna Lääne-Saksamaal samal ajal töötute hulk ulatus mitme miljonini.

Laienesid Saksa DV kaubanduslikud suhted NSV Liidu ja rahvademokraatiamaadega. Saksa DV majandus ja elanikkonna materjaalsed tingimused olid olid raskes olukorras - oli

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 28.
2. Образование Германской... Республики..., lk. 47.

puudus toiduainetest ja igapäevastest tarbeesemetest, töös-
tus vajab toorainet ja kütet. Siin tuli appi sõbralik nõu-
kogude rahvas, saates Saksa DV elanikkonnale teravilja, rasv-
aineid; tööstusele puuvilla, metalle, sütt. SSÜP ppolt püsti-
tati loosung „Rohkem toota, et paremini elada“ leidis laial-
dase vastukaja Saksa DV töötajate hulgas.

Veebruaris 1950. a. anti välja seadus elanikkonna
varustamise parandamisest toiduainetega. Valitsus seadis
põllumajanduse ette konkreetse ülesande: saavutada sõjajaelne
saagikuse tase ja parandada töötajate varustamist toiduai-
netega. Saksa DV valitsuse lühikese tegevusperioodi jooksul
veendusid rahuarmastavad sakslased selles, et antifašistlik,
demokraatlik kord ilma monopolistide ja mõisnike võimutse-
miseta kindlustab töötajatele pideva majandusliku tõusu ja
nende materjaalse olukorra paranemise. Saksa DV töötajate
saavutused 1949-1950. a. majanduslikus ja kultuurilises üles-
ehitustöös võimaldasid 1950. a. juulis SSÜP III kongressil
vastu võtta veel ulatuslikuma ja kiirema tempolise rahva-
majanduse arendamise plaani aastaiks 1951-1955. Wilhelm
Pieck ütles aruandekõnes SSÜP kolmandal kongressil, et kaht-
lematult sammus saksa rahvas kahe kongressi vahelisel peri-
oodil edasi sotsialismi teel. Tänu sellele võis SSÜP demok-
raatliku Saksamaa elanikkonna hulgas läbi viia laialdast
marksismi-leninismi ja NSV Liidus sotsialismi ehitamise
kogemuste propageerimist, läbi viia propagandat NSV Liidu
saavutustest ja saksa rahva elulistest vajadustest sõprusele
NSV Liidu rahvastega.¹ SSÜP III kongressil vaadati läbi ja
kinnitati rahvamajanduse arendamise plaan aastaiks 1951-1955.
See plaan koondas kõik noore vabariigi demokraatlikud jõud.
See näitas, et demokraatliku Saksamaa majanduse arendamise
võib teostada saksa rahvas ise, oma jõududega, mitte sattudes
sõltuvusse USA-st või teistest kapitalistlikest riikidest,
nagu see toimus Lääne-Saksamaal.

Saksa DV omas piiramatud võimalused SSÜP III kong-
ressil vastu võetud ülesannete täitmiseks ja kaubandus-
like sidemete laiendamiseks NSV Liidu kui peamise kaubandus-

I. Кирсанов, Борьба за единую, независимую, демократическую,
миролюбивую Германию, Москва 1951, lk. 67.

partneriga ning kõigi rahvademokraatiamaadega. Saksa DV suhted NSV Liidu ja rahvademokraatiamaadega tuginevad võrdõiguslikkuse ja mõlemapoolse huvitatuse ning kasusaa- mise printsiibil.

Vastandina NSV Liidu ja Saksa DV suhetele vaatleb ameerika monopolistlik kapital Lääne-Saksamaad kui oma ko- looniat, kuhu suunata seismajäänud kaubad, kust hankida oda- vat kahuriliha. Lääneriikide vaenulikku suhtumist Saksa DV-sse ja kogu Saksamaa demokraatlikesse jõududesse näitab USA ülemkomissari Mac Loy poolt 6. veebruaril 1950. a. Stuttgar- dis tehtud avaldus. Mac Loy teatas avalikult, et „USA jä- tab endale õiguse segada Saksamaa poliitilistesse problee- midesse.“¹ Tegelikult püüdsid USA okupatsioonivõimud Sak- samaal takistada suhete arengut Ida- ja Lääne-Saksamaa va- hel, Berliini ida- ja läänesektorite vahel.

Saksa DV moodustamine näitas, et Saksamaal eksistee- rivad võimsad demokraatlikud jõud, mis on võimelised viima Saksamaa uuele teele - rahu ja sõpruse teele teiste rah- vastega, andma väärilise vastulöögi lääne militaristide ja imperialistide sepitsustele Saksa DV ja kogu saksa rahva vastu. Saksa DV suktleb teiste maadega kui suveräänne riik. Lääne-Saksamaal aga, vastavalt Okupatsioonistatutuudile, lahen- datakse välispoliitilised ja kaubanduslikud küsimused lää- neriikide kõrgemate komissaride poolt. Samal ajal on Sak- sa DV-s tegutseva Nõukogude kontrollkomisjoni ülesandeks Potsdami konverentsi otsuste täitmise kontroll.

Oma eksisteerimise esimese aasta jooksul saavutas Saksa DV rahvusvahelise tunnustuse ja tõusis tähtsaks fak- toriks rahvusvahelises elus. W. Pieck rõhutas SSÜP III kong- ressil, et Saksa DV on otsustanud edasi minna tihedas ja murdmatus koostöös NSV Liiduga, rahvademokraatiamaadega ja kõigi maailma rahuarmastavate rahvastega. Saksa DV Rahva- palati valimised 1950. a. oktoobris olid täielikuks lüüa- saamiseks imperialistlikele sõjaõhutajatele ja hiilgavaks võiduks rahu, demokraatia ja sotsialismi jõududele. Valimis- platvorm töötati välja demokraatliku Saksamaa Rahvusrinde

Rahvuskongressi poolt 1950.a. augustis, millest võtsid osa kõik Saksa DV Rahvusrindesse kuuluvad parteid. Valimisplatvorm nägi ette võitluse rahu eest, aatomrelvade keelamise ja selle valitsuse sõjasüüdlaseks kuulutamise, kes esimesena kasutab aatomrelva, igasuguse sõjapropaganda keelamise ja igavese sõpruse NSV Liiduga. Saksa DV Rahvusrinne saavutas valimistel suure võidu - Saksa DV elanikkonna tunduv enamus ühines Rahvusrinde platvormiga.

Uue valitsuse moodustamine tehti ülesandeks Otto Grotewohlile, kelle poolt moodustatud valitsuse koosseisu läksid kõigi Rahvusrindesse kuuluvate parteide esindajad.¹ Saksa DV valitsus võttis oma peamiseks ülesandeks võidelda saksa rahva rahvuslike huvide eest - rahu ja demokraatia eest, kiire rahulepingu sõlmimise eest ja lühima aja jooksul okupatsioonivägede väljaviimise eest Saksamaalt pärast rahulepingu sõlmimist.

Saksa rahvas veendus peagi NSV Liidu ja lääneriikide erinevas suhtumises Saksamaasse ja saksa rahvasse. NSV Liidu poliitikas nägi saksa rahvas järjekindlat võitlust Saksamaa ühtsuse ja demokratiseerimise eest, monopolide ja junkrute võimu kõrvaldamise eest, rahuliku majanduse arendamise eest. Samal ajal nägi saksa rahvas lääneriikide poliitikat, Saksamaa killustamise poliitikat, sõjasüüdlaste-monopolistide ja militaristide võimu tugevnemist Lääne-Saksamaal, dikteerimise ja riisumise, agressiooni ja sõjapoliitikat. Saksa rahvas näeb, et NSV Liit osutab Saksa DV elanikkonnale abi toiduainete ja toorainete, traktorite ja autote näol, et kiirendada rahvamajanduse arengut Saksa DV-s. Vaatamata tohututele kahjudele, mida NSV Liidule tekitas fašistlik Saksamaa, esitas Nõukogude valitsus nõudmise ainult osale kahjutasule - 10 miljardit dollarit² (kogu kahju 1945.a. kursi järgi 128 miljardit dollarit³).

1. SSÜP, Kristlik Demokraatlik Liit, Liberaalne Demokraatlik Partei, Demokraatlik Talurahva Partei, Rahvuslik Demokraatlik Partei.

2. История международных отношений и внешней политики СССР 1870-1957, Москва 1957, lk. 366.

3. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 260.

USA ja Inglismaa asusid Saksamaa riisumisele. Need riigid, kandes sõja käigus äärmiselt väikesi majanduslikke kahjusid, vedasid Saksamaalt välja tohutuid väärtusi, mis kaugelt ületasid NSV Liidu pretensioonid ja reparatsioonid. USA ja Inglismaa võtsid oma käsutusse kogu Saksamaa kulla tagavara üle 270 tonni¹, Saksamaa kapitalimahutused teistes riikides, hinnalised patendid ja leiutised, mille väärtust saksa ajakirjandus hindab 5 miljardile dollarile.² Kogusummas USA ja Inglismaa said Saksamaalt väärtusi 10 miljardi dollari³ ulatuses.

Samal ajal, kui lääneriigid jätkavad Saksamaa riisumist, tuleb NSV Liit vastu Saksa DV soovidele ja aitab luua tingimusi Saksa DV majanduse taastamiseks. Juba esimestel päevadel peale kapituleerumist kindlustati tänu NSV Liidule Ida-Saksamaa elanikkonna varustamine toiduainetega. Tera- vilja, toidurasvade ja lihasaadetistega aitas NSV Liit saksa rahval ületada suuri raskusi. NSV Liit saatis ka toorainet kõige hädavajalikemate tarbeesemete tootmiseks. Saksa DV valitsuse avalduses 22. juunist 1951. a. rõhutatakse, et NSV Liidu poliitika oli „eredaks näiteks usaldusest saksa rahva demokraatlike jõudude vastu.“⁴ Selline usaldus võimaldas NSV Liidul vastavalt 15. mai 1950. a. otsusele vähendada poole võrra Saksa DV-lt võetavat reparatsiooni. Kuni 1950. a. lõpuni tasus Saksamaa NSV liidule 3658 miljonit dollarit⁵ ja 1951. aastast maksab ainult poole ülejäänud summast, s.o. 3171 miljonit dollarit,⁶ kusjuures tasumise tähtaeg on pikendatud 10-15 aastale. See NSV Liidu valitsuse otsus parandas tunduvalt Saksa DV majanduslikku olukorda. Nõukogude rahupoliitika ja sõprus rahvaste vahel, võitlus Saksamaa muutmise eest ühtseks, sõltumatuks, demokraatlikuks ja rahuarmastavaks riigiks, leidis laialdase poolehoidu saksa rahva hulgas. Iseloomustades NSV Liidu abi

1. История международных отношений..., lk. 366.

2. Samas.

3. Samas.

4. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 267.

5. Кирсанов, Борьба за единую..., lk. 83.

6. Samas.

saksa rahvale, ütles W. Ulbricht, et nõukogude inimesed „...kohe pärast hitlerliku fašismi purustamist ja kapitu-leerumist ütlesid: nüüd, saksa töölised, talupojad ja teised töötajad peavad oma initsiatiivil ise lahendama ülesanded, mis seisavad saksa rahva töölisklassi ees ja kogu saksa rahva ees. Ja nad andsid meile võimaluse seda teha.”¹

Arenesid kultuurilised sidemed NSV Liidu ja rahva-demokraatiamaadega. Nii moodustati 1949. a. Saksa-Nõukogude Sõprusühing, mis omab osakondi paljudes Saksa DV linnades ja külades ning isegi mõnedes Lääne-Saksamaa linnades. 1951. a. lõpuks kuulus ühingu liikmeskonda üle kahe miljoni liikme. Saksa rahva hulgas tugevneb seisukoht mitte kunagi enam sõdida NSV Liidu vastu. SSÜP Keskkomitee poliitbüroo avalduses 2. märtsil 1949. a. märgiti, et NSV Liit ei ole agres-sor, vaid kõige rahuarmastavam riik maailmas. Sellepärast poliitbüroo kutsuski saksa rahvast üles otsustavalt võit-leva sõjalise propaganda ja lääneriikide sõjaliste etteval-mistuste vastu, mis ohustavad NSV Liitu ja teisi Ida-Euroopa maid. Agressiooni korral, rõhutati avalduses, pidi saksa rah-vas võitlema agressoritega ja toetama Nõukogude armeed võitluses rahu eest.

Demokraatliku Saksamaa elanikkond astus otsustavalt välja Lääne-Saksamaa militariseerimise ja lääneriikide poolt loodavate sõjaliste blokkide vastu. Oktoobris 1950. a. Prahas toimunud kaheksa sotsialismileerimaa välisministrite nõupi-damisel toetas Saksa DV valitsus NSV Liidu ja teiste nõupi-damisest osavõtjate ettepanekuid mitte lubada Saksamaa re-militariseerimist ja mitte mingisugused agressiivseid plaane, mis jämedalt rikuvad Potsdami kokkuleppeid ja teevad või-matuks ühtse demokraatliku Saksamaa loomise. Sama aasta det-sembris arutati Brüsselis välisministrite ja NATO staabi-ülemate nõupidamisel Lääne-Saksamaa remilitariseerimise kiirendamist ja Bonni valitsus moodustas sõjalise peakomi-tee, kelle ülesandeks tehti taastatava Lääne-Saksa armee relvastamise plaanide koostamine. Töö- ja politseiüksuste

I. Н. Н. Иодковский, Национализация в Европейских...,

formeerimise sildi all alustatigi revanšistliku armee taastamist.

Tähtsaks teguriks rahu kindlustamisel Euroopas on saksa rahva enda võitlus Lääne-Saksamaa remilitariseerimise vastu ja sõjaõhutajate vastu. Peamiseks baasiks saksa rahva võitluses saksa imperialismi ja militarismi vastu on Saksa DV. Saksa rahvas on huvitatud fašismi jäänuste likvideerimisest ja maa demokratiseerimisest. „Saksa DV moodustamisega said maa rahuarmastavad ja patriootlikud jõud toe võitluses ühtse, demokraatliku, rahuarmastava Saksamaa loomise eest.“¹

Sellepärast Saksa DV võitlus koos NSV Liiduga ühtse, demokraatliku Saksamaa eest vastab saksa rahva huvidele ja rahu kindlustamise huvidele Euroopas. Ainult saksa rahva demokraatlikud jõud võivad rahulikult ja demokraatlikult teel saavutada Saksa riigi ühtsuse. Selleks on saksa rahval vaja pidevalt ja väsimatult kindlustada sõprust NSV Liiduga - rahu, demokraatia ja sotsialismi kantsiga, toetada kõiki rahvaid, kes peavad rahvuslik-vabastuslikku võitlust või langevad agressiooni ohvriks.²

1. Г. Н. Горошкова, Движение немецкого народного..., lk. 243.
2. Алексеев, ГДР-оплот миролюбивых сил..., lk. 83-84.

II SAKSA DEMOKRAATLIKU VABARIIGI JA
NSV LIIDU SUHTED
1951-1959.

Vaatamata kahjudele, mida Nõukogude rahvamajandusele tekitas hitlerliku armee sissetung, ei ole NSV Liit kunagi suhtunud saksa rahvasse vaenulikult ja kättemaksu kavatsustega. Sellest annab veenvalt tunnistust NSV Liidu positsioon, mis vastab saksa rahva põhilistele huvidele Saksamaa probleemi lahendamisel sõjajärgsel perioodil, samuti head suhted, mis püsivad NSV Liidu ja Saksa DV vahel tänu võrdõiguslikkuse ja teise riigi siseasjadesse mittevahelesegamise printsiibile. NSV Liit oli ja jääb ühtse, rahuarmastava ja demokraatliku Saksamaa loomise pooldajaks. NSV Liidu poliitika Saksamaa küsimuses ja suhetes Saksa DV-ga lähtubki nendest printsiipidest. Saksa DV olemasolu esimestest päevadest peale lõi NSV Liit temaga head suhted. Need suhted tugevnevad aastast-aastasse, muutuvad järjest mitmekülgsemaks ja viljakamaks.

O. Grotewohli kõnes Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 34. aastapäeva pidulikul aktusel Berliinis väljendati Saksa DV ja NSV Liidu vahelise vankumatu sõpruse põhielemendid:

- 1) rikkalikud kogemused, mis nõukogude inimesed iga päev annavad Saksa DV töötajatele;
- 2) pidev võrdõiguslike majanduslike sidemete laiendamine NSV Liiduga, mis on Saksa DV-le suureks abiks;

3) iga päevaga kasvava teaduslik-tehniline ja kultuuriline koostöö;

4) nõukogude rahva õilsameelne ja omakasupüüdmatu abi saksa rahvale tema võitluses Saksamaa ühtsuse ja kiirema rahu-
lepingu sõlmimise eest.¹ „Meie ei ole kunagi varjanud seda
suurt abi ja just täna, Nõukogude-Saksa sõpruskuu algul,
juhindudes sügava tänu ja tiheda sõpruse tunnetest, püüame
erilise nõudlikkusega meelde tuletada seda suurt abi, mida
meile osutas saksa rahva suur sõber Nõukogude Liit meie
rahvamajanduse taastamisel,“ ütles O. Grotewohl.²

NSV Liidu abi võimaldas läbi viia Saksa DV majanduse
taastamise, jätkata saksa demokraatliku kultuuri arengut
ja luua tugev demokraatlik kord kui ühtse, rahuarmastava
Saksamaa alus. On arusaadav, et ilma NSV Liidu abita poleks
Saksa DV suutnud nii lühikese ajaga taastada oma rasketöös-
tust, ehitada uued metallurgiakombinaadid. Siin avalduvadki
NSV Liidu ja USA mõju erinevused Saksamaale. Nõukogude spet-
sialistide abiga rajatakse tööstusettevõtteid, antakse saksa
töölisele edasi oma kogemusi tööpinkide ja mitmesuguste
masinate kasutamisel. Teiselt poolt USA armee ohvitserid
ja instruktorid õpetavad saksa noori käsitlema sõjamasi-
naid - tanke, lennukeid, kahureid, kuulipildujaid, et rahul-
dada lääne- ja saksa monopolistide huvisid.

NSV Liit aitas taastada Saksa DV tööstusettevõtteid,
varustas metallurgiatööstust maagiga, andis soodsatel tingi-
mustel traktoreid ja autosid masin-traktorijaamade varusta-
miseks, NSV Liidust saabusid mitmesugused sisseseaded pal-
judele tööstusettevõtetele. „Meie poolt kogutud kogemus-
test ja välja töötatud uutest töömeetodidest anname teile
osa, et aidata teil taastada rahulikku majandust parema tu-
leviku ehitamiseks,“ öeldakse nõukogude spetsialistide
kirjas Saksa DV töötajatele.³

See kõik näitab, et NSV Liidu poliitika ei ole suu-
natud Saksamaa hävitamisele, vaid on rahupoliitika, mis

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk.193.

2. Samas, lk.194.

3. Samas, lk.197.

põhineb vastastikusel usaldusel ja kasusaamise printsiibil. O. Grotewohl märkis oma kõnes, et Saksa DV peab vastama samasuguse sõprusega ja tegudega, nagu seda tegi Nõukogude Liit saksa rahvale juba loendamatu palju kordi ja teeb seda iga päev. See on Saksa DV töötajatele kõige paremaks viisiks „väljendada oma tänulikkust NSV Liidule tema omakasupüüdmatu abi eest meie rahuliku majanduse ehitamisel.“¹

NSV Liidu materiaalne abi jätkus ka edaspidi. Saksa DV valitsusel oli raskusi elanikkonna varustamisel toiduainetega. Ka seekord tuli NSV Liit Saksa DV valitsuse palvele vastu - sõlmida täiendav kaubaleping, seda peamiselt NSV Liidust toiduainete importimiseks. Täiendava kokkuleppe järgi eksportis NSV Liit Saksa DV-sse kuni 1950. a. lõpuni 20 000 tonni liha, 10 000 tonni taimeõli, 5000 tonni võid, 17 000 tonni kala ja teisi toiduaineid.²

27. septembril 1951. a. sõlmiti Saksa DV ja NSV Liidu vahel pikaajaline kaubaleping. Eelkõige nägi see leping ette Saksa DV-le vajalike toiduainete importimise NSV Liidust ja kaubavahetuse tunduva laiendamise. Tulles vastu Saksa DV majanduse vajadustele, leidis NSV Liit võimalusi suurendada mitmesuguste kaupade eksporti Saksa DV-sse. Nii kirjutati 11. aprillil 1952. a. Saksa DV ja NSV Liidu vahel alla täiendavale kaubalepingule, mille järgi Saksa DV sai täiendavad kogused oma tööstusele vajalikke tooraineid ja elanikkonnale toiduaineid. Samasugune täiendav kaubaleping sõlmiti ka 1953. aastaks. See leping nägi ette saada NSV Liidust 935 000 tonni teravilja, 57 000 tonni võid, 29 500 tonni taimeõli, 25 000 tonni liha ja teisi toiduaineid.³ Kokku sai Saksa DV NSV Liidust kaupu 1130 miljoni rubla väärtuses.⁴ Saksa DV elanikkond tervitas palavalt Saksa DV ja NSV Liidu vahel sõlmitud pikaajalist kaubalepingut. O. Grotewohl märkis, et „meie töölised ja teenistujad ning rahva

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 199.

2. Samas, lk. 262.

3. Samas, lk. 290.

4. Samas.

ettevõtete juhid teavad, et meie majanduse vajadused tooraine osas saavad sellega põhiliselt rahuldatud. Peale selle kindlustab leping Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikkonna varustamise toiduainetega ja tarbekaupadega.¹

See ei meeldinud lääne militaristlikele elementidele. Nad püüdsid igati nurja ajada Saksa DV elanikkonna võitluse 5-aasta ülesannete täitmise eest. Lääne monopolistid püüdsid Saksa DV-d majanduslikult isoleerida, ähvardasid boikotiga. Tänu NSV Liidu sõbralikule ja vennalikule abile ei ole boikot hädaohtlik Saksa DV rahulikule majandusele. Võrdõiguslikud ja vastastikust kasu andvad lepingud sõlmitakse ainult partnerite vahel, kes töötavad majanduse arendamisel ainult kindlate plaanide järgi ja ei ole üksteisele konkurendiks kasumite hankimisel. Sellised partnerid olidki Saksa DV ja NSV Liit.

USA imperialistid aga kasutavad teist taktikat - nad ujutavad vägivaldselt üle Lääne-Saksamaa turud seismajäänud, mitte kellelegi tarvisminevate kaupadega (närimiskummi, pornograafilised kultuurkaubad jt.), kusjuures nende kaupade eest tuleb kallilt maksta. Lääne okupatsioonivõimud haarasid endile Saksa patendid ja rikkudes Potsdami kokkuleppeid, lasksid õhku peamiselt need ettevõtted, millele toodang oleks võinud konkureerida maailmaturul nende kaupadega. Teistsugused suhted on kujunenud Saksa DV ja NSV Liidu vahel. Peale kaubanduslike kokkulepete on Saksa DV ja NSV Liidu vahel sõlmitud kokkulepped teaduslik-tehnilise informatsiooni vahetamise kohta ja selliselt leiavad nõukogude teaduse saavutused tee Saksa DV-sse, tema majanduse hüvanguks, ja vastupidiselt. Teaduslik-tehnilise informatsiooni vahetamise raames vahetatakse leiutisi, tehnoloogilisi kogemusi, teaduslik-uurimuslikke saavutusi, töönovaatorite kogemusi. O. Grotewohl rõhutas, et „see tähtis kokkulepe on uueks väljenduseks meie sõprusest, mille kohta me võime öelda: sõprade ees pole meil saladusi.“²

Arenesid ka Saksa DV ja NSV Liidu vahelised poliitilised

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 200.

2. Samas, lk. 202.

lised suhted. 13.veebruaril 1952.a. pöördus Saksa DV valitsus NSV Liidu, USA, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsuste poole palvega, kiirendada rahulepingu sõlmimist Saksamaaga. Saksa DV valitsus avaldas veendumust, et NSV Liidu valitsus suhtub tähelepanelikult palvesse rahulepingu sõlmimise kiirendamise kohta ja tuleb temale vastu. Saksa DV valitsus loots, et ka lääneriigid võtavad vastu soodsa otsuse, mis lõpetab Saksamaal eksisteeriva ebanormaalse olukorra.

Pärast lääneriikide põiklevat vastust tegi NSV Liidu valitsus 9.aprillil 1952.a. ettepaneku alustada läbirääkimisi Saksamaa küsimuses. Sellele järgnes pikem nootide vahetus, mille käigus lääneriigid püüdsid läbirääkimistest kõrvale põigelda ja aega võita, et alla kirjutada ja seejärel ratifitseerida leping „Euroopa kaitseühenduse“ moodustamise kohta, ja taastada Lääne-Saksamaa sõjaline võimsus. Saksa DV ja NSV Liit jätkasid ühiseid jõupingutusi Saksamaa probleemi reguleerimiseks. NSV Liidu valitsus, omades diplomaatilisi suhteid USA, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsustega, tegi viimastele teatavaks diplomaatiliste kanalite kaudu Saksa DV valitsuse ettepanekud. Saksa DV elanikkond võtab alati rahuldustundega vastu NSV Liidu valitsuse vastused Saksa DV valitsuse avaldustele, teades, et Nõukogude valitsusel ja rahval on kõige sõbralikumad tunded Saksa DV valitsuse ja saksa rahva vastu. Saksa DV valitsuse avalduses 20.veebruarist 1952.a. öeldakse: „Ministrite Nõukogu tervitab ... tänutundega NSV Liidu valitsuse kinnitust Saksamaa osavõtu vajalikkuse kohta rahulepingu sõlmimisest. NSV Liidu valitsuse vastus täidab kogu saksa rahva südamed lootuse ja vaimustusega. See on uueks näiteks järjekindlast sõprus-
sest, mis NSV Liidu valitsus osutab saksa rahvale tema pingutustes rahulikul teel lahendada eluliselt tähtsad probleemid.“¹

Tänu NSV Liidu mitmekülgsel abile on Saksa DV töötajad saavutanud suuri edusamme nii majanduse ja kultuuri, kui ka saksa rahva vaba ja õnneliku elu ehitamisel. NSV liidu valitsus on kogu sõjajärgsel perioodil võidelnud Saksamaa

kohta käivate Jalta ja Potsdami konverentside otsuste elluviimise eest. NSV Liidu valitsus ei ole kordagi seadnud kahtluse alla ühtse Saksa riigi eksisteerimist. „Nõukogude rahvas soovib saksa rahvale uusi edusamme tema võitluses ühtse, sõltumatu, demokraatliku, rahuarmastava Saksamaa moodustamise eest, võitluses rahu eest,“ ütles N.M. Švernik oma kõnes Berliinis 6. oktoobril 1952. a.¹

Uueks näiteks NSV Liidu omakasupüüdmatus abist saksa rahvale oli Moskvast 20.-22. augustini 1953. a. toimunud läbirääkimised Saksa DV ja NSV Liidu valitsusdelegatsioonide vahel. Läbirääkimised toimusid sõbralikus üksteise mõistmise õhkkonnas ja saavutati mõlemale poolele kasulikke kokkuleppeid nii poliitilistes kui ka majanduslikes küsimustes. Läbirääkimiste tulemusena suurenes tunduvalt NSV Liidu abi Saksa DV majanduse arendamisel ja elanikkonna elutaseme tõstmisel. NSV Liidu valitsus otsustas alates 1. jaanuarist 1954. a. lõpetada reparatsioonide võtmise Saksa DV-lt; vabastas Saksa DV võlast 430 miljoni marga ulatuses, mis tekkis seoses 66 NSV Liidu ettevõtte üleandmisega Saksa DV-le 1952. a.² Nõukogude valitsus otsustas anda Saksa DV-le veel 33 Saksamaa territooriumil asuvat Nõukogude ettevõtet, vähendada Saksamaa territooriumil asuvate Nõukogude väeosade ülalpidamise kulusid summani, mis ei ületa 5% Saksa DV riigieelarvest; vabastada Saksa DV võlgadest, mis tekkisid sõjajärgsel perioodil okupatsioonikuludena.³ Läbirääkimiste tulemusena jõutu kokkuleppele, et NSV Liidu valitsus annab Saksa DV-le krediiti 485 miljoni rubla suuruses summas, sealhulgas 135 miljonit rubla vabas valuutas.⁴ Krediit antakse 2%-ga aastas kaheks aastaks, kusjuures selle kustutamine algab 1955. a. Lepiti kokku, et NSV Liit saadab 1953. a. jooksul Saksa DV-sse täiendavalt kaubasaadetisi 590 miljoni rubla ulatuses,⁵ sealhulgas Saksa DV majandusele nii vajalikke toiduaineid,

-
1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 279.
 2. Итоги переговоров между СССР и ГДР, Москва 1953, lk. 8.
 3. Samas.
 4. Samas, lk. 6.
 5. Samas.

mitmesuguseid metalle ja toorainet kergetööstusele.

NSV Liidu valitsuse otsus, anda Saksa DV-le majanduslikku abi, leidis sooja heakskiidu kõigi rahuarmastavate saksalaste poolt. Läbirääkimised NSV Liidu ja Saksa DV valitsusdelegatsioonide vahel toimusid ka Saksa DV välispoliitika küsimustes, kusjuures erilist rõhku pandi Saksamaa ühendamisele. „Meie vahelised vestlused ja läbirääkimised kinnitasid veelkord, et Nõukogude seisukoht ja ettepanekud Saksamaa küsimuse lahendamisel tuginevad saksa rahva õiguste ja saksa rahva rahvusliku väarikuse austamisel... See vastab saksa rahva kõige palavamatele rahvuslikele püüetele...,” ütles O. Grotewohl läbirääkimiste käigus.¹

26. novembril 1953. a. saatis NSV Liidu valitsus uue noodid USA, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsustele. Noodis märgiti, et kuna NSV Liidu valitsuse eelmised noodid ei suutnud nimetatud riikide valitsustes saavutada Saksamaa küsimuse lahendamisel üksmeelt, teeb NSV Liidu valitsus ettepaneku lähemal ajal kokku kutsuda NSV Liidu, USA, Inglismaa, Prantsusmaa ja Hiina Rahvavabariigi välisministrite nõupidamine. Kujunenud rahvusvahelises olukorras ja mõjutatuna avalikust arvamusest, olid lääneriigid sunnitud nõustuma NSV Liidu ettepanekutega. Nelja riigi (NSVL, USA, Inglismaa, Prantsusmaa) välisministrite nõupidamine toimus Berliinis 25. jaanuarist - 18. veebruarini 1954. a. Siin ilmesid lahkhelid juba esimestel istungitel. Lahkhelide olemus seisnes põhiliselt saksa militarismis: taastada saksa militarism või mitte taastada. Berliini nõupidamisel kujunes välja kaks kurssi: NSV Liidu delegatsiooni seisukoht, mis nägi ette Saksamaa ühendamise demokraatliku, rahuarmastava riigina ja vastas saksa rahva rahvuslikele huvidele; lääneriikide kurss, mis nägi ette saksa militarismi taastamise ja Saksamaa lõhestatuse säilitamise. Nõukogude delegatsioon ei saanud nõustuda saksa militarismi taastamisega, kuna ta kaitses otseselt saksa rahva rahvuslike huve, ei saanud ignoreerida saksa rahva saavutusi Ida-Saksamaal demokraatliku korra tingimustes. Lääneriikide poolt tõsteti

1. Итоги переговоров между СССР и ГДР, лк. 17.

üles saksa monopolistidele meelepärase n.n. „Edeni plaan”. See nägi ette järgmised üritused Saksamaa ühendamisel:

- 1) „vabad valimised” okupatsioonijõudude kontrolli all;
- 2) valitud organi poolt ülesaksamaalise konstitutsiooni väljatöötamine;
- 3) vastavalt konstitutsioonile ülesaksamaalise valitsuse moodustamine, kes on kohustatud oma peale võtma Saksa FV ja Saksa DV rahvusvahelised kohustused.

Lühidalt, lääneriigid koos saksa monopolistidega kavatsesid militariseerida kogu Saksamaa ja siduda lääne sõjaliste blokkidega. NSV Liidu rahupoliitika Saksamaa küsimuses ei leidnud toetust lääneriikide valitsustelt, kelle eesmärgiks oli otseselt kaasa aidata Saksa militaristide revanšistliku armee taastamisel.

Väljapaistvaks sündmuseks Saksa DV ja NSV Liidu suhetes oli Nõukogude valitsuse avaldus 25.märtsist 1954.a., millega NSV Liit tunnustas Saksa DV täielikku suveräänsust ja sõltumatust rahvusvahelistes suhetes. NSV Liidu valitsus, võttes arvesse läbirääkimiste tulemusi kahe riigi vahel augustis 1953.a. ja tulles vastu saksa rahva huvidele, otsustas laiendada Saksa DV kui suveräänse riigi õigusi. Nõukogude valitsuse avalduses nähti ette:

- 1) Saksa DV võib vabalt otsustada oma sise- ja välispoliitiliste sammude üle, kaasa arvatud suhted Saksa FV-ga;
- 2) NSV Liidule jäävad Saksa DV-s funktsioonid, mis on seotud julgeoleku kindlustamisega ja on pandud NSV Liidule Potsdami kokkulepete põhjal, ajutiselt jäävad Saksa DV territooriumile Nõukogude väeosad;
- 3) kontroll Saksa DV valitsuse tegevuse üle, mida siiani teostas NSV Liidu kõrgem komissar Saksamaal, kaotatakse.¹

Maailma üldsus, eriti saksa rahvas hindas Nõukogude valitsuse otsust Saksa DV-le suveräänsuse andmise kohta kui suure rahvusvahelise tähtsusega sündmust. Saksa DV valitsuse avalduses 27.märtsist 1954.a. öeldakse, et NSV Liidu valitsus „võttis vastu otsuse veel enne Saksamaa ühendamist ja rahulepingu sõlmimist, et astuda edasi samme, mis

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 321.

tulevad vastu saksa rahva huvidele."¹ See otsus soodustas Saksa DV kui ülesaksamaalise rahvaliidumise toe tugevdamist võitluses rahvuslike ühtsuse, demokraatliku rahulepingu eest ja avas uued võimalused sakslaste endi vahelises mõistmises. Saksa DV asus rahvusvahelisele areenile kui suveräänne, rahuarmastav riik, kes püüab sõpruse laiendamise ja koostöö poole kõigi maadega, eeskätt NSV Liidu ja rahvademokraatiamaadega. „Saksa Demokraatlik Vabariik püüab väärida seda uut nõukogude rahvaste usaldust, ta lätkab tööliste ja talupoegade riigi poliitikat. Ta tugevdab ja hoiab sõprust NSV Liiduga, kui saksa rahva toreda sõbraga, maailma rahu, demokraatia ja sotsialismi kantsiga,“ öeldakse Saksa DV valitsuse telegrammis Nõukogude valitsusele 8. maist 1954. a.²

Rahu ja julgeoleku huvisid Euroopas teenis sotsialistlike maade nõupidamine Varssavis 11.-14. maini 1955. a. O. Grotewohl märkis oma avalduses Varssavi nõupidamisel, et poliitiline areng Saksamaal ja Euroopas pärast Moskva nõupidamist novembris-detsembris 1954. a. kinnitas täielikult sellel nõupidamisel antud olukorra hinnangut. Fakt, et Bonni valitsus ütles ära Euroopa kollektiivse julgeoleku süsteemi loomise arutamisest, mille esitas NSV Liidu valitsus ja mida toetas Saksa DV, näitab, et Lääne-Saksamaa ei ole Saksamaa ühtsuse taastamisest huvitatud demokraatlikel printsiipidel. Saksamaa töölised ja noorsugu astuvad otsustavalt välja Saksa DV ja NSV Liidu ettepanekute poolt, mis on suunatud kokkuleppe saavutamisele Saksamaa küsimuses. Varssavi nõupidamise deklaratsioonis öeldakse: „Varssavi leping on tähtsaks sammuks üle-euroopalise kollektiivse julgeoleku süsteemi loomise teel. Ta vastab täiesti Saksa DV riiklikele huvidele ja kogu saksa rahva huvidele. Praegu Euroopa julgeolek garanteeritakse riikide liidu poolt, kelle eesotsas seisab maailma tugevaim riik - NSV Liit.“³

Tehes kokkuvõtteid Genfi konverentsi⁴ tulemustest

-
1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 322.
 2. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 254.
 3. Варшавское совещание Европейских государств..., lk. 134.
 4. Nelja suurriigi valitsuste juhtide nõupidamine 18.-23. juulil 1955. a.

märkis Bulganin NSV Liidu Ülemnõukogu III istungjärgul 4. augustil 1955. a., et NSV Liidu valitsus loeb täiesti võimalikuks liita Euroopa julgeoleku huvid Saksa DV huvidega, mis vastab saksa rahva ja üldise rahu huvidele. Oma otsuses NSV Liidu Ülemnõukogu, väljendades nõukogude rahva tahet, kes püüab elada rahu ja sõpruses kõigi rahvastega, teatas, et NSV Liit arendab ka tulevikus rahu ja rahvusvahelise koostöö poliitikat ja püüab rahulikult teel lahendada kõik rahvusvahelised probleemid, kaasa arvatud ka Saksamaa küsimus.

NSV Liit on astunud ja astub ka tulevikus kindlalt välja militarismi taassünni vastu Lääne-Saksamaal, missugusel kujul seda ka ei teostataks. NSV Liit pooldab järjekindlalt Saksamaa rahvusliku ühtsuse taastamist rahuarmastava ja demokraatliku riigina. Need plaanid aga, mis on lääneriikide ja Saksa FV poolt rajatud selleks, et sundida Saksa DV-le peale võõrast korda, on vastuolus NSV Liidu rahupoliitikaga ja vastuvõetamatud saksa rahvale. Saksa DV valitsus on korduvalt deklareerinud, et Saksamaa taasühendamine ei ole võimalik Saksa DV huvide arvel. N. S. Hruštšov ütles aruandekõnes NLKP erakorralisel XXI kongressil: „Me tahame, et kõik Saksamaa taasühendamise küsimused lahendataks mõlema Saksa riigi kokkuleppe teel, mitte aga nii nagu seda tahab Adenauer, see tähendab välisriikide surve jõul, nende vahelesegamise teel saksa rahva siseasjadesse ja Saksa DV äraneelamise teel.“¹

NSV Liidu ja Saksa DV vahel Moskvas 20. septembril 1955. a. alla kirjutatud kokkuleppe mõlema riigi vahelistest suhetest on uueks ajalooliseks etapiks suhete arengus nende kahe riigi vahel. NSV Liit ja Saksa DV valitsused kinnitasid pidulikult, et suhted nende vahel põhinevad täielikul võrdsusel, teineteise suveräänsuse austamisel ja teineteise siseasjadesse mitte vahelesegamisel. Saksa DV omab täielikku sõltumatust sise- ja välispoliitiliste küsimuste otsustamisel. NSV Liidu ja Saksa DV valitsused avaldasid oma val-

1. NSV Liidu rahvamajanduse kontrollarvud..., lk. 76.

misolekut sõbralikus koostöö vaimus osa võtta kõigist rahvusvaheliste probleemide lahendamisest, mis omavad rahu ja julgeoleku eesmärki. Sel eesmärgil NSV Liidu ja Saksa DV valitsused konsulteerivad omavahel kõigis tähtsamates rahvusvahelistes küsimustes, millest on huvitatud mõlemad riigid, ja teevad kõik selleks, et mitte rikkuda rahu. Vastavalt mõlema maa huvidele ja kinni pidades sõpruse printsiibist NSV Liidu ja Saksa DV valitsused leppisid kokku omavaheliste majanduslike, teaduslik-tehniliste ja kultuuriliste sidemete arendamises ja kindlustamises, et anda teineteisele igakülgset võimalikku majanduslikku abi ja läbi viia vajalikku teaduslik-tehnilist koostööd.

NSV Liit, kes peab diplomaatilisi suhteid mõlema Saksa riigiga¹, on valmis kaasa aitama nende vahel vajaliku kokkuleppe saavutamiseks. Juulis 1956. a. toimusid Moskvas NSV Liidu ja Saksa DV valitsusdelegatsioonide vahelised läbirääkimised. Läbirääkimiste käigus vastu võetud otsused tugevdasid veelgi mõlema maa vahelisi sidemeid. Läbirääkimiste käigus arutati paljusid küsimusi, mis puudutasid otseselt kahe maa vahelisi suhteid. Selle tulemusena vastu otsus vähendada alates 1957. aastast poole võrra Saksa DV kohustusi Nõukogude väeosade ülalpidamiseks, mis asusid Saksa DV territooriumil vastavalt Varssavi lepingutele. See akt, mis soodustab Saksa DV majanduse edasist arengut ja tõstab elanikkonna elatustaset, on seotud Nõukogude relvastatud jõudude vähendamisega, kaasa arvatud need väeosad, mis asuvad Saksa DV territooriumil.

Mõlemad pooled leppisid kokku kaubavahetuse laiendamise osas, Saksa DV-le pikaajalise krediidi andmises, mis võimaldas kahe maa vahelise kaubavahetuse suurendada 1957. a. 6505 miljoni rublani.² Lepiti kokku NSV Liidu abi osas aatomielektriijaama ehitamisel Saksa DV-s ja peeti soovitatavaks kaasa aidata mõlema maa vaheliste kultuuriliste

1955. a.

1. 25. jaanuaril tühistas NSV Liit sõjaseisukorra Saksamaaga ja samal aastal loodi diplomaatilised suhted Saksa FV-ga.

2. Н.Н. Попов, Внешнеэкономические связи ..., lk. 229.

sidemete tugevdamisele. Suurt tähelepanu pöörati rahvusvahelistele küsimustele, mis pakkusid huvi mõlemale poolele. Mõlemad valitsused astusid välja selle vastu, et teha desarmeerimise probleem sõltuvaks mitmesuguste teiste poliitiliste küsimuste otsustamisest. Läbirääkimistel märgiti, et II Maailmasõja lõpust on juba möödunud 11 aastat ja ei saa pidada normaalseks välismaiste vägede viibimist Saksamaa territooriumil. NSV Liit vähendas ühepoolset oma väeosi Saksa DV territooriumil 50 000 mehe võrra.¹ Mõlemad läbirääkivad pooled esitasid USA, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsustele ühise üleskutse vähendada relvastatud jõude Lääne-Saksamaa territooriumil, et luua eeldused lähema aja jooksul kõigi välismaiste vägede väljaviimiseks Saksamaa territooriumilt.

Lääneriigid ja Saksa FV aga jätkasid sõjalisi ettevalmistusi. Saksa FV valitsuse liikmed tegid rea avaldusi, milledest võib järeldada, et Saksa FV valitsus kavatses varustada taastatava armee aatomrelvaga ja muuta Lääne-Saksamaa aatomsõja platsdarmiks. NSV Liidu valitsus toetas täielikult Saksa DV positsiooni Lääne-Saksamaal aatomrelva baaside keelamise kohta. "NSV Liidu valitsus toetab täiel määral Saksa DV ettepanekut, et Saksamaa territooriumil ei oleks üldse aatomrelva - ei välismaist ega saksa oma. Selle ettepaneku teostamine parandaks kogu poliitilist olukorda Euroopas ja võiks päästa saksa rahva aatomsõja ohust. Mis puutub NSV Liidu valitsusse, siis on ta valmis lääneriikide valitsustega kokku leppima, et Saksamaa territooriumil ei hoitaks aatomrelva," öeldakse NSV Liidu valitsuse noodis Saksa FV valitsusele 27. aprillist 1957.² Järjest laiemalt räägitakse saksa rahva hulgas, et NSV Liit on tugev, kuid ta ei teosta jõupoliitikat, vaid soovib desarmeerimist ja kutsub rahulikule võistlusele. Sellepärast tunnebki saksa rahvas järjest suuremat usaldust NSV Liidu poliitika suhtes ja umbusaldust lääne valitsevate ringkondade jõupoliitika vastu.

1. "RAHVA HÄÄL", 24.X 1956.

2. "RAHVA HÄÄL", 28.IV 1957.

Saksa DV valitsuse ja SSÜP läkituses NSV Liidu valitsusele ja NLKP Keskkomiteele märgitakse, et edu sotsialistlikus ülesehitustöös, mis Saksa DV-s on saavutatud tema olemasolu kestel, ei oleks olnud mõeldav nõukogude rahva vennaliku abi ja toetuseta. Kogu rahuarmastav saksa rahvas jälgib ja kiidab heaks NSV Liidu sihikindlat võitlust rahu säilitamise ja kindlustamise eest. NSV Liidu ja Saksa DV vahelise sõpruse süvenemisega on lahutamatult seotud rahu garanteerimine Saksamaale. Kuna saksa rahvas on huvitatud püsivast rahust, siis arenevad ja tugevnevad ka edaspidi saksa rahva ja nõukogude rahvaste sõprussuhted proletaarse internatsionalismi leninlike printsiipide alusel mõlema maa hüvanguks.

Saksa ja nõukogude rahvad on seisukohal, et ei saa nõuda kahe Saksa riigi mehaanilist liitmist või lahendada Saksamaa küsimust ilma sakslaste osavõtuta. Saksamaa küsimuse saavad lahendada sakslased ise ja sellisel teel, nagu see on vastuvõetav kogu saksa rahvale. „Oleks ebaõige sundida sakslastele väljastpoolt peale nende maa taasühendamise tingimusi. Leppigu sakslased ise omavahel kokku, ja sellepärast toetame me Saksamaa demokraatlike ringkondade loosungit: „Sakslased, ühise laua taha!“,“ ütles N.S. Hruštšov aruandekõnes NLKP erakorralisel XXI kongressil.¹

Seoses Lääne-Saksamaa relvastamise kiirendamisega ja Bonni valitsuse vaenuliku hoiakuga Saksa DV suhtes ning Bonni parlamendi otsusega varustada wehrmacht aatomrelvaga, pöördus NSV Liidu Ülemnõukogu läkitusega Saksa DV Rahvavalati poole. Läkituses märgitakse, et lääneriikide poliitika süvendab Saksamaa lõhestatust. Sellel saksa rahvale vastutusrikkal perioodil kasvab veelgi Saksa DV kui Euroopa ustava rahuposti tähtsus. Nõukogude rahvas nägi Saksa DV-s eesrindlikku osa saksa rahvast, ja teadis hästi, et saksa rahva julgeoleku kindlustamisel ja eelduste loomisel Saksamaa rahulikuks ükendamiseks on palju ära teinud Saksa DV Rahvavalat ja valitsus.

Samal ajal kui lääneriigid suurendavad väekoondisi

1. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud..., lk. 76.

Lääne-Saksamaal ja rajavad sõjalisi baase teiste riikide territooriumidele, suurendavad aastast-aastasse sõjalisi kulutusi, on NSV Liit asunud relvastatud jõudude pidevale vähendamisele. Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu otsusele vähendati 1958.a. Saksa DV territooriumil viibivate Nõukogude vägede arvu 41 000 mehe võrra.¹ Nõukogude väeosade vähendamise tulemusena vabanes hulgaliselt kasarmuid, mis anti üle Saksa DV-le kommunaalfondi laiendamiseks. Saksa DV valitsuse avalduses 29. jaanuarist 1958.a. rõhutatakse, et Nõukogude väeosade vähendamine Saksa DV territooriumil "... 41 000 mehe võrra on uueks näiteks NSV Liidu valitsuse järjekindlast püüdest pinevuse lõdvendamiseks Saksamaal ja Euroopas..."² Seoses Nõukogude väeosade vähendamisega Saksa DV-s anti Saksa DV valitsusele üle hulgaliselt väekoondistele kuulunud objekte. Nii kirjutati 21. veebruaril 1958.a. alla kokkuleppele ajutiselt Nõukogude lennukväe üksuste valduses olnud Schönefeldi lennuvälja üleandmise kohta Saksa DV-le.

NSV Liidu rahuarmastavad sammud leiavad kõige palavamat poolehoidu Saksa DV kodanike ja kõigi saksa patriootide poolt. Miljonid sakslased võtsid sügava rahuldustundega vastu teate sellest, et NSV Liit on ühepoolset lõpetanud tuumarelvade katsetamise. NSV Liidu hinnatav eesküju annab jõudu neile sakslastele, kes võitlevad Lääne-Saksamaal loodava armee aatomrelvaga varustamise vastu. Saksa DV positsioon Saksamaa küsimuse rahulik lahendamisel on leidnud täielikku poolehoidu NSV Liidu valitsuse ja nõukogude rahva poolt.

NSV Liidu ja Saksa DV sõbralikke suhteid süvendas N.S. Hruštšovi visiit Saksa DV-sse, mis toimus 1959.a. märtsis. See külaskäik köitis kogu maailma tähelepanu. Mõttevahetuse käigus kahe riigi juhtide vahel leidis kinnitust NSV Liidu ja Saksa DV täielik vaadete ühtsus rahvusvahelise olukorra hindamisel ja lähenemisel tähtsamate küsimuste lahendamisele, mis on seotud rahu ja julgeoleku

1. "Известия", 19.2. 1958.

2. "Известия", 4.2. 1958.

säilitamisega Euroopas. NSV Liidu ja Saksa DV valitsus näevad Saksamaaga rahulepingu sõlmimises kõige tähtsamat ja kõige pakilisemat ülesannet. Vastates saksa rahva rahvuslikele huvidele, etendaks Saksamaa rahuleping tähtsat osa Euroopa olukorra normaliseerimisel. Rahulepingu sõlmimine aitaks lahendada ka Berliini küsimuse. NSV Liidu valitsus tervitab Saksa DV valmisolekut anda Saksamaal tekkinud õhkkonna tervendamise huvides Saksa DV territooriumil asuvale Lääne-Berliinile demilitariseeritud vabalinna staatus.

N.S.Hruštšovi sõnavõttud Saksamaal, tema jutuajamised saksa töölistega, Saksamaa ühiskonna- ja poliitikategelastega hajutasid paljud eelarvamused NSV Liidu välispoliitika suhtes Saksamaa küsimuses, mida lääne propaganda intensiivselt levitab. Sakslased veendusid, et NSV Liit võitleb sihikindlalt kõigi tõkete likvideerimiseks, mis takistavad saksa rahvast ehitamast oma elu rahulikel ja demokraatlikel alustel. „Saksa DV ja NSV Liidu valitsus märkisid rahuldustundega Saksa DV ja NSV Liidu iga päevaga tugevnevat siirast vennalikku sõprust ning kinnitasid oma kindlat otsust saksa rahva ja nõukogude rahvaste sõprust ka edaspidi tugevdada. Mõlemad riigid otsustavad ka edaspidi teineteisele vastastikust abi osutada kõigis küsimustes ning teostavad laiaulatuslikku majanduslikku koostööd võrdõiguslikkuse, vastastikuse kasusaamise ja teineteise huvide austamise alusel,“ märgitakse kommünikees 11.märtsil 1959.a. N.S.Hruštšovi viibimise kohta Saksa DV-s.¹

Saksa DV president W.Pieck iseloomustas NSV Liidu poolt esitatud Berliini probleemi lahendamise ettepanekuid kui küsimuse ainuõiget lahendust. NSV Liidu valitsuse ettepanekud selles küsimuses vastavad saksa rahva elulistele huvidele, kujutab endast Saksamaa küsimuse rahuliku lahendamise reaalselt ja konstruktiivset programmi. Suhtumine NSV Liidu poolt esitatud rahulepingu projekti² saab proovikiviks kõigile sakslastele.

1. "RAHVA HÄÄL", 13.III 1959.

2. NSV Liidu projekt nägi ette Berliini muutmise vabalinnaks, Saksamaa ühendamise konföderatsiooni loomise teel ja pärast Saksamaa ühendamist Berliini liitmine sellega.

Saksa DV ettevõtetes, asutustes, õppeasutustes ja põllumajanduslikes ettevõtetes arutati aktiivselt Nõukogude projekti Saksamaa rahulepingu jaoks. Saksa DV elanikkonna eri kihide esindajad tervitasid palavalt NSV Liidu uut rahuinitsiatiivi ja tänasid NSV Liidu valitsust tema jõupingutuste eest, mis on suunatud Saksamaa ühtsuse taastamisele ja rahu tugevdamisele Euroopas. Stalinstadtis linnas toimunud miitingul ütles metallurgiakombinaadi direktor E. Markowicz, et „Nõukogude rahulepingu projekti ajalooline tähtsus seisab selles, et ta garanteerib püsiva rahu.“¹ NSV Liidu ettepanekut tervitas palavalt Berliinis toimunud Üle-Saksamaaline ametiühingute konverents, mille esindajad väitsid, et Nõukogude projekt Saksamaa rahulepingu jaoks vastab saksa rahva elulistele huvidele.

Samal ajal kui NSV Liit asus ellu viima Potsdami kokkulepetes ettenähtud abinõusid denatsifitseerimiseks, demilitariseerimiseks ja demokratiseerimiseks, takistasid lääne suurriigid Potsdami kokkulepete põhiliste aluste elluviimist kogu Saksamaal. Okupatsioonirežiimi säilitamine ja lääne suurriikide vägede edasine viibimine Lääne-Berliinis, millega rikutakse Potsdami kokkulepete kohustusi, on tegelikult interventsioon, mis on vastuolus rahvusvahelise õigusega. NSV Liidu valitsus, vastupidiselt, andis Saksa DV-le üle kõik tema poolt ajutiselt rakendatud õigused. Seega omab Saksa DV kõik suveräänsed õigused endise Nõukogude okupatsioonitsooni territooriumi suhtes. See leidis lõpliku kinnituse Moskvas 20. detsembril 1955. a. Saksa DV ja NSV Liidu vahel sõlmitud riigilepingus.

Pärast põhjalikku konsultatsiooni Saksa DV valitsusega esitas NSV Liidu valitsus konstruktiivsed ettepanekud, mis on suunatud juriidilise aluse kaotanud okupatsioonirežiimi likvideerimisele Lääne-Berliinis ja Lääne-Berliini NATO platsdarmina kasutamise vastu. „Saksa DV valitsus on veendunud, et igasugune toetus Saksa DV ja NSV Liidu ettepanekutele Berliini küsimuses teiste riikide valitsuste poolt on oluliseks panuseks rahvusvahe-

1. "RAHVA HÄÄL", 14. I 1959.

lise pinevuse lõdvendamisse ja teenib rahu säilitamise üritust," öeldakse Saksa DV memorandumis 10.jaanuarist 1959.a.¹

NSV Liidu valitsus, omades sõbralikke suhteid Saksa DV-ga, on otsustanud toetada saksa rahva võitlust Saksamaa ühendamise eest demokraatlikel alustel. Vastates Saksa FV ajalehe „Die Welt“ korrespondendi G.Schewe küsimustele ütles N.S.Hruštšov: „Meie deklareerisime selgesti, et kui lääneriigid keelduvad sõlmimast Saksamaaga, s.o. kahe Saksa riigiga, rahulepingut, siis astume läbirääkimistesse Saksa DV-ga ja nende maadega, kelle vaated on samad kui meilgi, ja sõlmime rahulepingu Saksa DV-ga.“² Sel juhul aga, kui lääneriigid peaksid keelduma Saksamaaga rahulepingut sõlmimast, ei saa Saksa DV-ga rahulepingut nimetada veel separaatseks. Sel juhul jääksid ka Nõukogude väed Saksa DV territooriumile nii kauaks, kuni saavutatakse lääneriikidega kokkulepe kõigi välismaiste vägede väljaviimise kohta Saksamaalt. „Kui lääneriigid ja Bonn suhtuvad ka edaspidi eitavalt rahulepingu sõlmimise ettepanekusse, siis sõlmib rahulepingu Saksa DV. See tähendaks, et kõik okupatsiooniõigused Saksa DV-s kaotaksid oma jõu, ühtlasi aga ei jääks ruumi okupatsiooniõigustele Lääne-Berliinis, sest Berliin on Saksa DV lahutamatu osa,“ ütles O.Grotewohl oma kõnes 24.märtsil 1959.a.³

Saksa DV partei- ja valitsusdelegatsiooni visiit NSV Liitu tähistab uut ja tähtsat etappi NSV Liidu ja Saksa DV igakülgsete sõbralike sidemete tugevdamises ja arendamises. Selline oli Saksa DV üldsuse ja ajakirjanduse üksmeelne arvamus selle tähtsa sündmuse kohta nõukogude ja saksa rahva suhete ajaloos. Elanikkonna mitmesuguste kihtide esindajate sõnavõttudes, mida iga päev avaldasid Saksa DV ajalehed, rõhutatakse, et Saksa DV partei- ja valitsusdelegatsiooni viibimine NSV Liidus kujunes võimsaks sõpruse demonstratsiooniks nõukogude ja saksa rahvaste vahel. See visiit näitas, et Saksa DV elanikkond võib olla kindel

-
1. "RAHVA HÄAL", 11.I 1959.
 2. "RAHVA HÄAL", 21.III 1959.
 3. "RAHVA HÄAL", 26.III 1959.

nõukogude rahva vennalikule abile ja toetusele.

Saksa DV delegatsioon külastas Moskvat ja Gorkit, Ukraine ja Läti NSV-d, delegatsiooni liikmed käisid tööstusettevõtetes, kolhoosides, kõrgemates õppeasutustes jne. Saksa DV delegatsiooni liikmed selgitasid sõnavõttudes probleeme, mis on seotud Saksa DV ja kõigi saksa patriootide võitlusega Saksamaa kui rahuarmastava, demokraatliku riigi rahvusliku taassünni eest. Kohtumised ja vestlused, mis toimusid visiidi ajal, kinnitasid veenvalt Saksa DV ja NSV Liidu töötajate vaadete ühtsust ning vennalikku solidaarsust, samuti kahe riigi vääramatut liitu, mis tugineb proletaarse internatsionalismi printsiipidel.

Nõukogude - Saksa sõpruse grandioosseks demonstratsiooniks kujunes miiting Gorkis, millest võttis osa üle 20 000 inimese. Austust Saksa DV töötajatele, kes on loonud Saksamaa ajaloo esimese rahuarmastava tööliste ja talupoegade riigi, avaldasid ka Moskva töötajad. Saksa DV partei- ja valitsusdelegatsiooni kohtumistel Nõukogude partei ja valitsuse juhtidega arutati mõlemaid pooli huvitavaid küsimusi. Saksa DV delegatsiooni viibimine NSV Liidus andis võimaluse igakülgsest arutada mõlema riigi sõbraliku koostöö edasiarendamist, eriti majanduslikul ja teaduslik-tehnoloogilisel alal. Arvamuste vahetamine näitas, et poolte vaated langevad kõigis küsimustes ühte, kaasa arvatud ka Saksamaa probleem, kus jagati seisukohta, et kahe Saksa riigi vahel lepingu sõlmimine, mille alusel mõlemad Saksa riigid kohustuvad mitte tootma, soetama ega omama aatomi- ja rakettrelva, võib lõdvendada pinevuse kahe Saksa riigi vahel ja likvideerida külma sõja Euroopas.

NSV Liidu ja Saksa DV delegatsioonid väljendasid sügavat rahuldustunnet, et NSV Liidu ja Saksa DV vastastikused suhted arenevad proletaarse internatsionalismi, üheõiguse, suveräänsusest lugupidamise, siseasjadesse mittevahelesegamise printsiipidel, tiheda vennaliku koostöö ja vastastikuse abistamise alusel. Saksa DV delegatsioon märkis, et nõukogude rahva suured saavutused on Saksa DV töötajaile ilmekaks eeskujuks sotsialistliku ülesehitustöö

ülesannete lahendamisel. Aastast aastasse on kasvanud vastastikune kaubavahetus, mis 1959.a. ulatub 7 miljardi rublani.¹ Saavutati kokkulepe pikaajalise kaubalepingu sõlmimiseks. Märgitakse, et mõlema maa vahel on tunduvalt laienenud teaduslik-tehnoloogilisel alal informatsiooni vahetamine ja koostöö konstrueerimistöös valdkonnas. Vahetati arvamusi ka kultuurialaste sidemete edasiarendamise üle, märkitakse rahuldustundega, et pidevalt kasvab mõlemat riiki külastavate turistide arv.

NSV Liidu ja Saksa DV valitsused deklareerisid, et nad ka edaspidi rakendavad kõik jõud sotsialismileeri ühtsuse tugevdamiseks ja rahu kindlustamiseks Euroopas ja kogu maailmas. „Saksa DV partei- ja valitsusdelegatsiooni visiit NSV Liitu demonstreeris ilmekalt kahe maa tihedat liitu sotsialismileeri riikide ja rahvaste suures peres, sotsialismileeris, mille ühtsus ja monoliitsus on vääramatu. NSV Liit ja Saksa DV hakkavad ka edaspidi tugevdama vennalikku sõprust mõlema maa töötajate hüvanguks, kõigi sotsialistlike riikide ja rahvusvahelise töölisliikumise kasuks, ülemaailmse rahu säilitamise ja kindlustamise huvides,“ öeldakse kommünikees Saksa DV partei- ja valitsusdelegatsiooni sõprusvisiidil viibimise kohta NSV Liidus 19. juunist 1959.a.²

1. "RAHVA HÄAL", 21.VI 1959.

2. "RAHVA HÄAL", 20.VI 1959.

III SAKSA DEMOKRAATLIKU VABARIIGI SUHTED
RAHVADEMOKRAATIAMAADEGA
1951-1959.

II Maailmasõja tulemusena toimus kapitalismileeri tunduv nõrgenemine, mille tulemusena rida Ida- ja Kagu-Euroopa riike murdis välja kapitalistlikust süsteemist ja moodustas rahuarmastava riikide rühma Euroopas. Nende maa-de rahvad kukutasid sise- ja väliskapitali võimutsemise ja asusid uutel, demokraatlikel alustel rajama uut elu. Nende riikide vahel kujunesid sõbralikud, üksteise suveräänsuse austamisel põhinevad suhted, arenes majanduslik ja kultuuriline koostöö. Demokraatliku vabariigi moodustamine Ida-Saksamaal leidis sooja poolehoidu rahvademokraatiamaade valitsuste ja rahvaste poolt.

Lääne militaristlike ringkondade vaenulik suhtumine Saksamaa demokraatlikesse jõududesse, Saksa DV-sse ei kohutanud saksa rahva demokraatlikke jõude, kes asusid Saksamaa idaosas rajama uut elu, kuna Saksa DV ei olnud üksi. Oma võitluses rahu ja Saksamaa ühtsuse eest võib ta tugineda NSV Liidule ja rahvademokraatiamaadele Euroopas ning Aasias.

„Meie aus sõprus ... täienes sõbralike suhete osas rahvademokraatiamaadega, eriti meie naabrite Tšehhoslovakkia ja Poolaga... Me ei kannata kunagi, et imperialistid, kes on huvitatud uuest sõjast, võiksid kasutada piiri mööda Oder-

Neisset saksa rahva ässitamiseks idanaabrite peale... See on ainus poliitika, mis vastab saksa rahva huvidele. Meie tunnistame täielikult oma suurt vastutust, mis lasub saksa rahval sellepärast, et ta pidas ja toetas hitlerlikku röövsõda poola, tšehhi jt. rahvaste vastu. Ma kutsun üles Saksamaa elanikkonda mitte laskma end petta Ida vastu peetava võitlusega," ütles W. Pieck oma kõnes 11. oktoobril 1949. a.¹ Saksa rahvas ei lasknud end lääne imperialistidest ja militaristidest petta, vaid astus võrdõigusliku liikmena sotsialismimaade leeri.

Saksa DV-l õnnestus juba 1949. a. sõlmida rida tähtsaid lepinguid teiste riikidega, eriti rahvademokraatiamaadega. Poolaga lepiti kokku sõjategevuse ajal lahutatud perekondade küsimuses, samuti toimusid edukad läbirääkimised sõjavangide tagasipöördumiseks. Peeti tulemusrikkaid läbirääkimisi transpordiliikluse normaliseerimiseks Saksa DV ja tema idanaabrite vahel, lepiti kokku mitmesugustes ühistes üritustes, nagu üleujutatud piirkondade ühine abistamine jne. 1950. a. esimesel poolel sõlmiti sõbralikud suhted enamike rahvademokraatiamaadega, sealhulgas ka Hiina Rahvavabariigiga. Selline sõbralik poliitika teiste rahvaste suhtes ja rahupoliitika võimaldaks ka Lääne-Saksamaal üle saada majanduslikest raskustest ja likvideerida tööpuuduse. Need edusammud annavad mõista, et Saksa DV asus teele, mis ei ole eeskujuks ainult tema elanikkonnale, vaid kogu saksa rahvale.

Sõbralikud ja heanaaberlikud suhted loodi idanaabri Poola Rahvavabariigiga. 18. oktoobril 1949. a. teatas Poola RV valitsus, et ta tunnustab Saksa DV Ajutist valitsust ja on nõus vahetama diplomaatilisi esindusi. Poola rahvas Saksa DV moodustamise vastu sügava rahuldustundega, kuna Saksa DV moodustamisega, demokraatlike ja rahuarmastavate jõudude võiduga Ida-Saksamaal oli kindlustatud poola rahvale rahulik ülesehitustöö, ei ohustanud enam poola rahvast saksa militaristid. „Oma valitsuse nimel ma teatan, et saksa

rahvas mõistab selle otsuse erilist tähtsust, mis suurel määral aitab kaasa tõelise sõpruse loomisele ja kindlustamisele ning koostööle meie rahvaste vahel," öeldakse Saksa DV välisministri läkituses Poola RV valitsusele.¹ Saksa DV ja Poola RV vahelisele sõbralikule koostööle pandi alus kahe valitsusdelegatsiooni vahelistel läbirääkimistel Varssavis 5.-6. juunini 1950. a. Läbirääkimiste käigus saavutati tihedate majanduslike sidemete loomine kahe maa vahel, kirjutati alla kaubavahetuse kokkulepe, mis ületas eelmise lepingu ulatuse 60% võrra². Poola RV andis Saksa DV käsutusse ka vajalikul hulgal krediiti. Kirjutati alla ka teaduslik-tehnilise ja kultuurialase koostöö kokkuleppele. Teaduslik-tehnilises kokkuleppes nähti ette, et lepinguosalisel poolel kooskõlastavad üksteisega ja koos viivad läbi üritused tehnilises ja teaduslik-tehnilises valdkonnas. Samas kokkuleppes nähti ette veel tehnilise dokumentatsiooni vahetamine tehnoloogia, tootmisprotsesside, ja eksploatatsiooni valdkonnas; tootmis-tehniliste kogemuste vahetamine, üksteise abistamine konsultatsiooni ja ekspertiisi vormides, kutsealase väljaõppe kogemuste vahetamine, koostöö teaduslik-tehnilise uurimise valdkonnas. Selline sõbraliku koostöö leping ja vastastikune majanduslik abistamine ning majandusalaste saavutuste mitte varjamine üksteise eest, imperialistliku konkurentsi puudumine kahe maa vahel ja teised koostöö vormid on võimaldanud sellise koostöö ainult sotsialismileeri maade vahel. Suur tähtsus Saksa DV ja Poola RV vahel sõlmitud kultuurilise koostöö kokkuleppel. Siin lepiti kokku, et mõlemad pooled alustavad koostööd teaduse ja hariduse valdkonnas: vahetavad kutsealase väljaõppe materjale ja programme, aitavad kaasa koostööle mõlema maa instituutide, ametiühingute, noorsooorganisatsioonide, spordi- ja teiste ühiskondlike organisatsioonide kultuurilisele ja ühiskondlikule tegevusele. Lepiti kokku, et mõlemad pooled hakkavad vahetama teaduslikku- ja ilukirjandust, loovad koostöö mõlema maa kirjas-

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 348.

2. Samas, lk. 350.

tuste vahel. Samuti nähti kokkuleppea ette koostöö muusika, teatri, kino ja raadio alal. „Meie riikide valitsuste vahel majandusliku, teaduslik-tehnilise ja kultuurilise koostöö valdkonnas sõlmitud lepingud on näitaks meie rahuliku ja heanaaberliku koostöö pidevast arengust ja viitab kõige parematele perspektiividele tulevikus,“ öeldakse Poola RV presidendi läkituses.¹ Varssavi nõupidamisel arutati ka mõlema maa vahelise piiri markeerimise küsimust, mis kulges mööda Oderi ja Lääne-Neisse jõgesid. Mõlemad delegatsioonid leppisid kokku, et heanaaberlike suhete, rahu ja sõpruse edasise laiendamise ja kindlustamise huvides saksa ja poola rahva vahel tuleb läbi viia kindlaks määratud ja välja kujunenud piki Oderit ja Lääne-Neisset kulgeva rahu ja sõpruse piiri markeerimine.² Saksa DV ja Poola RV deklaratsioon riigipiiri demarkeerimisest ja Varssavis alla kirjutatud kokkulepped on tähtsaks panuseks sõbralike suhete ja koostöö kindlustamisel ja laiendamisel saksa ja poola rahvaste vahel.

Saksa DV ja Poola RV vaheliste suhete arenemisele aitas kaasa W. Piecki visiit Varssavisse 1950. a. detsembris. Selle visiidi tähtsust hinnates ütles Poola RV ministrite Nõukogu esimees: „Saksa Demokraatliku Vabariigi presidendi Wilhelm Piecki visiit Varssavisse on meie rahvaste sõprusele suure tähtsusega sündmuseks, sündmuseks, mis eraldalt sümboliseerib progressi meie rahvaste suhetes sõpruse vaimus, ühise võitluse vaimus demokraatia eest ja ühises vaimus rahu kaitsmisel kogu maailmas.“³ Poola rahvas tervitas W. Piecki isikus suurt võitlejat saksa rahva huvide eest, suurt juhti, kes seisis saksa rahva demokraatlike jõudude eesotsas ja suutis koos saksa rahva patriootidega likvideerida militaristlikud-revanšistlikud jõud Ida-Saksamaal, kõrvaldades sellega saksa militaristide kallale tungi ohu poola rahvale. W. Pieck märkis oma tervituskõnes, et see on

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 358.

2. Samas, lk. 351.

3. Samas, lk. 366.

esimene kord ligi 1000-aastase perioodi jooksul, kus Saksa riigipea saabub Polasse sõpruse visiidile. See fakt näitab, kuidas uutes, demokraatlikes tingimustes on muutunud rahvaste vahelised suhted. Tänu fašistlike jõudude purustamisele Nõukogude armee poolt, sai võimalikuks saksa rahva demokraatlike jõudude koondumine Saksa DV näol, sai võimalikuks sügav sõprus saksa ja poola rahvaste vahel. „Täna oleme veendunud selles, et meie rahvad otsustavalt ja kõrvalekalduumatult jätkavad sõpruse ja koostöö teed, kuna meid ühendavad ühine eesmärk ja ühine idee - võitlus rahu eest, progress ja rahvamasside heaolu tõus,“ ütles Poola RV president ametlikul vastuvõtul W. Piecki visiidi puhul.¹

1951. a. aprillis toimus Poola RV presidendi Boleslaw Beruti vastuvisiit Saksa DV-sse, mis demonstreeris järjekordselt poola ja saksa rahvaste järjest tugevnevat sõprust ja sõbraliku koostöö vaimu. Saksa ja poola rahvaste astumisega sotsialismimaade leeri kõrvaldati nende kahe maa rahvaste vahelt imperialistlik vaenubarjäär, sai võimalikuks saksa ja poola rahvaste ammune unistus - elada rahu ja sõpruses, tugevdada heanaaberlikke suhteid kahe riigi vahel.

Saksa ja poola rahvas asus ühiselt rahvamajanduse arendamise huvides ära kasutama piiriäärseid alasid. Veebruaris 1952. a. sõlmiti Berliinis Saksa DV ja Poola RV vahel toimunud läbirääkimiste tulemusena kokkulepe jõgedel toimuva laevaliikluse osas ja piirijõgede Oderi ja Lääne-Neisse veerežiimi reguleerimise reguleerimise kohta. Läbirääkimistel arutatud küsimuste osas jõuti kokkuleppele ja mõlemad riigid kohustusid osa võtma piirijõgede veerežiimi reguleerimisest, kusjuures peetakse kinni mõlemapoolsetest huvidest.

Eredaks näiteks saksa ja poola rahvaste sõprusest oli 19. detsembril 1953. a. Saksa DV-le 100 saksa maalikunstu teose üleandmine poola rahva kingitusena. Maalide üleandmise tseremoonial väljendas Poola RV saadik Saksa DV-s veendumust, et „saksa kunstiväärtuste üleandmise sõbralik akt süvendab edasist sõbralikku koostööd ja usaldust saksa

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 369.

ja poola rahvaste vahel ühiste ideede elluviimisel."¹

Samasugused sõbralikud, heanaaberlikud suhted kujunesid ka Saksa DV ja Tšehhoslovakkia Vabariigi vahel. 18. oktoobril 1949. a. tunnustas Tšehhoslovakkia Vabariik Saksa DV Ajutist valitsust ja loodi majanduslikud ning poliitilised suhted kahe naaberriigi vahel. Tšehhi rahvas, nagu poola rahvaski, oli sajandeid kannatanud saksa agressiivsete jõudude tegevuse tulemusena. Saksa DV moodustamisega aga likvideeriti agressiooni oht Saksamaa poolt ja tšehhi rahvas võis asuda koos teiste sotsialismileeri maa-de rahvastega oma rahuliku, loova ülesehitustöö teostamisele. Saksa DV sõlmis Tšehhoslovakkia Vabariigiga kaubanduslikud, teaduslik-tehnilise ja kultuurilise koostöö lepingud. Saksa DV ja Tšehhoslovakkia Vabariigi vahelistele suhetele pandi alus Prahis 1950. a. juunis toimunud läbirääkimiste tulemusena. Läbirääkimiste käigus avaldati ühine deklaratsioon, mis selgitas mõlema riigi poliitikat üksteise suhtes. Deklaratsioonis konstateeriti, et kahe riigi vahel ei ole vaieldavaid küsimusi ja et läbiviidud sakslaste ümberasustamine Tšehhoslovakkia Vabariigi territooriumilt oli õiglane ja lõplik. „Tšehhoslovakkia Vabariigi ja Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsused on veendunud selles, et ühiste kohustuste täitmine rahu kindlustamisel garanteerib seda, et kahe riigi vahel ei ole vaieldavaid ja lahendamata küsimusi. Meie riikidel ei ole omavahel territoriaalseid ja piiriküsimustesse puutuvaid pretensioone,“ öeldakse mõlema valitsuse ühises deklaratsioonis.²

Läbirääkimistel lepiti kokku riigipiiri ja krediidiküsimustes, sõlmiti mõlemale riigile kasulikke kokkuleppeid. Ühiselt otsustati võidelda lääne imperialistide sõjapoliitika vastu, eelkõige Lääne-Saksamaa militariseerimise vastu, kuna tšehhi rahvas alles II Maailmasõja ajal sai tunda saksa fašismi julmuseid.

Uueks etapiks Saksa DV ja Tšehhoslovakkia Vabariigi suhetes sai W. Piecki visiit Prahasse 1951. a. oktoobris ja

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 392.

2. Samas, lk. 399.

Klement Gottwaldi vastuvisiit Berliini 1952.a. märtsis. Visiitide ajal peetud kõnedes ja tehtud avaldustes rõhutati, et kahe riigi juhtide vastastikused visiidid aitavad veelgi tugevdada sõprust ja vastastikust koostööd mõlema riigi vahel. Klement Gottwald rõhutas oma kõnes, et vastastikused visiidid „on murrangulise pöörde väljenduseks, mis toimus viimaste aastate jooksul saksa ja tšehhi rahvaste suhetes.“¹ Visiitide tulemusena tugevnesid majanduslikud ja kultuurilised sidemed Saksa ja tšehhi rahvaste vahel. Sõlmiti pikaajaline kaubaleping aastateks 1952-55.a., mida aastast-aastasse laiendati täiendavate kokkulepete sõlmimisega.

Sotsialismileeri maadele omased sõbralikud suhted loodi ka teiste rahvademokraatlike riikidega. Kõik rahvademokraatiamaad tunnustasid Saksa DV Ajutist valitsust ja olid valmis looma temaga mitmekülgsed suhted. Euroopa rahvademokraatiamaade ja Saksa DV vahel loodi tihedad sidemed kõigil elualadel: kaubanduslikud, teaduslik-tehnilised ja kultuurilised sidemed, mis andsid võimaluse rakendada rahvademokraatiamaade jõud ühisele võitlusele elanikkonna heaolu tõstmise, nende riikide majanduse kiire arendamise eest, võitlusele rahu eest kogu maailmas. Ühiselt otsustati pidada võitlust Lääne-Saksamaa militariseerimise vastu, mis on otseselt suunatud kõigi sotsialismileeri maade demokraatlike saavutuste likvideerimisele. „Mõlemad valitsused töötavad koos võitluses fašistliku ja imperialistliku ideoloogia väljajuurimise eest. Selles tegevuses otsustavad nad moraalset ja materiaalselt abi eriti massiorganisatsioonide jõupingutustele,“ öeldakse Saksa DV ja Ungari RV vahel sõlmitud kultuurialase koostöö lepingu 8.punktis.² Samasugused sotsialismileeri maadele omased suhted loodi Saksa DV ja Rumeenia RV, Bulgaaria RV, Albaania RV ja Aasia rahvademokraatiamaade vahel.

Koos teiste rahvademokraatiamaadega tunnustas Saksa DV Ajutist valitsust ka Hiina Rahvavabariik. Varsti pärast Saksa DV moodustamist, 25. oktoobril 1949.a., saatis

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 405.

2. Samas, lk. 456.

Hiina RV välisminister Tšou En-lai Saksa DV valitsusele noodi, milles anti saksa rahvale üle hiina rahva palavad tervitused seoses osa saksa rahva väljamurdmisega imperialismi leerist. Tšou En-lai tegi ettepaneku luua Saksa DV ja Hiina RV vahel diplomaatilised suhted, et tugevdada mõlema maa vahel igakülgseid sõbralikke sidemeid.

24. juunil 1950. a. võttis Mao Tse-dung vastu Saksa DV diplomaatilise korpuse juhi Hiina RV-s J. Königi, kes esitas oma volitused. J. König ütles oma tervituskõnes: „Saksa Demokraatliku Vabariigi tunnustamine Hiina Rahvavabariigi poolt ja diplomaatiliste suhete loomine mõlema maa vahel võeti rahuarmastava saksa rahva poolt vastu suure rõõmu ja rahuldusega.“¹ J. König andis edasi saksa rahva palavad tervitused suurele hiina rahvale ja avaldas lootust, et diplomaatiliste suhete sisseseadmine kahe riigi vahel on pöördepunktiks mõlema maa ajaloos, ja et mõlema maa diplomaatilised esindused teenivad mõlema maa rahvaste rahvuslikke huvisid ning samaaegselt tugevdavad maailma rahuleeri. „Pärast uue Saksamaa, Saksa Demokraatliku Vabariigi, moodustamist... sai hiina rahvas suure rõõmuga teada, et ta sai uue, väga hea sõbra,“ ütles Mao Tse-dung vastates J. Königi tervituskõnele.² Diplomaatiliste suhete loomine Saksa DV ja Hiina RV vahel võimaldas kiirendada mõlema maa arengut, nende suurte ülesannete täitmist, mis seisid saksa ja suure hiina rahva ees sotsialistliku ühiskonna ehitamisel. 10. oktoobril 1950. a. kirjutati Pekingis alla kaubanduslikule kokkuleppele Saksa DV ja Hiina RV vahel, mille järgi mõlema maa rahvamaajandus sai neid kaupu, mida ta vajab: Hiina RV tööstustoodangut ja Saksa DV mitmesuguseid tooraineid.

Oktoobris 1950. a. saabus Berliini ka Hiina RV diplomaatiline esindus eesotsas saadik Tsi Põng-feiga. Diplomaatiliste esinduste vahetamine tihendas sidemeid kahe sõbraliku riigi vahel ja võimaldas 9. oktoobril 1951. a. alla kirjutada Saksa DV ja Hiina RV vahelisele kultuuri-

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 339.

2. Samas, lk. 340.

lise koostöö kokkuleppele, mille ratifitseerimiskirjad vahetati 1952.a. veebruaris. Sel puhul lühikeste kõnedega esinemud Saksa DV välisminister ja Hiina RV saadik Saksa DV-s rõhutasid, et kultuurilise koostöö lepingu allakirjutamine on teetähiseks sõbralike suhete arengus mõlema maa rahvaste vahel ning tähtsaks panuseks võitluses rahu eest kogu maailmas.¹ 1952.a. mais kirjutati Berliinis alla uus kaubaleping Saksa DV ja Hiina RV vahel. Selle kokkuleppe järgi hakkab Hiina RV saatma oma kaubanduspartnerrile värvilisi metalle, maake, siidi, teed, tubakat jt. kaupu; Saksa DV aga saadab Hiina RV-le kunstväetisi, tööpinke, elektrotehnika tooteid, täppismehaanika tooteid, kemikaale, arstimeid jne.² Mõlema maa rahvamajandused saavad kaubavahetuse teel just neid kaupu, mida nad kõige rohkem vajavad. Aastast-aastasse on kaubavahetus Saksa DV ja Hiina RV vahel laienenud. 1953. aastaks alla kirjutatud kaubaleping oli eelmisest juba 34% suurema mahuga.³ Sama aasta lõpul laiendati täiendava kaubalepingu sõlmimisega kaubavahetuse ulatust veelgi, samuti teaduslik-tehnilist koostööd Saksa DV ja Hiina RV vahel.

Saksa DV valitsus lõi sõbralikud suhted ka teiste Aasia sotsialismileeri maadega - Mongoolia Rahvavabariigi ja Korea Rahvademokraatliku Vabariigiga. Novembris 1949.a. loodi diplomaatilised suhted Saksa DV ja Korea RDV vahel. „Saksamaa demokraatlikud jõud tunnevad end eriti lähedastena korea rahvaga, kes samuti kui saksa rahvas, võitleb oma rahvusliku ühtsuse ja oma rahvuslike õiguste tunnustamise eest,“ märgitakse Saksa DV välisministri läkituses Korea RDV valitsusele.⁴ Otsustavalt astus Saksa DV välja verise röövsõja lõpetamise eest Koreas, abistades Korea RDV-d arstimate ja muu võimalikuga.

Saksa DV valitsus astus välja ka koloniaalsõja vastu Vietnamis, midapidasid prantsuse imperialistid, kasutades

1. ДОКУМЕНТЫ О ВНЕШНЕЙ... до 25 марта 1954, lk. 342.

2. Samas, lk. 343.

3. Samas.

4. Samas, lk. 497.

selleks võõrleegioni. Saksa DV võitles sakslaste värbamise vastu Prantsuse võõrleegioni sõjaks Vietnamis.

"Me pöördume kõigi saksa sõdurite poole Prantsuse koloniaalarmees: ärge võideldge Vietnami - saksa rahva sõbra vastu, pöörduge koju, tagasi Saksamaale. Siin ootab teid aus, täisvereline elu," öeldakse Saksa DV valitsuse üleskutses Prantsuse koloniaalarmees võitlevatele sakslastele.¹

1954. a. novembris-detsembris toimus Moskvas Euroopa sotsialismileeri maade nõupidamine, kus võeti seisukoht läänes loodavate sõjaliste liitude (Pariisi kokkulepped) suhtes ja tugevdati koostööd sotsialismileeri maade vahel. Tähtsa koha teiste küsimuste hulgas omas Saksamaa probleemi reguleerimine. Moskva nõupidamisest osavõtavad maad leidsid, et Saksamaa küsimuse lahendamiseks on eelkõige vaja likvideerida sõjalised grupeeringud Lääne-Saksamaal, mis kõrvaldaks takistused rahuarmastava Saksamaa loomiseks. Pariisi kokkulepete ratifitseerimine tegi võimalikuks Lääne-Saksamaal revanšistlike jõudude avaliku taastamise, mis olid määratud agressiooniks Ida- ja Kagu-Euroopa rahuarmastavate demokraatlike riikide vastu. Moskva nõupidamisel jõuti kokkuleppele, et Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega on sotsialismileeri maad Euroopas sunnitud astuma samme ühise kaitsesüsteemi loomiseks. Sotsialismileeri maad, omades üksteisega mitmekülgsed sõbralikke suhteid, moodustavad suure jõu. Saksa DV, moodustades osa sotsialismi võimsast leerist, on valmis koos teiste sotsialismileeri maadega andma panuse rahu säilitamiseks ja kindlustamiseks Euroopas ja kogu maailmas. Koos poola, Tšehhi, slovaki, ungari, rumeenia, bulgaaria ja albaania rahvastega "kõik saksa patrioodid oskavad kasutada seda relva (sotsialismileeri ühtsust ja võimsust, E.R.) saksa ja ameerika militaristide vastu ja mobiliseerida kogu saksa rahvas võitlusele oma vaenlaste vastu," ütles O. Grotewohl ärasõidul Moskva nõupidamiselt.²

29.-31. detsembrini 1954. a. toimus Tšehhoslovakkia

-
1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 510.
 2. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 129.

Vabariigi pealinnas Prahas Poola RV Seimi, Tšehhoslovakkia Vabariigi Rahvuskogu ja Saksa DV Rahvapalati esindajate ühine nõupidamine. Kolme riigi parlamentide esindajad tulid kokku selleks, teatada oma rahvaste tahtest kaitsda rahu ja mitte lubada taastada saksa militarismi, mis loob ohu eriti nõupidamisest osavõtivatele riikidele. Nelja rahva esindajad rõhutasid, et nad „on otsustanud ühiselt tarvitusele võtma kõik abinõud, mis on vajalikud oma sõltumatuse, oma rahuliku töö, oma saavutuste kaitseks, mis on saavutatud raskes võitluses, oma piiride puutumatus ja territooriumi kaitseks.“¹ Saksa DV esindaja märkis Praha nõupidamisel, et saksa rahva rahuarmastavad jõud Saksa DV-s demonstree-rivad oma otsustavust koos kõigi rahvastega, eelkõige Nõukogude Liidu, Hiina RV ja teiste rahvademokraatiamaadega, eriti aga naabrite Poola RV ja Tšehhoslovakkia Vabariigiga vajalike sammude astumisel rahu kaitseks.

Saksa DV ja Poola RV vaheliste sõbralike suhete areng viis selleni, et 18. veebruaril 1955. a. võttis Poola RV Seim vastu otsuse sõjaseisukorra lõpetamise kohta Saksa-maaga. Otsuses märgiti, et poola rahvas soovib luua rahulikud ja heanaaberlikud suhted kogu saksa rahvaga. Seimi otsuses rõhutatakse, et „Poola Rahvavabariik, kes juhindub oma tegevuses otsustest ja kohustustest, mis on kehtestatud rahvusvahelistes suhetes sõjatagajärgede kõrvaldamisel Saksamaaga, jätkab oma jõupingutusi, mis on suunatud Saksamaa küsimuse rahulikule lahendamisele rahu ja Poola ning kogu Euroopa julgeoleku huvides.“²

Tšehhoslovakkia rahvad, arvestades Saksa DV otsustavat võitlust saksa militarismi taastamise vastu, otsustasid luua sõbralikud suhted kogu saksa rahvaga. Hinnates Poola RV ja Tšehhoslovakkia Vabariigi otsuseid sõjaseisukorra lõpetamise kohta Saksamaaga, rõhutas Saksa DV valitsus sel puhul tehtud avalduses: „Saksa Demokraatliku Vabariigi Ministrite Nõukogu arvestab, et sõjaseisukorra lõpetamine ühelt poolt Poola Rahvavabariigi ja Tšehhoslovakkia Vaba-

1. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 163.

2. Samas, lk. 400-401.

riigi ja teiselt poolt Saksamaa vahel osutab suurt abi saksa rahvale tema võitluses õnneliku ja rahuliku tuleviku eest.¹ 1955.a. märtsis lõpetasid sõjaseisukorra Saksamaaga ka Ungari RV, Rumeenia RV, ja Bulgaaria RV.

Millest siis oli tingitud Euroopa rahvademokraatiamaade selline usaldus Saksa DV vastu? Oli ju saksa militarism veel II Maailmasõjas nõudnud nende maade rahvastelt suuri ohvreid ja tohutuid kannatusi. Usaldus Saksa DV vastu kasvas sellepärast, et saksa rahva demokraatlikud jõud olid osa Saksamaast - Saksa DV lõplikult ära kiskunud militaristide küüsisist ja alustanud otsustavat võitlust kogu Saksamaa demilitariseerimise eest ja ühendamise eest demokraatlikel alustel.

Edukalt arenesid suhted Saksa DV ja Korea RDV vahel. 1954.a. mais saabus Berliini Korea RDV diplomaatiline esindus. Sel puhul toimunud pidulikul koosolekul andis Korea RDV saadik Pak Kil En üle saksa patriootidele oma maa kõrgeimad autasud - Riigilipu ordenid. Saksa DV väljapaistvatele tegelastele anti ordineid teenete eest korea rahva abistamisel vabadusvõitluses ameerika interventide vastu ja teenete eest sõpruse ja koostöö arendamisel korea ja saksa rahva vahel. Sama aasta suvel külastas Saksa DV-d Korea RDV valitsusdelegatsioon. Saksa rahvas võttis soojalt vastu kangelasliku korea rahva esindajad, kes samuti nagu saksa rahvaski, peab visa võitlust ameerika imperialismiga. Läbirääkimiste tulemusena laiendati kahe riigi vahel majanduslikke ja kultuurilisi sidemeid ja otsustati väsimatult võidelda rahu, sõpruse ja demokraatia eest.

1954.a. suvel külastas Saksa DV-d ka Vietnami DV delegatsioon, et tugevdada sõbralikke suhteid kahe rahva vahel. Saksa DV valitsus ja rahvas otsustasid anda omapoolse panuse sõbraliku Vietnami rahva abistamiseks majanduse taastamisel, mis oli saanud kannatada prantsuse kolonistide vastu peetud sõjas vietnami rahva sõltumatuse eest. „Saksa DV valitsus ja elanikkond soovib vietnami rahvale

suuri edusamme rahuliku majanduse ehitamisel. Selles asjas võib ta alati loota Saksa DV vennalikule abile," öeldakse O. Grotewohli telegrammis Ho Ši Minile.¹

Lääneriikide reaktsioonilised ringkonnad tugevdasid pealetungi Saksa DV-le ja teistele rahvadenokraatiamaadele. Lähtudes tugevatest, murdmatutest sõprussidemetest sotsialismileeri maade vahel, luges Saksa DV lääne imperialistide kallaletunge ükskõik millisele rahvademokraatiamaale samaväärseks kallaletungiga iseenda suveräänsusele ja saavutustele rahulikus ülesehitustöös. Suure pahameelega võttis Saksa DV valitsus ja saksa rahvas vastu lääne imperialistide sepitsused Ungari RV vastu 1956. a. oktoobris-novembris. Saksa DV valitsus luges Ungari sündmusi samasuguseks provokatsiooniks, nagu lääne imperialistid korraldasid 1953. a. juunis Berliinis.

W. Piecki telegrammis Ungari Revolutsioonilisele Töölise ja Talupoegade valitsusele 5. novembrist 1956. a. märgiti, et katse seada Ungaris sisse uus fašistlik võim oli ohuks mitte ainult Ungari töötavale rahvale, vaid kujutas endast ohtu vahetult kõigile rahvadenokraatiamaadele. W. Pieck tervitab saksa rahva nimel ja soovib edu ungari rahvale ja uuele valitsusele. "Sellel raskel momendil kinnitan ma ungari tööliisklassile ja kõigile töötajatele, kes võitlevad rahvavõimu ja sotsialismi eest, et Saksa DV rahuarmastavad ja progressiivsed kodanikud seisavad nende poolel. Saksa DV teeb kõik, et proletaarse internatsionalismi vaimus toetada teie õiglast võitlust ja aidata teid parema elu rajamisel. Soovin teile, kallid sõbrad ungarlased, suurt edu," rõhutas W. Pieck telegrammis uuele Ungari revolutsioonilisele valitsusele.²

Lääne imperialistide poolt organiseeritud fašistliku putši tulemusena kannatas Ungari rahvamajandus, tekkis suuri raskusi elanikkonna varustamisel toiduainete ja tarbeesemetega, tekkis tooraine puudus reas tööstusharudes. Koos teiste rahvademokraatiamaadega ulatas ungari rahvale abis-

1. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 455.

2. "RAHVA HÄÄL", 6. XI 1956.

tava käe ka saksa rahvas. Saksa DV valitsus otsustas Ungari töötajaid abistada kaupadega 22 miljoni marga väärtuses.¹ Saksa DV töötajad saatsid Ungari töötajatele omakasupüüdmatu abina 100 000 m² aknaklaasi, 410 000 paari jalanõusid, 10 000 villast tekki ja teisi kaupu, mida Ungaris eriti vajati.²

Sellised omakasupüüdmatud, sõbralikud suhted võivad eksisteerida ainult sotsialismileeri maade vahel. Kapitalistlikus süsteemis, kus käib võitlus järjest suuremate kasumite pärast, maailmavalitsemise pärast, on riikide vahelistes suhetes aluseks džungliseadused ja hundimoraal. Nõrgalt arenenud, majanduslikesse raskustesse sattunud maad neelatakse lääne suurmonopolidel poolt, neile surutakse peale "majanduslikku abi", mille all mõeldakse lääne militaristlikes ringkondades kahuriliha hankimist, mis vähearenenud maades on väga odav. Nii näiteks maksab USA diviisi varustus 25 miljonit dollarit, Türgi või Lõuna-Korea diviisi varustus aga 5 - 7 miljonit dollarit (siia hulka ei kuulu riietuse ega kiivri maksumus).³ Sellest järeldub, et kahuriliha, s.t. palgasõduri hind on odav, tema pead kiivri all hinnatakse odavamalt kiivrist. Hoopis vastandlikud on võrreldes lääne hundimoraaliga suhted sotsialismileeri maade vahel. Need suhted on eeskujuks paljudele rahvastele kapitalistlikes maades, innustavad kapitalistlike maade rahvaid võitlusele selliste sõbralike suhete kehtestamise eest kõigi riikide vahel.

See ei ole aga vastuvõetav lääne militaristlikele ringkondadele. Nad püüavad Saksa DV sõprust rahvademokraatiamaadega, eriti Poola ja Tšehhoslovakkiaiga halvendada, levitades laimavaid väljamõeldisi Saksa DV, Poola ja Tšehhoslovakkia kohta, astuvad välja piki Oder-Neisset kulgeva piiri vastu, kasutades seda piiri saksa rahva vihavaenu õhutamiseks rahvademokraatiamaade, eriti tšehhi ja poola rahvaste vastu. Saksa rahvas, eesotsas Saksa DV elanik-

1. "RAHVA HÄÄL", 15.XI 1956.

2. Samas.

3. "RAHVA HÄÄL", 9.V 1959.

konnaga, ei lase end lääne imperialistide poolt petta, vaid koos rahvademokraatiamaade rahvastega võitleb rahu, demokraatia ja sotsialismi eest kogu maailmas. Nii nagu teised rahvademokraatiamaad, ei lase ka Saksa DV end petta lääne imperialistide poolt pakutavast „majanduslikust abist“. Selleks, et mitte sattuda majanduslikku sõltuvusse lääne suurmonopolidest, oli Saksa DV-l vajalik tugevdada majanduslikke sidemeid sotsialismileeri maadega, selliseid sidemeid, mis põhinevad võrdõiguslikkuse, vastastikuse koostöö printsiipidel. Sellistel printsiipidel on Saksa DV pidevalt laiendanud majanduslikke sidemeid rahvademokraatiamaadega, mis on oluliselt kaasa aidanud Saksa DV rahvamajanduse arengule ja tugevdanud Saksa DV majanduslikku sõltumatust.

Saksa DV rahvamajandus vajab rahvademokraatiamaadest paljusid kaupu, millede puudumine oluliselt häiriks Saksa DV tööstuse ja transpordi arengut, halvaks elanikkonna heaolu. Sõjajärgsel perioodil varustati Saksamaa idaosas asuvat tööstust toorainega Saksamaa lääneosast (maak, kivisüsi, fosfaadid). Olulise tähtsuse Saksa DV rahvamajandusele omab rahvademokraatiamaadest kaubavahetuse teel saadav nafta, tekstiilitööstuse tooraine ja toiduained.

Vastukaubana võis Saksa DV pakkuda teistele rahvademokraatiamaadele vajalikke masinaid, tööstuslikku sisseseadet, millega kauplemises Saksa DV tõusis rahvademokraatiamaade hulgas esikohale (rahvusvahelises ulatuses IV koht USA, Inglismaa ja Saksa FV järel).¹ Saksa DV kaubavahetus rahvademokraatiamaadega moodustas 23,7% üldisest Saksa DV kaubakäibest 1958.a.² Võrreldes 1950.aastaga oli Saksa DV kaubavahetus rahvademokraatiamaadega kasvanud järgmiselt:³

- a) eksport: 1950.a. - 1108 milj.rbl., 1958.a. - 5802 milj.rbl.
- b) import: 1950.a. - 1425 milj.rbl., 1958.a. - 4765 milj.rbl.

1959.a. nähti etteveelgi laiendada kaubavahetust

1. Н.Н.Попов, Внешнеэкономические связи..., lk.219.

2. Samas, lk. 218.

3. Samas, lk. 223.

rahvademokraatiamaadega, et tugevdada vastastikku üksteise majandust, kindlustada endi majanduslikku sõltumatust. Nii nähti ette kaubavahetuse laienemine 1959. a. võrreldes 1958. aastaga: Poola RV 13%, Tšehhoslovakkia Vabariik 18%, Ungari RV ja Rumeenia RV 25%, Bulgaaria RV 20%, Albaania Rahvavabariigiga 18%.¹

Laienes koostöö Saksa DV ja teiste rahvademokraatiamaade vahel ka teaduslik-tehnilises valdkonnas. Nii sõlmiti 1958. a. oktoobris Saksa DV ja Poola RV vahel kokkulepe, mille järgi mõlemad pooled koordineerivad uurimistöid, laiendavad koostööd masinaehituse ja elektrotehnikatööstuses. Tšehhoslovakkia Vabariigiga lepiti kokku koostöö osas sünteetilise kautšuki tootmise, plastmassitootmise ja koksikeemis valdkonnas. Saksa DV ja teiste rahvademokraatiamaade vahel on sõlmitud kokkulepped vastastikuse tööstusettevõtete ehitamise kohta; vastavalt sellele, milline tööstusharu on ühes või teises riigis enam arenenud. Saksa DV abistab Bulgaaria RV-d optilise-, tsemendi- ja söetööstuse rajamisel; Rumeenia RV-d tselluloosivabriku ehitamisel jne. Mõlemad nimetatud riigid annavad Saksa DV-le abi põllumajanduse ja toiduainetööstuse alal. Energeetikavarude paremaks ärakasutamiseks loodi Saksa DV, Poola RV ja Tšehhoslovakkia Vabariigi vaheline elektrienergia ringsüsteem, mis annab võimaluse ära kasutada selle energia liigi jäägid ühes või teises riigis.

Samasugused, järjest täienevad suhted kujunesid ka Saksa DV ja Aasia sotsialismileeri maade vahel. Ulatuslikud kaubavahetuse ja teaduslik-tehnilise koostöö kokkulepped sõlmiti Hiina RV-ga. 1958. a. moodustas Saksa DV kaubavahetus Hiina RV-ga 6,6% Saksa DV üldisest kaubavahetuse mahust.² Saksa DV abiga ehitati ja ehitatakse Hiinas 41 mitmesugust ettevõtet,³ Saksa DV annab Hiina RV-le dokumentatsiooni põhiliste tööstusharude valdkonnas. Hiina RV

1. Н. Н. Попов, Внешнеэкономические связи..., lk. 234.

2. Samas, lk. 236.

3. Samas, lk. 237.

omakorda varustab Saksa DV tööstust väärtuslike maakide kontsentraatidega (molübdeen, volfram), põllumajandussaadustega ja annab Saksa DV-le kogemusi tekstiil- ja farmatseutilise tööstuse alal.

Saksa rahvas ulatas Saksa DV näol oma abistava käe Korea RDV-le. Veebruaris 1955. a. sõlmitud kokkuleppe järgi annab Saksa DV Korea RDV-le majanduslikku abi tööstuse rajamisel aastatel 1955-1964, kokku 422 miljoni rubla ulatuses.¹ 1959. a. algul sõlmitud lepingu alusel abistab Saksa DV Korea RDV-d tselluloosi- pruunsöetööstuse rajamisel ning raudteede elektrifitseerimisel.

Niisugused sõbralikud, vastastikuse kasusaamise ja üksteise omakasupüüdmatu abistamise printsiibil põhinevad suhted on võimalikud ainult sotsialismileeri maade vahel. Selliste suhete olemasoluga sotsialismileeri maade vahel võibki seletada, miks nende maade tööstus areneb ennenägematult kiire tempoga. Juba 1955. a. ületati sõjajaelne tootmise tase Poolas üle nelja korra, Bulgaarias üle viie korra, Saksa DV-s rohkem kui kaks korda.² Samal ajal on enamarenenud kapitalistlike riikide tööstuses märgata mõneprotsendist toodangu juurdekasvu aastas ja sedagi peamiselt sõjaliste tellimuste arvel. Saksa DV tööstuse, põllumajanduse ja transpordi tormiline areng sai võimalikuks ainult tänu sotsialismileeri maade vahelistele omakasupüüdmatutele suhetele nii majanduse, kultuurialase kui ka poliitiliste suhete valdkonnas.

Sotsialismileeri maad osutavad üksteisele ka edaspidi igakülgset abi ja näevad selles oma vennalikku kohustust. Mida tugevam on sotsialismileer, seda kindlamini on kaitsitud sinna kuuluvad maad igasuguse agressori vastu. „Sotsialistlik süsteem sammub võidukalt edasi, tundmata kriise ja vapustusi. See süsteem toob suuri hüvesid sotsialismi-maade rahvastele, demonstreerides oma otsustavaid eeliseid kapitalistliku süsteemiga võrreldes,“ ütles N. S. Hruštšov ettekandes NLKP XX kongressile.³

1. Н. Н. Попов, Внешнеэкономические связи..., lk. 237.

2. N. S. Hruštšov, Aruandekõne NLKP XX kongressile, Tallinn, 1956, lk. 8.

3. Samas, lk. 10.

IV SAKSA DEMOKRAATLIKU VABARIIGI SUHTED
KAPITALISTLIKE RIIKIDEGA
1951-1959.

Nõukogude armee Saksamaa territooriumil asumise esimestest päevadest peale NSV Liit, juhindudes Jalta ja hiljem Potsdami otsustest, seadis seadis eesmärgiks luua Saksamaal eeldused ühtse, demokraatliku ja rahuarmastava riigi loomiseks. NSV Liidu valitsuse poliitika Ida-Saksamaal vastas saksa rahva rahvuslikele huvidele, aitas lühikese ajaga taastada sõjas purustatud majanduse, andis saksa rahvale võimaluse läbi viia demokraatlikud reformid ja asuda uue elu rajamisele.

Kuidas jälgisid ja täitsid Jalta ja Potsdami kokkuleppeid lääneriigid? Juba II Maailmasõja perioodil seadsid ameerika imperialistid endile piiratud eesmärgi - kõrvaldada Saksamaa näol ohtlik konkurent maailmaturul. Nende arvestusse ei kuulunud Saksamaa sõjalise võimsuse purustamine, mida loodeti ära kasutada NSV Liidu ja Euroopa demokraatlike jõudude vastu. Nõukogude armee ajalooline võit fašistliku Saksamaa üle ajas segi ameerika imperialistide plaanid: Saksamaa idaosas moodustasid saksa rahva demokraatlikud jõud rahuarmastava riigi, kes võitleb kogu Saksamaa demilitariseerimise eest.

Samal ajal, kui Ida-Saksamaal viidi kõrvalekalduma-

tult ellu Jalta ja Potsdami põhimõtteid, ei mõelnudki lääneriigid oma okupatsioonitsoonides nende ellurakendamisele. Vastupidi. Tallates iga aastaga järjest avalikumalt jalge alla Potsdami kokkuleppeid Saksamaa kohta, asusid nad saksa militarismi taastamisele ja Saksamaa lõplikule lõhestamisele, eesmärgiga muuta Lääne-Saksamaa sõjategevuse platsdarmiks sotsialismileeri maade vastu, uue maailmasõja koldeks. Veel 1945. a. teatas Truman, varsti pärast presidendikavalimist, et nagu oleks võit asetanud ameerika rahva silmsilma vastu maailma juhtimise vajadusega. See printsiip võeti omaks ka teiste USA poliitikute poolt.

Varsti pärast II Maailmasõda ütlesid USA valitsevad ringkonnad ära liitlaste vahel kokku lepitud poliitilisest kursist Saksamaa suhtes. 1947. a. algul, tallanud jalge alla Potsdami kokkulepped, asusid lääneriigid eesotsas USA-ga Saksamaa lõhestamisele: esiteks moodustati USA ja Inglismaa okupatsioonitsoonide ühendamise teel n.n. Bisionia, seejärel Prantsusmaa okupatsioonitsooni liitmise tulemusena - Trisonia; 1948. a. viidi Lääne-Saksamaal läbi separaatne rahareform ja 1949. a. viidi Saksamaa lõhestamine lõpule separaatse Lääne-Saksa riigi (Saksa Föderaalvabariik) moodustamisega. Ka Berliinis eraldati läänesektorid ja moodustati eraldi magistrat eesotsas lääneriikide käsilase Reiteriga.

Viinud läbi Saksamaa lõhestamise, seadsid lääneriigid Saksamaal sisse koloniaalse okupatsioonirežiimi. Prantsuse imperialistid asusid avalikult haarama põliseid Saksa maid. 3. märtsil kirjutati alla lepingule Saarimaa annekteerimise kohta Prantsusmaa poolt. Sellise poliitika eesmärgiks oli Saksamaa kui sõltumatu riigi likvideerimine. Saksa DV valitsus avaldas lääneriikide valitsustele otsustavat protesti selle vägivallaakti puhul. Protestis märgiti, et süü ja vastutus selle vägivalla eest, mis on otseseks rahvusvahelise õiguse rikkumiseks Saarimaa elanikkonna ja kogu saksa rahva suhtes, langeb otseselt lääneriikide ja Saksa FV valitsustele. Tundes vastutust kogu saksa rahva ees, avaldab Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus otsus-

tavat protesti Saarimaa kohta 30.märtsil 1950.a. sõlmitud kokkulepete vastu. Ta leiab, et saksa rahvas mitte kunagi ei tunnusta Saarimaa ärakiskumist Saksamaa küljest ja annekteerimist prantsuse imperialismi poolt. Ei ole kahtlust, et meie rahvas ja eelkõige Saarimaa elanikkond avaldavad kõigi jõududega vastupanu sellele uuele vägivallaaktile.¹ Saarimaa annekteerimisega tahavad lääne imperialistid uuesti lõkkele puhuda vihkamist ja vaenu saksa ja prantsuse rahva vahel, et kergemini muuta need rahvad kuulekateks oma plaanide elluviimisel. Saksa DV valitsus pöördus rahuarmastava prantsuse rahva poole, et see ei laseks end imperialismi poolt petta. „Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus on veendunud selles, et prantsuse patrioodid saavad aru Saarimaa tõelistest eesmärkidest. Selle aktiga tahetakse petta prantsuse rahvast ja osta Bidout' valitsuse nõusolek Lääne-Saksamaa avalikuks remilitariseerimiseks,“ öeldi Saksa DV valitsuse protestis.²

Saksa DV valitsus pidas lääneriikide poliitikat Saksamaa suhtes irvitamiseks Potsdami kokkulepete üle.³ New Yorki kolme lääneriigi välisministrite nõupidamise otsused kujutasid endast uusi Potsdami kokkulepete rikkumisi.⁴

1. ДОКУМЕНТЫ О ВНЕШНЕЙ... до 25 марта 1954, lk.39.

2. Samas, lk. 40.

3. Samas, lk. 165.

4. Nõupidamine toimus septembris 1950.a. ja võeti vastu seisukoht:

a) Lääne-Saksamaa ja Lääne-Berliin liidetakse Atlandi paktiga;

b) Saksamaale öeldakse ära rahulepingust ja Lääne-Saksamaal kehtestatakse välismaine peremehetsemine, kuna okupatsioonistatuut kavatakse säilitada ka pärast sõjaseisukorra lõpetamist Saksamaaga;

c) saksa rahvale öeldi ära okupatsioonivägede väljaviimisest ja selle asemel suurendasid lääneriigid tunduvalt oma vägesid Lääne-Saksamaa territooriumil;

d) Lääne-Saksamaal moodustatakse palgasõdurite koondised lääneriikide juhtimise all ja demokraatia kindlustamist Potsdami kokkulepete vaimus läänetsoonides vaadeldakse kui otsest

Selline lääneriikide poliitika saksa rahva, sealhulgas ka Saksa DV vastu kutsus esile üldise pahameele kogu maailma progressiivse üldsuse hulgas, kutsus võitlusele oma õiguste eest iga saksa patrioodi. Lääneriikide agressiivse poliitika tulemusena seati saksa rahvas niisugusesse olukorda, milles demokraatlikud jõud kogu Saksamaal täie otsustavusega peavad võitlema ~~omam~~ maa vabaduse ja sõltumatuse eest. Saksa DV asus teele, mis on eeskujuks kogu saksa rahvale. See tee on ainus tee tänapäeval, mis viib saksa rahva vabadele ja iseseisvatele sidemetele teiste maade ja rahvastega.

Saksa rahvas mõistis, et oma eksisteerimise ja tuleviku võib ta ehitada tuginedes ainult rahu, demokraatia ja sõpruse poliitikale kõigi rahvastega. NSV Liidu ja rahvademokraatiamaade kõrval lõi Saksa DV ka sõbralikud suhted paljude kapitalistlike riikidega, kes olid huvitatud rahuliku koeksisteerimise ja sõbralike suhete printsiipidest. Nii sõlmiti juba 15. oktoobril 1949. a. kaubaleping Soomega, esialgu üheks aastaks ulatusega 4 miljonit dollarit.¹

Lääneriikide imperialistlik poliitika, mis on vaenulik rahvastele ja inimlikkusele, on esmajärjekorras suunatud kogu saksa rahva vastu. Lääneriigid peavad Saksamaa suhtes kinni Churchill'i vanadest plaanidest - tõmmata saksa rahvas veel kord hävitavasse sõtta. „Nad ei ole kunagi Saksamaad sallinud ja ei salli teda ka tulevikus. Nad on alati püüdnud Saksamaa konkurentsi maha suruda ja alati püüavad seda eesmärki saavutada.“² Lääne monopolistidele ei ole vastuvõetav ühtne, majanduslikult tugev Saksamaa ja sellepärast nad püüavad võimalikult rohkem Saksamaad ja saksa rahvast killustada, püüavad takistada tema ühendamist, et muuta osa sellest mängukanniks agressiivsete jõudude käes. Remilitariseerida Lääne-Saksamaa ja provotseerida sõtta

kallaletungi lääne okupatsioonivõimudele ja nende huvidele Lääne-Saksamaal.

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 521.

2. Samas, lk. 167.

Saksa DV ja teiste sotsialismileeri maade vastu - see on ameerika imperialistide üks peamisi eesmärke, seda just Saksamaa küsimuses.

Saksa DV valitsus ja rahvas ei tunnusta kunagi kohustusi, mis lääneriikide poolt on pandud Lääne-Saksamaale. Saksa DV välispoliitika põhineb üksteise sõltumatuse ja vastastikuse austamise printsiipidel, rahvusta ja rahvaste õigusel enesemääramisele. Selline Saksa DV valitsuse poliitika on õige ja Saksa DV eksisteerimise kestel on see viinud edusammudele rahu ja saksa rahva huvides.

Lääneriikide valitsevad ringkonnad püüavad isoleerida kaks Saksa riiki üksteisest nii poliitiliselt kui ka majanduslikult. 1950. a. sügisel aeti USA okupatsioonivõimude poolt nurja kaubandusliku kokkuleppe sõlmimine Saksa DV ja Saksa FV vahel, Berliini Ida- ja läänesektorite vahel. Lääne okupatsioonivõimud paralüseerisid ka Berliini elektrienergiaga varustamise. Lääne ajakirjandus ja raadio levitas kõmu, et Saksa DV olevat maksujõuetu ja sellepärast ei ole võimalik temaga kaubavahetust pidada.¹ Tegelikult maksis Saksa DV 26 miljonit marka, kuid ei saanud Saksa FV-st kaupu terve summa eest, jäi saamata 7 miljoni marga väärtuses.² USA okupatsioonivõimud ajasid nurja kaubavahetuse kahe Saksa riigi vahel endi monopolide huvides, selleks, et täielikult isoleerida üks Saksamaa osa teisest. Saksa DV, esindades demokraatlikku, rahuarmastavat osa Saksamaast, ei võitle lääne imperialistide vastu ainult enda huvides, vaid kogu saksa rahva rahvuslike huvide eest. Saksa DV küüdis luua sõbralikud suhted Prantsusmaaga, prantsuse ja saksa rahva vahel. Saksa imperialism on korduvalt ohustanud prantsuse rahvast, kiskunud Prantsusmaa hävitavasse imperialistlikesse sõdadesse. Ameerika militaristide poolt taastatav revanšistlik armee Lääne-Saksamaal muutub uueks ohuks prantsuse rahvale. Tegelikult ei prantsuse ega saksa rahvas ei ole mingil määral huvitatud sellest, et mono-

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk.181.

2. Samas.

poliitlikud ringkonnad kisuksid neid uude sõjalisse avantsüüri. „Ei ole kahtlust selles, et sõpruse kindlustamine prantsuse ja saksa töötajate vahel võitluses fašistlike provokaatorite ja nende ameeriklastest lakeide vastu Lääne-Saksamaal on oluliseks rahu säilitamise eelduseks Euroopas,“ öeldakse W. Piecki kirjas Prantsusmaa kõrgemate koolide õppejõududele 1953. a. juulis.¹ Selleks, et vältida Prantsusmaa ohustamine saksa militarismi poolt, peavad prantsuse ja saksa rahvas ühendama oma jõud võitlusele Potsdami otsuste elluviimise eest, mis garanteeriks prantsuse ja saksa rahvaste vahelise rahu ja sõpruse. Selle printsibi on Saksa DV valitsus võtnud aluseks Saksa DV - Prantsusmaa suhete arendamisel. W. Pieck ütles 12. novembril 1952. a.: „Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsusele näib, et ta kunagi enam ei kannata, et Saksamaa poolt millalgi alustatakse uut sõda prantsuse rahva vastu.“²

Jätkates jõupingutusi Lääne-Saksamaa militariseerimise vastu, saatis Saksa DV valitsus 10. aprillil 1953. a. kirja Inglismaa parlamendi alamkojale. Kirjas juhiti alamkoja saadikute tähelepanu Lääne-Saksamaal toimuvale armee taastamisele ja revanšistlike meeleolude kasvule, mis ohustab ka inglise rahva rahu ja julgeolekut. Saksa DV valitsus leidis, et parimaks abinõuks sõjaohu ärahoidmisel on Saksamaa vabastamine imperialismist ja militarismist. Saksa rahvas, tahtes elada rahu ja sõpruses kõigi rahvastega, püüab seda ka inglise rahvaga. „Saksa ja inglise rahvaid seob nende ühine, vajalik huvi rahu säilitamiseks... Sellepärast meie avaldame lootust, et Inglismaa parlamendi alamkoja saadikud ühinevad meiega püüetes asuda rahulike kokkulepete teele rahvaste vahel ja nõuda selle eesmärgi saavutamiseks nelja riigi esindajate kokkukutsumist nõupidamiseks,“ öeldakse Saksa DV valitsuse kirjas.³

Arvestades, et USA valitsus pidevalt räägib saksa rahva rahvuslike huvide austamisest, tegi Saksa DV valitsus USA valitsusele ettepaneku, viia Lääne-Saksamaal okupatsi-

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 515.

2. Samas, lk. 519.

3. Samas, lk. 513.

ooniriikide poolt läbi samasugused üritused, nagu seda tegi NSV Liit Saksa DV majandusliku olukorra parandamiseks. „Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus palub Ameerika Ühendriikide valitsust heatahtlikult läbi vaadata see saksa rahvale eluliselt tähtis küsimus,“ märgiti Saksa DV valitsuse kirjas USA valitsusele 7. novembril 1953. a.¹

Lääne suurriikide valitsused ei arvestanud Saksa DV rahuarmastavate ja humaansete ettepanekutega ja jätkasid vaenulikku poliitikat Saksa DV ja saksa rahva demokraatlike jõudude vastu, saksa rahva rahvuslike huvide vastu. Saksa DV vastu rakendati tööle arvukad luure- ja diversiooniorganisatsioonid Lääne-Saksamaal ja Lääne-Berliinis. Saksa monopolistid ja nende poolehoidjad Läänes püüdsid arvukate provokatsioonide ja fašistliku propagandaga tekitada kahju Saksa DV majanduslikele ja poliitilistele edusammudele. Ei ole sellist alatust, mida reaktioonilised tegelased Lääne-Saksamaal ei kasutaks Saksa DV rahva saavutuste pidurdamiseks ja hävitamiseks. Spionaaž, süütamised, laim, diversioon, kõik see lastakse käiku saksa rahva demokraatlike jõudude ja Saksa DV vastu.

Ameerika luureteenistus ja teised ametlikud USA organid Lääne-Saksamaal ja Berliini läänesektärites, samuti mitmesugused diversiooniorganisatsioonid, keda juhitakse ja finantseeritakse USA luureteenistuse poolt, saadavad Saksa DV vastu korda mitmesuguseid kuritegusid. Erilist osa Saksa DV vastases õõnestustegevuses etendab ameeriklaste poolt finantseeritav raadiojaam RIAZ Lääne-Berliinis. Imperialistid püüavad ka mürgitada saksa noorsugu ja seda mitte ainult läänetsoonides, vaid erilist rõhku pannakse demokraatliku Saksamaa noortele. Selleks demonstreeritakse Berliini läänesektorites gangsterifilme, levitatakse kuritegevust ja prostitutsiooni ülistavat kirjandust, luuakse fašistlikke noorsooorganisatsioone. Üheks selliseks organisatsiooniks on Saksa Noorsoo Liit, kelle ülesandeks on tegeleda nurgataguste tapmistega ja teiste terroriaktidega, ning mida juhivad ameerik-

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 233.

lased. 1953. a. suvel laskis Lääne-Saksamaal tegutseva terroristliku organisatsioon "Verekoerad" agent Albrecht Hessler õhku reisirongi, mille tulemusena palju reisijaid hukkus. Sama agent sai ülesande rivist välja viia Saksa DV metallurgiatehases "Henningsdorf" töötav suurim hüdrauriline press. Inglise diversiooniorganisatsioonide agendid G. Lampe jt. tulid vabatahtlikult Saksa DV julgeolekuorganitesse ja teatasid, et nad said ülesande organiseerida Magdeburgi tehases "Rotensee" plahvatus, mille andis neile Inglise luuetteenistuse¹ töötaja Anderson. Anderson olevat väitnud, et plahvatuse tagajärjel võib hukkuda ka inimesi, mõnel inimesel polevat tähtsust.

17. juunil 1953. a. püüdsid lääne militaristid üle minna avalikule provokatsioonile, fašistlikule putšile, et ajada nurja üritused, mis võeti ette Saksa DV valitsuse poolt rahvamajanduse edasiarendamiseks ja töötajate elatustaseme tõstmiseks. Saksa DV pealinna Berliini tunginud militaristide palgasõdurid said ülesande sooritada kallaletunge valitsushoonetele, tekitada tulekahjusid, riisuda kauplusi jne., ning vajaduse korral kasutada relvi. Saksa DV elanikkond ei lasknud end petta - provokatsioon kukkus läbi.

Ameerika imperialistid koos saksa militaristidega jätkavad agressiivset poliitikat Saksa DV vastu. Siiani püüdsid lääne valitsevad ringkonnad varjata massilist luure- ja diversiooniorganisatsioonide olemasolu Lääne-Saksamaal ja Berliini läänesektorites. 1954. a. suvel hakkas lääne ajakirjandus avalikult rääkima nende organisatsioonide massilisest olemasolust ja nende vahelistest konfliktidest. Rahutuks muutusid ka Bonni valitsevad ringkonnad, väites, et "42 salateenistuse organisatsiooni sõdivad üksteisega Lääne-Berliinis."² Lääneriikide agressiivne poliitika demokraatliku Saksamaa vastu hakkas jooksuma ummikusse.

Vaatamata Bonni valitsevate ringkondade avalikele provokatsioonidele Saksa DV vastu, on viimane nõus alustama läbirääkimisi Saksa FV-ga, et parandada majanduslikke ja poliitilisi suhteid kahe Saksa riigi vahel. Avalduses 25. novembrist 1953. a. tegi Saksa DV valitsus ettepaneku alustada Sak-

1. Intelligence Service.

2. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 18.

sa FV-ga läbirääkimisi järgmistes küsimustes: tsoonidevahelise kaubavahetuse ja transpordi küsimused, politsei jõudude arvulisest koosseisust mõlemas Saksamaa osas. Saksa FV valitsevad ringkonnad, juhindudes ameeriklaste instruksioonidest, ei nõustunud alustama mingisuguseid läbirääkimisi. Saksa militaristid on unustanud I ja II Maailmasõja õppetunnid ja otsustanud, mõistmata seejuures olevikku ja vaatamata tulevikku, minna uutele sõjalistele avantüüridele, kuhu neid meelitavad ameerika imperialistid. „Möödunud puhkepäeval tähistas Saksamaa I Maailmasõja alguse 40-aastapäeva, selle sõja aastapäeva, mis oli sõjaliste paktide veriseks tulemuseks. Kas me tõesti ei võta sellest mitte mingisuguseid õppetunde?“ öeldakse Saksa DV valitsuse avalduses 24. juulist 1954. a.¹ Saksa DV valitsus ja rahvas leiavad, et arvestada maailmasõdade õppetunde, see tähendab väsimatult võidelda saksa militaristide ja nende toetajate lääne imperialistide vastu.

Saksa DV valitsus tervitab kõigi valitsuste samme, kes astuvad välja rahu eest Euroopas ja kogu maailmas.

Vastupidiselt Lääne-Saksamaa valitsevate ringkondade poliitikale, kes ähvardavad prantsuse rahvast, püüab Saksa DV luua prantsuse rahvaga sõbralikud ja vastastikuselt usaldusele põhinevad suhted, toetada prantsuse rahva demokraatlikke jõude võitluses saksa militarismi vastu. Kui osa prantslasi kardavad, et ühendatud Saksamaa muutub militaristlikuks, siis „meie ei jaga nendega seda seisukohta... Rahuarmastavad inimesed Saksamaal ja Prantsusmaal, rahuarmastavad inimesed kogu maailmas peavad teadma: tööliklass, talurahvas ja kõik rahuarmastavad inimesed Saksa Demokraatlikus Vabariigis ei tagane läänesaksa militaristide ees,“ ütles W. Ulbricht valitsuse ametlikus avalduses 25. novembrist 1953. a.² 1954. a. juulis lükkas Prantsusmaa Rahvuskogu tagasi „Euroopa kaitseühenduse“ lepingute ratifitseerimise. Saksa DV valitsuse avalduses rõhutatakse sel puhul, et ameeriklased loovutasid Prantsusmaale Saarimaa tema nõusoleku saamiseks saksa diviiside formeerimiseks. Sellega võisid ameeriklased meelitada prantsuse imperialiste, aga mitte

1. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 22.

2. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 96-97.

prantsuse rahvast.¹

Vaatamata ameerika imperialistide provokatsioonidele Saksa DV vastu, saavutas viimane märkimisväärseid edusamme oma suhetes kapitalistlike riikidega. Eriti edukad olid selles suhtes aastad 1953-1954. Nii sõlmiti Soomega mais 1953.a. täiendav kaubaleping ja sama aasta oktoobris kokkulepped kaubavahetuseks 1954.aastaks. Leping nägi ette Saksa DV ekspordi Soome 55 miljoni marga ulatuses ja Soome eksport Saksa DV-sse 43 miljoni marga ulatuses.² Seega kaubavahetuse maht 1954.aastal võrreldes eelmise aastaga suurenes 35%.³ Saksa DV valitsus sõlmis 1953.a., vaatamata ameerika imperialistide ägedale vastutöötamisele, kaubalepingud Norra, Belgia, Austria, Kreeka, Egiptuse ja Liibanoniga. Kokkulepped sõlmiti vastastikuse kasusaamise printsiibil ja küllaltki suures ulatuses: Norraga 16,450 miljonit dollarit, Belgiaga 20 miljonit dollarit, Austriaga 18 miljonit dollarit, seda 1954.aastaks.³

Uue etapi alguseks Saksa DV välispoliitikas sai NSV Liidu valitsuse avaldus 25.märtsist 1954.a., millega Saksa DV sai suveräänseks riigiks ja võis iseseisvalt lahendada kõik sise- ja välispoliitilised küsimused. Oma poliitilise prestiiži, oma sisemise ja rahvusvahelise autoriteedi kindlustamisel saavutas Saksa DV pärast NSV Liidu avaldust tähelepanuväärset edu. Saksa DV järjekindel rahupoliitika leidis järjest enam tunnustust nii sotsialismileeri kui ka kapitalistlike riikide poolt. Augustiks 1954.a. omas Saksa DV kaubalepinguid 12 kapitalistliku riigiga ja pidas kasulikku kaubavahetust 32 kapitalistliku riigi firmaga.⁴ Saksa DV järjekindla rahupoliitika tulemusena kasvas vastastikune usaldus Saksa DV ja paljude kapitalistlike riikide, saksa ja teiste rahvaste vahel.

1955a. märtsis ratifitseeriti Saksa FV Bundesdagi poolt Pariisi kokkulepped. Püüdes saksa rahva ees jälgi

-
1. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 31.
 2. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 525.
 3. Samas, lk. 519-526.
 4. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 16.

segada, teatas Saksa FV president Heiss, et Pariisi lepingute ratifitseerimine aitab kaasa Saksamaa ühendamisele. Pariisi kokkulepete 2. artiklis aga räägitakse tegelikult midagi muud: võttes tähelepanu keskpunkti rahvusvahelise olukorra ...kolm riiki jätavad endile õigused ja kohustused, mida nad siiani omasid või mida nad kasutasid Berliini ja Saksamaa suhtes tervikuna, kaasa arvatud Saksamaa ühendamine ja rahulepingu reguleerimine.¹ Tuleb välja, et Saksamaa ühendamise õigus on läinud lääneriikidele, ilma et sakslastelt endilt, Saksa DV elanikkonnalt ja seaduslikult valitsuselt oleks nõusolekut küsitud.

On selge, et Saksa FV ei oleks ratifitseerinud Pariisi kokkuleppeid, kui tema terrätöoriumil ei oleks olnud lääneriikide sõjalisi baase, kui ameerika imperialistid ei oleks soosinud endisi hitlerlikke kindraleid ja fašistlikke tegelasi. Millega seletada, et Prantsusmaa valitsevad ringkonnad toetavad Lääne-Saksamaal militarismi taassünni kurssi? Aga sellega, et prantsuse imperialistid seavad klassihuvide kõrgemale rahvuslikest huvidest. Sellega on seletatav ka majanduslike ja poliitiliste kompromisside sõlmimine prantsuse kahurikaupmeeste ja nende sakslastest kolleegide vahel. Prantsuse imperialism soodustas saksa militarismi sünni Lääne-Saksamaal ja võtab seega osa löögirusika moodustamisest Saksa DV ja kogu saksa rahva demokraatlike jõudude vastu. Sõjaliste ettevalmistuste maskeerimiseks lähevad ameerika ja saksa militaristid valele ja laimule. Nad väidavad, et Lääne-Saksamaa remilitariseerimine teenivat kaitse eesmärke. Veel enam - USA valitsus teatas oma noodis 29. novembrist 1954. a., et Saksa DV-s käib armee ümberrelvastamine.² Sellega lääneriigid ainult kinnitavad, et nad koos saksa militaristidega lükkavad tagasi Saksa DV ettepanekud Saksamaa küsimuse reguleerimiseks.

1955. a. laienesid Saksa DV sidemed kapitalistlike riikidega. Ameerika imperialistidel ei õnnestunud isoleerida

1. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 106.

2. Samas, lk. 75.

Saksa DV-d kapitalistlikust maailmast. Saksa DV parandas suhteid Prantsusmaaga. 1955/56. aastaks sõlmiti Prantsusmaaga kaubanduslik kokkulepe 48 miljoni rubla ulatuses.¹ Samas kokkuleppes nähti ette, et Saksa DV võtab oma kaupadega osa Prantsusmaal korraldatavatest näitustest ja Prantsusmaa Leipzigi messist. Selle eesmärgiks oli majanduslike saavutuste tutvustamine üksteisele ja kaubanduslike sidemete laiendamine.

Koos ameerika imperialistidega püüdsid Saksa DV-d isoleerida kapitalistlikust maailmast ka inglise monopolistid. Kuid kapitalistliku süsteemi kasutuses olevate turgude vähenemine sõjajärgsel perioodil ja selle tulemusena konkurentsi tugevdamine sundisid ka inglise ettevõtjaid arvestama Saksa DV majanduslike saavutustega. Leipzigi messil 1955. a. alustati läbirääkimisi Saksa DV ja Briti Töösturite Föderatsiooni esindajate vahel ja 27. juulil 1955. a. kirjutati alla kaubalepingule 5,4 miljoni inglise naela ulatuses.²

Laienesid Saksa DV suhted Aasia maadega. 1954. a. külastas Saksa DV kaubanduslik delegatsioon India Vabariiki, mille tulemusena sõlmiti mõlema maa vahel mitmekülgne kaubaleping ja otsustati moodustada mõlema riigi pealinnas kaubanduslikud esindused. Saksa DV saatis sõbralikule india rahvale suure hulga arstimeid, mida vajati Indias üleujutuste läbi kannatada saanute abistamiseks. India rahva tänu Saksa DV valitsusele omakasupüüdmatu abi eest andis edasi Saksa DV kaubandusliku esindaja kaudu peaminister Nehru: „Peaminister Nehru tänas Saksa Demokraatliku Vabariigi esindajat selle kingituse eest ja palus Saksa DV valitsusele edasi anda sügava tänu.“³ Kaubanduslikud sidemed loodi veel Türgi, Indoneesia ja Birmaga, Argentiina, Venezuela, Uruqai ja Kolumbiaga.

Ameerika imperialistidel ei õnnestunud takistada Saksa DV kaubavahetust isegi Atlandi sõjalisse blokki kuu-

1. Документы о внешней...до 14 мая 1955, lk. 483.
2. Документы о внешней...до 30 июня 1956, lk. 637.
3. Документы о внешней...до 14 мая 1955, lk. 490.

luvate riikidega, nagu Itaalia, Luxemburg, Taani ja Norra. Saksa DV rahuarmastav poliitika leidis poolehoidu kogu maailma progressivse üldsuse hulgas. Saksa DV valitsus pöördus korduvalt kapitalistlike riikide poole avaldustega, näidates ära saksa militarismi taastamise ohtlikkuse rahule Euroopas. Nii märgitakse Saksa DV Rahvapalati läkituses Itaalia Saadikutekoja esimehele: „Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvapalati Presiidium pöördub ... kõigi Itaalia Saadikutekoja liikmete poole üleskutsega mitte toetada saksa militarismi taastamist... Rahu Euroopas saab kindlustatud ainult siis, kui rahvad ei unusta õppetunde, mis nad said tunda natsismi ja fašismi purustamisel.“¹

Saksa DV valitsus on püüdnud luua sõbralikud suhted nii Saksa FV-ga kui ka lääne suurriikide USA, Inglismaa ja Prantsusmaaga. Kuid nende riikide militaristlik poliitika ei ole andnud tulemusi, vaatamata Saksa DV korduvatele ettepanekutele ei ole nende riikide vaenulik poliitika demokraatliku Saksamaa suhtes muutunud. 27. juulil 1957. a. esitas Saksa DV valitsus ettepanekud kokkuleppe saavutamiseks kahe Saksa riigi vahel aatomrelvade paigutamise keelamise kohta Lääne-Saksamaa territooriumile ja aatomisõja propaganda keelamise kohta. Saksa FV valitsevad ringkonnad ja ameerika imperialistid väitsid, nagu ei kuuluks aatomrelvade paigutamine Lääne-Saksamaa territooriumile nende kompetentsi, vaid see olevat NATO asi. Saksa rahvast aga selliste väidetega petta ei saa. 11. detsembril 1957. a. esitas Saksa DV peaminister O. Grotewohl uued ettepanekud aatomrelva paigutamise keelamiseks Lääne-Saksamaale. O. Grotewohl tegi ettepaneku? 1) mitte lubada paigutada ja hoida Saksa FV territooriumil aatom- ja rakettrelvi; 2) Saksa FV-l keelata aatom- ja raketrelvade tootmine ja nende ostmine teistelt riikidelt; 3) Saksa FV valitsusel astuda samme tema territooriumil asuvate välismaiste vägede käsutuses olevate aatom- ja raketrelvade väljaviimiseks. Saksa DV valitsus astus välja kogu Euroopa rahuarmastavate rahvaste soovi toe-

1. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 516.

2. "Известия", 29. I 1958.

tuseks, pooldas aatom- ja raketrelvade keelamist või äärmisel juhul Euroopas nimetatud relvade vaba tsooni loomist. See oleks saksa rahvale efektiivseks garantiiks ohu ees muidugi tema kodumaa aatomsõja platsdarmiks. Saksa FV valitus koos lääne militaristlike ringkondadega otsustas siiski relvastada oma revanšistliku armee aatom- ja raketrelvade-
dega.

Samaaegselt poliitiliste repressioonidega püüdsid lääne valitsevad ringkonnad õõnestada Saksa DV majandust. Lääne militaristide käsutusse oli kogunenud suur hulk Saksa DV pangatähti, mida nad kasutasid spekulatsioonideks, Saksa DV rahvamajanduse arengu takistamiseks ja salakuulamisorganisatsioonide finantseerimiseks. 13. oktoobril 1957. a. teatas O. Grotewohl, et on vajalik rahatähed riigi rahvamajanduse huvides ümber vahetada. Rea aastate jooksul vedasid mitmesugused elemendid, kasutades spekulatiivset valuutakurssi, Saksa DV-st välja kaupu ja rikastusid Saksa DV töötajate arvel. Elanikkond toetas meelsasti valitsuse sammu, mis oli suunatud lääneriikide vaenulike kavatsuste vastu, kuna rahatähed vahetati ümber 1:1.¹

Ehkki paljude kapitalistlike riikide valitsevad ringkonnad jätkavad Saksa DV suhtes kaubanduslikku diskrimineerimist, laienevad Saksa DV kaubanduslikud kapitalistlike maadega. 1957. a. lõpul kauples Saksa DV enam kui 100 maaga, kusjuures täpli 22 kapitalistliku maa firmade ja pankadega alla kirjutanud kaubandus- ja finantskokkulepetele.² Kogu maailma silmade ees arenes majanduslik võistlus sotsialismileeri kuuluva Saksa DV ja kapitalistliku Saksa FV vahel. „Me oleme kindlalt veendunud, et ... Saksa Demokraatlik Vabariik väljub võitjana sellest võistlusest,“ kirjutas Saksa DV saadik NSV Liidus J. König.³ Seda näitavad tegelikkuses Leipzigi rahvusvahelise messi tulemused 1958. a. Vaatamata lääneriikide isolatsioonipoliitikale Saksa DV ja teiste sotsialismileeri maade suhtes, võttis

-
1. "RAHVA HÄÄL", 15. X 1957.
 2. "RAHVA HÄÄL", 8. X 1957.
 3. "Известия", 8. 5. 1958.

messist osa 9669 kaubanduslikku organisatsiooni, firmat ja ettevõtet 43 riigist.¹ Messi külastas üle poole miljoni inimese ja valitsus ning kaubandusdelegatsioonid 73 riigist.² Messi käigus sõlmis Saksa DV kaubanduslikke tehinguid 2485 miljoni marga ulatuses.³ Messi tulemused näitavad ilmekalt, et lääne valitsevate ringkondade isolatsioonipoliitika on armetult läbi kukkunud, kuna üks selle poliitika aktiivseid toetajaid, Inglismaa, sõlmis messi käigus koos suure hulga kapitalistlike riikidega mitmekülgseid kaubalepinguid Saksa DV-ga.

Olles võimetud Saksa DV-d majanduslikult isoleerima, jätkavad lääneriigid „külma sõda“ Saksa DV vastu poliitilises valdkonnas. Kuna Saksa DV rahuarmastavad ettepanekud leiavad järjest rohkem poolehoidu ka lääneriikide elanikkonna hulgas, siis on lääne militaristlikud ringkonnad välja läinud Saksa DV valitsuse ettepanekute moonutamisele, seda eriti Berliini küsimuses, ja tugevdanud õonestustööd Saksa DV vastu. Lääne militaristlikud ringkonnad väidavad, et Saksa DV ettepanekud ja nõudmised Berliini küsimuses ei ole lahendatavad rahulikul teel, vaid viivad paratamatult sõjalise konfliktini. Selliseid provokatsioonilisi õigustusi on lääneriikide valitsustel tarvis selleks, et petta avalikku arvamust ja kindlustada Berliinis oma agressiivne platsdarm. Lääneriikide valitsused väidavad, et nad on valmis astuma samme oma „õiguste“ kindlustamiseks Berliinis. Missuguseid samme astuvad siis näiteks Ameerika Ühendriigid selleks, et kaitsda „õigusi“, mis on juba ammu lakanud olemast? Okupeeriva riigi õigusi, mis võimaldavad luua Lääne-Berliinis salaluurekeskusi, millede arv 1959. a. alguseks ulatus 60-ni.⁴

1. juulil 1959. a. korraldasid lääne militaristid ja Bonni revanšistid uue provokatsioonilise akti Saksa DV vastu. Lääne-Berliinis, mis ei kuulu Saksa FV territooriumi hulka ja mida korduvalt on olnud sunnitud tunnistama ka lääneriikide valitsevad ringkonnad, viidi nende teadmisel ja nõusolekul läbi Saksa FV presidendi valimised.

1. "RAHVA HÄÄL", 13. III 1958.

2. Samas.

3. Samas.

4. "RAHVA HÄÄL", 11. I 1959.

Ja kuigi provokatsiooniakt Lääne-Berliinis võeti ette lääneriikide valitsuste teadmisel ja nõusolekul, ei pidanud nende riikide suursaadikud siiski sobivaks ilmuda Berliinis toimuvale Lääne-Saksamaa Föderaalkogu istungile, mis oli pühendatud presidendi valimisele. Pannud Lääne-Berliinis toime provokatsioonilise demonstratsiooni, paljastasid lääneriikide valitsevad ringkonnad ja Bonni valitsejad end kõigi rahvaste ees veel kord poliitiliste diversantidena, „külma sõja“ eestvõitlejatena.

Saksa DV valitsus on otsustanud jätkata, vaatamata lääneriikide poolt tema vastu peetavale „külmale sõjale“, rahupoliitikat, sõbralike suhete loomise poliitikat kõigi riikidega. Saksa DV ja tema rahvas ei karda lääne militaristlike rühmituste provokatsioone, avalikke kallaletunges tema rahvusvahelisele prestiižile, kuna Saksa DV rahuarmastav poliitika räägib ise enda eest, muutub järjest rohkem arusaadavaks kogu maailma rahvastele, leiab neilt üldise poolehoidu. Saksa DV ja tema rahvas ei karda lääne militaristide provokatsioone sellepärast, et tema seljataga on sotsialismileeri maade võimas majandus ja poliitiline prestiiž ning üksteise omakasupüüdmatule abistamisele põhinevad suhted.

V SAKSA DEMOKRAATLIK VABARIIK JA SAKSAMAA ÜHENDAMISE KÜSIMUS.

Mõlemad maailmasõjad päästeti valla saksa militarismi poolt. Järelikult küsimus rahust Euroopas ja kogu maailmas sõltub otseselt sellest, kas Saksamaal moodustatakse ühtne rahuarmastav ja demokraatlik riik või saab valitsevaks Lääne-Saksamaal koonduv militarism, mis valmistub uuteks sõjalisteks avantüürideks. Saksa DV oma moodustamise momendist peale püüab kõrvalekaldumatult maa ühendamise poole demokraatlikel ja rahuarmastavatel printsiipidel.

Saksa DV on korduvalt esitanud vastavaid ettepanekuid. Pärast Praha nõupidamist (välisministrite nõupidamine 20.-21. oktoobrini 1950. a.) astusid Saksa DV ja NSV Liit välja praktiliste ettepanekutega Saksamaa küsimuse lahendamiseks Potsdami kokkulepete vaimus. Lääneriikide valitsevad ringkonnad tahtsid saada vabad käed Lääne-Saksamaa militariseerimiseks ja ei tahtnud läbi viia nelja suurriigi (USA, Inglismaa, Prantsusmaa, NSV Liit) välisministrite nõupidamist Saksamaa küsimuse lahendamiseks. Nad ei julgenud avalikkuse ees nõupidamisest ära öelda, kuid püüdsid teha takistusi nõupidamise päevakorra kindlaks määramisel ja ajasidki nõupidamise murja.

30. novembril 1950. a. saatis Saksa DV peaminister Otto Grotewohl Saksa FV valitsusele kirja ettepanekuga alustada läbirääkimisi ülesaksamaalise Asutava nõukogu loomiseks. Järgnevates lükitustes rõhutasid üldsus ja Saksa DV valit-

sus vajadust viivitamatult alustada läbirääkimisi sakslaste endi vahel, et kiirendada küsimuste otsustamist ülesaksamaalistest valimistest, Saksamaa ühendamise ja kutsusid võitlema militarismi taastamise vastu Lääne-Saksamaal. Saksa DV valitsuse ettepanekud leidsid kogu saksa rahva toetuse. Seda tõendasid 1951. a. läbi viidud referendumi tulemused. Militariseerimise vastu ja lühema aja jooksul rahulepingu sõlmimise poolt astus Saksa DV-s välja 12 miljonit inimest ehk 96% kõigist hääleõiguslikest kodanikest; vaatamata hääletamisest osavõtu keelule andis 6 miljonit inimest Lääne-Saksamaal oma hääled Saksamaa ühendamise eest rahulikel ja demokraatlikel alustel.¹ Saksa FV valitsus lükkas tagasi kõik Saksa DV ettepanekud läbirääkimiste alustamise kohta. Adenauer ja Schumacher tahtsid olgu mis on ja igasuguste vahenditega segada sakslastel Idast ja Läänest istuda ühise laua taha, et arutada saksa rahvale eluliselt tähtsaid küsimusi ja leida rahulik tee nende küsimuste lahendamiseks.

Avaldades sõnades poolehoidu ülesaksamaaliste valimiste läbiviimiseks, nõudis Saksa FV valitsus valimiste läbiviimist „rahvusvahelise komisjoni“ kontrolli all, mis oleks määratud ÜRO poolt, s. t. USA, Inglismaa ja Prantsusmaa kontrolli all. ÜRO VI istungjärgul tõstsid lääneriigid päevakorda ka Saksamaa küsimuse ja püüdsid saada nõusolekut kontrolli teostamiseks üldiste valimiste üle Saksamaal. Sotsialismileeri maade esindajad aga näitasid, et saksa rahvas on ise võimeline kindlustama valimiste läbiviimise ja ei vaja mingisugust „kontrolli“. ÜRO poolt valiti vabade valimiste läbiviimiseks Saksamaal komisjon, kes aga tegelikult tööle ei asunud.

Saksa DV valitsuse positsioon Saksamaa ühendamise küsimuses väljendati peaminister Otto Grotewohli avalduses Saksa DV Rahvapalatis 14. märtsil 1951. a.. Selle põhjustas Adenaueri ja Schumacheri avaldus Saksa FV Bundestagis, milles nõuti Saksa FV valitsusele vabu käsi saksa militarismi taastamiseks ja võeti seisukoht Saksamaa lõhestatuse säili-

1. История внешней политики..., lk. 432.

taniseks. „Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus loeb oma kohuseks teha kõik, et kindlustada Saksamaa ühtsuse taastamine, ühtse, demokraatliku ja rahuarmastava valitsuse moodustamine ning rahulepingu väljatöötamine Saksamaa jaoks,“ öeldi O. Grotewohli avalduses.¹

Sel ajal kui Saksa DV tegi kõik võimaliku, et viia ellu saksa rahva lootused - ühtsus ja rahu, et austada väheselgi määral saksa rahva rahvuslike huvisid. Adenauer püüdis väita, et Lääne-Saksamaa ümberrelvastamisest ainult räägitakse, tehakse tulevikuplaane. Tegelikult ei peetud ümberrelvastamise küsimuses ainult plaane, vaid see käis juba taie hooga. Seda näitavad kas või niisugused faktid, et 1950. a. oktoobris ulatusid saksa ja teistest rahvustest (peamiselt ümberasunud isikutest) koosnevad väeosad koos politsei jõududega 456 tuhande meheni (sealhulgas politsei jõude 150 tuhat meest).² Milleks vajab Adenauer selliseid jõude? Aga selleks, et koondada politsei jõudude sildi all hitlerliku armee kaader, luues sellega taastatava wehrmachti komandeeriva koosseisu. Neid jõude on vaja selleks, et suruda maha Lääne-Saksamaal demokraatlike jõudude liikumine, kes astuvad välja saksa rahva rahvuslike huvide eest - rahu ja Saksamaa ühtsuse eest. Märtsi algul 1951. a. peksis politsei julmalt Esseni noormehi ja neide, kes nõudsid Lääne-Saksamaa militariseerimise lõpetamist ja ühtse, rahuarmastava, demokraatliku Saksamaa taastamist. Lääne-Saksamaa remilitariseerimine on saksa rahva rahvuslike huvide reetmine. See kujutab endast vägivalda saksa rahva tahte ja lootuste üle, kes pidevalt ja sihikindlalt ikka jälle ja jälle demonstreerib oma püüet rahule, astub välja remilitariseerimise vastu igas vormis.³

13. veebruaril 1952. a. pöördus Saksa DV nelja okupatsiooniriigi poole avaldusega kiirendada rahulepingu sõlmimist Saksamaaga. Saksa DV avalduses märgiti, et sõjast on möödunud 7 aastat, kuid Saksamaaga ei ole ikka veel sõlmitud rahulepingut, saksa rahval ei ole ikka veel võimalust

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 45.

2. Samas.

3. Samas, lk. 48.

luua ühtset, demokraatlikku, rahuarmastavat riiki, nagu see ette nähti Potsdami kokkulepetes. „Saksa rahvas tunnustab täielikult oma süüd, mis on seotud hitlerliku sõjaga. Samal ajal ta ei saa öelda, et temaga käiakse ümber õiglaselt. Saksa rahvas on läbi imunud tahtest rahule, oma riiklikule ja majanduslikule ühtsusele,“ öeldakse Saksa DV valitsuse avalduses.¹ Toetades Saksa DV ja kogu saksa rahva initsiatiivi, saatis NSV Liidu valitsus 10. märtsil 1952. a. USA, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsustele Saksamaa rahulepingu projekti. Selles dokumendis tehti ettepanek taastada Saksamaa ühtsus ja kindlustada tema kui sõltumatu, demokraatliku rahuarmastava riigi areng. Mitte hiljem kui aasta pärast rahulepingu sõlmimist nähti projekti järgi ette kõigi okupatsioonivägede väljaviimine Saksamaalt ja kõigi välismaiste sõjaliste baaside likvideerimine Saksamaa territooriumil. Nõukogude valitsuse projekt nägi ette saksa rahvale demokraatlikud õigused ja organisatsioonide keelamise, millele tegevus on vastuolus demokraatia ja rahu säilitamisega. Territoriaalsed küsimused NSV Liit tegi ettepaneku lahendada Potsdami kokkulepete alusel. NSV Liidu valitsuse projekt nägi ette Saksamaa rahvuslike relvastatud jõudude loomise ulatuses, mis on vajalik maa kaitseks ja sõjatõuse tuse rajamise nende relvastatud jõudude varustamiseks. NSV Liit pani ette välja töötada ja läbi arutada Saksamaa rahulepingu projekt lühima aja jooksul, püüda teostada Saksamaa probleemi lõplik otsustamine ühtse, demokraatliku Saksamaa loomisega saksa rahva laiade hulkade kaasatõmbamise teel. Saksamaa probleemi lahendamine sellisel kujul, nagu seda soovis NSV Liit oli vastuvõetav saksa rahvale, kuid mitte lääne imperialistidele.

USA, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsused venitasid igati läbirääkimisi, püüdsid säilitada Saksamaa lõhestatuse ja vaatasid Lääne-Saksamaa remilitariseerimist ja liitmist agressiivsesse sõjalisse blokki kui läbirääkimiste esialgset tingimust, arvestasid laiendada Saksa FV-s kehtiv kord kogu Saksamaa territooriumile.

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 74.

Saksa militarismi taassünd tugevnes eriti pärast seda, kui 1952. a. mais kirjutati alla Bonni ja Pariisi lepingutele (sõjalised lepingud). USA valitsevad ringkonnad ja saksa militaristid eesotsas Adenaueriga pingutasid jõude „Euroopa kaitsesüsteemi“ ja seejärel „Euroopa armee“ loomiseks, mis olid ette nähtud Pariisi lepingute järgi ja mis pidid olema kattevarjuks saksa militarismi taastamisel. Bonni leping kirjutati alla 26. mail 1952. a. USA, Inglismaa, Prantsusmaa ja Saksa FV poolt. See leping nägi ette Lääne-Saksamaa okupatsiooni lääneriikide vägede poolt 50 aastaks. Leping tühistas okupatsioonistatuudi ja liitis Lääne-Saksamaa „vabade rahvaste“ liitu võrdõigusliku partnerina. Bonni lepingu algul märgitakse, et Saksa FV omab täieliku sõltumatuse sise- ja välispoliitikas. Tegelikult on need lepingu osad tühjad fraasid, lepingu tõelise sisu maskeerimiseks. Tegelikuses Bonni leping näeb ette Saksa killustatuse ja Lääne-Saksamaa okupeerimise välismaiste vägede poolt viieks aastakümneks. Muutus ainult okupatsioonivõimude nimetus: liitlaste kõrgema komisjoni asemele moodustati USA, Inglismaa, Prantsusmaa saadikute Nõukogu. Lepingu kolmas punkt näeb ette, et Saksa FV välispoliitika peab vastama lääneriikide huvidele. Lääneriigid võivad lepingu järgi oma äranägemisel Lääne-Saksamaal välja kuulutada erakorralise seisukorra ja haarata kogu võimu enda kätte. Lepingus nähakse ette erakorralise seisukorra kehtestamiseks mitmesuguseid põhjusi, peamiseks loetakse aga Lääne-Saksamaa demokraatlike jõudude vähematki aktiivsust võitluses Saksamaa ühendamise eest demokraatlikel alustel.

Ameerika imperialistide arvates võib Lääne- ja Ida-Saksamaa ühendamine tulla kõne alla ainult sel juhul, kui Lääne-Saksamaal kehtestatud režiim ja sõlmitud lepingud laiendada Ida-Saksamaa territooriumile. Need lääneriikide valitsevate ringkondade mustad mõtted tulid ilmsaks välisministrite Berliini nõupidamisel 1954. a. jaanuaris-veebruaris. Miks siis ameerika imperialistid ei taha Saksamaa probleemi lahendamist Potsdami kokkulepete vaimus - ühendamist sõltumatuse, demokraatia ja rahuarmastavatel printsiipidel?

Ameerika imperialistid ja nende pooldajad saksa monopolistid on Saksamaa ühendamise vastu Potsdami kokkulepete vaimus sellepärast, et nad tahavad taastada saksa revanšistliku armee, kasutada Lääne-Saksamaa sõjatööstust, inimreserve ja territooriumi agressiivseteks eesmärkideks NSV Liidu, Saksa DV ja teiste sotsialismileeri maade vastu, saksa rahva rahvuslike huvide vastu.

Olukord, mis kujunes mõlemates Saksamaa osades ja poliitika, mida aetakse Saksamaa küsimuses, ühelt poolt lääne juhtivad ringkonnad ja teiselt poolt sotsialismileeri maad, omab otsest mõju Saksamaa probleemi lahendamisel selliselt, nagu seda soovib saksa rahvas. Pinevuse vähendamise huvides Saksamaal viis Saksa DV valitsus läbi terve rea tähtsaid üritusi. Siia kuulub rahvuslike väeosade vähendamine 90 tuhande¹ meheni, kes värvatakse vabatahtlikkuse alusel, Saksa DV valitsuse ettepanekud välismaiste relvastatud jõudude kohta nii Saksamaa lääne- kui ka idaosas, aatomrelva paigutamise keelamine Saksamaa territooriumil.

Samaaegselt wehrmächti taastamisega Saksa FV-s tugevdatakse USA okupatsioonivägesid Lääne-Saksamaal, seda peamiselt spetsiaalsete väeliikide nagu aatomkahurvägi, strateegiline lennukivägi (aatompommidega varustatud lennukid) arvel. See näitab, et lääneriigid on hüljanud ühepoolset Potsdami kokkulepped ja et nende militaristlikud ringkonnad on loobunud Saksamaa ühendamisest demokraatlikel printsiipidel. Saksa DV valitsus, elanikkond, ajakirjandus ja Saksa FV progressiivne üldsus vaatlesid sõjalisi ettevalmistusi Saksa FV-s kui akti, mis on suunatud rahu vastu kogu maailmas, saksa rahva rahvuslike huvide vastu.

Avalikult astuvad saksa militaristid välja Saksa DV ja Ida-Euroopa maade aadressil. Revanšistid nõuavad tagasi varem nende ikke all olnud Poolat, Tšehhoslovakkia ja teisi maid. Saksa militaristid käivad ilmselt Hitleri teed. Sõjaväeteenistuskohustuse kehtestamisega Lääne-Saksamaal algas Bonni reaktsiooniliste jõudude pealetung demokraatlikele jõududele - võitlejatele Saksamaa demokraatliku ühendamise

1. "RAHVA HAAL", 24.X 1956.a.

eest. Bonni võimud keelasid märtsis 1956. a. Saksamaa Kommunistliku Partei - demokraatlike jõudude juhi Saksa FV-s, tugevnesid politseilised repressioonid, järgnesid kommunistide massilised arreteerimised. See näitab, et revanšistlikud jõud asusid avaliku terrori teele Saksa FV demokraatlike jõudude vastu. Kas ei sarnane Karlsruhe toimuvad kohtuprotsessid saksa rahupooldajate vastu kohtuprotsessidega antifaašistide üle 1933.-34. aastatel? Saksa militaristide antidemokraatlikud sammud ei käi ainult saksa rahva rahvuslike huvide vastu, vaid tekitavad rahutust nendes rahvastes, kes mäletavad, et Hitler alustas oma avantüristlikku teed just Kommunistliku partei purustamise ja kohtuprotsessidega demokraatlike jõudude vastu. Saksa FV remilitariseerimine toimub samasugustes tingimustes nagu enne II Maailmasõda.

Saksa militaristid ei arvesta aga sellega, et ajad on muutunud. Saksamaal on kujunenud võimsad rahuarmastavad jõud, mille kehastuseks on Saksa DV ja progressiivne üldsus Saksa FV-s. Saksa DV elanikkond seadis lääne militaristidele vastu patriootliku ühtsuse, murdmatu tahte tugevdada oma töölis-talupoegade riigi võimsust. Saksa DV, omades kindlat edasi minna rahu teel, astub otsustavalt välja militaristide sõjaliste avantüüride vastu. Saksa rahva patriootlikud jõud vaatlevad Saksa FV võimude sõjalisi ettevalmistusi ja Kommunistliku partei keelamist kui rahvusvahelise pinevuse suurendamist, kui takistust Saksamaa rahulikul ühendamisel.

Saksa DV sise- ja välispoliitika teenivad rahu ja demokraatia huvisid, on sõpruse poliitika kõigi rahvastega. Saksa DV on saksa rahva toeks tema võitluses eluliste ja rahvuslike huvide eest, Lääne-Saksamaa armee taastamise vastu, Saksa FV sidumise vastu Bonni ja Pariisi kokkulepetega. Otsustav sõna Saksamaa probleemi reguleerimisel peab olema sakslastel endil. Sellest lähtudes on Saksa DV valitsus korduvalt pöördunud Saksa FV valitsuse poole ettepanekutega istuda ühise laua taha ja koos kindlaks määrata teed ning vahendid ühtse, demokraatliku ja rahuarmastava Saksamaa loomiseks. Saksa DV Rahvapalat ja Maadepalat kutsusid oma ühi-

ses avalduses 20.märtsist 1953.a. kõiki saksa patrioote osa võtma võitlusest nelja suurriigi välisministrite nõupidamise kokkukutsumise eest, lähemal ajal Saksamaa rahulepingu väljatöötamise eest, kõigi okupatsioonivägede välja viimise eest, ülesaksamaalise valitsuse moodustamise eest vabade, demokraatlike valimiste teel. Selles võitluses tugineb Saksa DV sõbralike sotsialismileerimaade, eelkõige NSV Liidu abile.

1953.a. juulis toimus Washingtonis USA, Inglismaa ja Prantsusmaa välisministrite separaatne nõupidamine. Selle nõupidamise avaldustest ühtse ja vaba Saksamaa kohta võis välja lugeda püüet saavutada Bonni ja Pariisi lepingute kohustuste laiendamine Saksa DV territooriumile, tema remilitariseerimine ja ühendatud Saksamaa liitmine NATO-ga. Washingtoni kokkulepped tegid võimatuks Saksamaa ühendamise rahuarmastava riigina.

Sellise lääneriikide positsiooniga ei saanud nõustuda Saksa DV, kes pidas oma peamiseks ülesandeks saksa rahva rahvuslike huvide kaitsmise. Saksa DV valitsuse suhtumine Washingtoni nõupidamise tulemustesse Saksamaa ühendamise küsimuses avaldati Saksa DV välisministri L. Bolzi intervjuus 28. oktoobril 1953.a. ADN'i esindajale. L. Bolz märkis, et Lääne-Saksamaa on muudetud lääneriikide poolt uue sõja peamiseks platsdarmiks Euroopas. "Sel juhul ei saa rahuarmastavad sakslased ega Saksamaa naabrid vaadata Lääne-Saksamaad kui rahuarmastavat riiki ausõna peale," ütles L. Bolz intervjuus.¹ Edasi märkis L. Bolz, et lääneriikide poliitika Saksamaa küsimuses ja Adenaueri poliitika, see on Hitleri poliitika otsene järg. Oli selge, et agressioon suunati Saksa DV ja Saksamaa ida- ja läänepoolsete naabrite vastu. Saksa DV otsustas jätkata võistlust Saksamaa ühendamise eest demokraatlikel, rahuarmastavatel alustel, kuna see oli Saksa DV valitsuse välispoliitika põhisuund. Saksa DV välispoliitika põhijooned on väljendatud terves reas avaldustes. See tugineb aktiivsel võitlusel rahu kindlustamise eest Euroopas ja Saksamaa ühendamise eest demokraatlikel, rahulikel põhi-

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 78.

mõtetel kokkuleppe teel Idas ja Läänes elavate sakslaste vahel.¹ Terve rea aastate jooksul peale II Maailmasõja lõppu on Saksamaa probleem olnud kõigi rahuarmastavate rahvaste, sealhulgas eriti sakslaste endi tähelepanu keskpunktiks. Saksamaa ühendamise küsimus on üks peamisi sõjajärgse poliitika neist probleemidest, mis on siiani jäänud lahendamata. Ei suudetud seda küsimust lääneriikide valitsevate ringkondade süü tõttu ka nelja suurriigi välisministrite nõupidamisel Berliinis lahendada. „Saksa rahval on vaieldamatu õigus osa võtta oma maa saatuse otsustamisest ja meie ei kahtle, et ta ise otsustab küsimuse Saksamaa ühendamisest ja moodustab ühtse, rahuarmastava, demokraatliku riigi, mis annab panuse rahu kindlustamisele Euroopas ja kogu maailmas,“ ütles saadik Avhimovitš NSV Liidu Ülemnõukogu IV koosseisu III istungjärgul.² NSV Liit on ainuke suurriik, kes on kehtestanud diplomaatilised suhted nii Saksa DV kui ka Saksa FV-ga. USA, Inglismaa ja Prantsusmaa tunnustavad saksa rahva esindajana ainult Saksa FV-d ja teevad igasuguseis manöövreid mõlema Saksa riigi vaheliste läbirääkimiste nurjajamiseks, lükates seega edasi Saksamaa ühendamise. On arusaadav, et niisugustel tingimustel praeguses olukorras ei ole reaalselt võimalust ühendada need kaks, küllaltki erinevat Saksa riiki.

Kogu maailma progressiivne üldsus sai häiritud sellest, et rahvusvahelised reaktsioonilised jõud eesotsas ameerika imperialistidega ühises vandenõus koos saksa militaristidega ajavad poliitikat, mis seab küsimuse alla Saksamaa kui ühtse ja sõltumatu riigi. See poliitika on suunatud Saksamaa lõhestamisele, saksa militarismi sünnile ja Lääne-Saksamaa muutmisele platsdarmiks ameerika imperialistide plaanide elluviimiseks Euroopas. Militaristide vandenõu Saksamaa suhtes on samaaegselt suunatud nii saksa rahva kui ka kogu maailma progressiivse üldsuse vastu. Tegelikult võib Saksamaa saada üheks peamiseks rahu kindlustamise faktoriks maailmas või Saksamaa küsimuse lahendamisel militaristide kasuks

1. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 82.

2. В. Вадимов, Верховный Совет СССР..., lk. 52.

muutuda uue agressiooni koldeks.

Samal ajal tuleb arvestada faktiga, et Saksa DV osavõtt Varssavi paktist ei tee mingisuguseid takistusi Saksamaa ühendamiseks. O. Grotewohl märkis Varssavi lepingu allakirjutamisel 1955. a. mais, et "ühendatud Saksamaa saab vabaks kohustustest, mis on võetud ühe või teise Saksamaa osa poolt sõjalis-poliitiliste lepingutega enne ühendamist. See tähendab, et Saksamaa ühendamisel Saksa DV lakkab olemast Varssavi lepingu osanik."¹

30. jaanuaril 1954. a. saatis Saksa DV valitsus nelja suurriigi välisministritele Berliini nõupidamisel Molotovi, Dulles'ele, Edenile ja Bidout'le memorandumi, milles tõsteti üles küsimus Saksa DV ja Saksa FV osavõtust Saksamaa küsimuse arutamisel Berliini nõupidamisel. Nõukogude delegatsioon omalt poolt soovitas Saksa DV ettepanekuga arvestada ja kutsuda mõlema Saksa riigi esindajad osa võtma Saksamaa küsimuse arutamisest. Dulles, temajärel Bidout ja Eden teatasid, et nad ei saa nõustuda Saksa DV ettepanekuga, kuna Saksamaal ei olevat valitsust, kes võiks esindada kogu saksa rahvast ja tegid omapoolse ettepaneku mitte arutada Saksamaa rahulepingu küsimust, vaid tegelda ülesaksamaaliste valimiste küsimusega.

Selline oli lääneriikide poliitika Saksamaa suhtes. Lääneriikide välisministrite positsioon Berliini nõupidamisel näitas ilmekalt kogu maailmale, et nad ei taha reguleerida Saksamaa küsimust rahulikult teel, vaid vastupidi - muuta Lääne-Saksamaa oma agressiivsete plaanide platsdarmiks. Küsimuse sellisel lahendamisel kaob Saksamaa ühtsuse taastamise võimalus, kuivõrd Lääne-Saksamaa pole enam rahuarmastav riik ja muutub võimatuks Saksamaa ühtsuse taastamine demokraatlikel ja rahuarmastavatel printsiipidel. "Adenaueri poliitika ei vii vabadusele, ei Saksamaa tugevnemisele. Remilitariseerimine ja sõja õhutamise tekitab hädahoju, mis ohustab rahvuse (saksa rahvuse, E.R.) olemasolu," öeldakse Saksa DV valitsuse avalduses märtsis 1951. a.²

1. Варшавское совещание Европейских стран..., lk. 134.
2. Документы о внешней... до 25 марта 1954, lk. 57.

NSV Liidu delegatsioon Berliini nõupidamisel, vastavalt Saksa DV valitsuse ettepanekutele, soovitas küsimuse lahendada järgmiselt: teha välisministrite asetäitjatele ülesandeks kolme kuu jooksul ette valmistada Saksamaa rahulepingu projekt, läbi vaadata Saksamaa esindajate osavõtu võimalus Saksamaa rahulepingu projekti ettevalmistamisest ja arvestada mõlema huvitatud poole arvamusi projekti kohta; kuue kuu jooksul kokku kutsuda rahukonverents Saksamaa rahulepingu projekti läbivaatamiseks kõigi asjast huvitatud riikide ja Saksamaa esindajate osavõtul. Lääneriigid püüdsid igati venitada Saksamaa probleemi lahendamist, et sellega kergendada saksa militarismi taastamist. Edeni plaanis nähti ette, et ülesaksamaaline valitsus saab volitused võtta enda kompetentsi riigi välispoliitika, Saksa FV ja Saksa DV kohustused. See ei tähendanud ainult Saksa FV poolt Bonni ja Pariisi lepingute järgi võetud kohustuste säilitamist, vaid nende laiendamist ka Saksa DV ulatuses, kogu Saksamaa remilitariseerimist ja ühendamist Lääne sõjaliste blokkidega.

Järjekordselt arutati Saksamaa küsimust NSV Liidu, USA, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsusjuhtide nõupidamisel Genfis 18.-23. juulini 1955. a. Ka siin püüdsid lääneriigid järjekordselt vastu võtta nn. Edeni plaani, mis nägi ette Saksamaa ühendamise, Saksa DV likvideerimise ja kogu Saksamaa militariseerimise. See plaan ei olnud vastuvõetav Saksa DV valitsusele, ignoreeris saksa rahva, eriti Saksa DV elanikkonna saavutusi maa demokratiseerimisel ja majanduslikul arendamisel. Lääneriigid püüdsid ignoreerida fakti, et Saksamaal on moodustunud kaks suveräänset riiki: Saksa DV ja Saksa FV, kusjuures kumbki omab erineva sotsiaal-majandusliku korra.

Saksamaal kujunes kaks tendentsi: ühelt poolt demokraatlik areng Saksa DV-s, mis on saavutanud Saksamaa naabrite täieliku usalduse; teiselt poolt - saksa militaristide poolt propageeritav ja ellu viidav uute sõdade, šantaaži poliitika, mis tekitab Euroopas järjest rohkem rahutust.

Saksa DV valitsuse poliitika on alati väljendanud

saksa rahva tahet - Saksamaa rahulik ja demokraatlik ühendamise. Saksa DV Rahvapalat ja valitsus on enam kui 50 korral väljendanud otsustes ja ettepanekutes oma tahet kokkuleppeks ja ühisteks läbirääkimisteks rahulepingu sisu üle ning Saksamaa ühendamiseks demokraatlikel alustel.¹ „Meie astume pidevalt ja kõrvalekaldumatult välja sakslaste omavaheliste läbirääkimiste ja kokkulepete eest, et ülesaksamaaliste vabade valimiste teel saavutada Saksamaa ühtsuse taastamine...Edasi rahuarmastava, demokraatliku ja sõltumatu Saksamaa eest!“ lõpetas O. Grotewohl 4. augustil 1954. a. peetud kõne.²

Saksa DV valitsus leidis, et Saksamaa probleemi lahendamiseks on tarvis:

- 1) taastada Saksamaa ühtsus rahulikel ja demokraatlikel alustel ning läbi viia ülesaksamaalised vabad valimised;
- 2) nelja riigi okupatsioonivägede väljaviimine Ida- ja Lääne-Saksamaa territooriumilt;
- 3) üleeuroopalise nõupidamise kokkukutsumine kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise küsimuse arutamiseks Euroopas.³

Saksa DV valitsuse esimeseks sammuks, nagu näete on sammu, mis on suunatud julgeoleku, ühtsuse ja rahu kindlustamisele. Saksa DV valitsus võitleb kogu jõuga selle programmi elluviimise eest.

Selleks, et mitte venitada rahulepingu sõlmimist Saksamaaga, leidis Saksa DV valitsus vajaliku olevat sakslaste poolt läbi viia järgmised üritused:

- 1) Pariisi lepingute kui saksa militarismi toe tühistamine;
- 2) ülesaksamaaliste valimiste läbiviimine, mõlemate poolte esindajate läbirääkimised kõigi Saksamaa ühendamisse puutuvate küsimuste üle, mõlema poole majandusliku ja kultuurilise lähenemise üle;
- 3) kokkuleppe sõlmimine nelja okupatsiooniriigiga välismaiste vägede viivitamatu väljaviimise kohta;

1. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 21.

2. Samas, lk. 48-49.

3. Samas, lk. 62.

- 4) Saksamaa osavõtt üleeuroopalise julgeolekusüsteemi loomise nõupidamisest;
- 5) Saksamaa rahulepingu ettevalmistamine mõlema Saksa riigi või ülesaksamaalise valitsuse osavõtul.¹

Saksa DV osutus ühtse, demokraatliku ja rahuarmastava Saksamaa baasiks ja tuumaks. Saksa DV ees seisis suurim rahvuslik ülesanne, mis kunagi ühegi Saksa riigi ees on seismud - kindlustada saksa rahva elu ja edasine eksisteerimine tervikuna. O. Grotewohl ütles kõnes 7. mail 1955. a., et Saksa DV moodustamine „oli pöördepunktiks meie rahvuse ajaloo ja sellega tehti igavesti lõpp katsetele allutada kogu Saksamaa militarismi ja kapitalismi nuudile ning tõugata kogu Saksamaa sõja teele.“²

Suure tähtsuse omab Saksa DV valitsuse avaldus 29. maist 1956. a., kus on ära toodud konkreetne programm Saksamaa küsimuse rahulikuks reguleerimiseks. Avalduses rõhutati, et Saksamaa küsimuse rahulik reguleerimine nõuab eelkõige vastavaid väliseid ja sisemisi eeldusi. Välisteks eeldusteks loeb Saksa DV valitsus desarmeerimist ja Euroopa kollektiivse kaitseüsteemi loomist, mis kaotaks sõjaliste blokkide vajaduse. Sisemised eeldused seisavad militaristide võimu likvideerimises Lääne-Saksamaal ja mõlema Saksa riigi lähene-mises läbirääkimiste teel. See avaldus oli Saksa DV valitsuse uueks sammuks, mis oli suunatud Saksamaa ühendamise probleemi lahendamisele. Saksa DV valitsus leidis, et „praeguses olukorras ei ole teist teed Saksamaa ühendamiseks kui läbirääkimised mõlema Saksa riigi - Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Saksa Föderatiivse Vabariigi vahel,“ öeldi Saksa DV ja NSV Liidu valitsuste ühises avalduses 1956. a. juulis.³

Kui Saksa DV valitsuse poliitika täielikult vastab saksa rahva rahvuslikele huvidele, siis Saksa FV juhtivate ringkondade poliitika areneb teises suunas. Saksa monopolistid, kes säilitasid võimu Lääne-Saksamaal, juhivad ainult kitsastest isiklikest huvidest. Kasutades lääneriikide, eriti

1. Документы о внешней... до 14 мая 1955, lk. 71.

2. Samas, lk. 78

3. "RAHVA HÄÄL", 26.VII 1956. a.

USA soosivat suhtumist ja poolehoidu, tahavad saksa monopolistid laiendada endi võimu kogu Saksamaa territooriumile, hävitada Saksa DV, likvideerida saksa rahva ajaloolised saavutused Ida-Saksamaal. Et nimetatud eesmärki saavutada, ütlevad saksa monopolistid ära igasugustest sammudest, mis on suunatud kahe Saksa riigi lähenemisele, Saksamaa rahulikule ühendamisele demokraatlikel alustel.

Lääneriigid ja Saksa FV valitsevad ringkonnad on paratamatult sunnitud arvestama olukorda, mis on tegelikult välja kujunenud Saksamaal, kus juba mitu aastat eksisteerib kaks iseseisvat riiki, kes arenevad erinevat teed mööda. Plaanid, mis on rajatud sellele, et sundida Saksa DV-le peale võõrast korda, on muidugi utoopilised. Saksa DV valitsus on korduvalt deklareerinud, et Saksamaa ühendamine ei ole võimalik sotsialismi teele asunud Saksa DV huvide arvel. Jääb ainult üks reaalne lahendus - Saksa riigid peavad omavahel kokku leppima. Saksa DV on juba teinud mitmel korral selliseid ettepanekuid: loobuda mõlemas Saksamaa osas üldise sõjaväeteenistuskohustuse kehtestamisest, ettepanek mõlema Saksa riigi relvastatud jõudude piiramise kohta ning Saksamaa territooriumil aatomrelva keelamise kohta.

Saksamaa mõlemad osad on sõjajärgsel perioodil läbi käinud kaks erinevat teed, on kujunenud kaks riiki, kes teineteisest oluliselt erinevad. Sellest tulenevalt ei ole Saksamaa ühendamise probleem, mis erutab iga saksa patriooti, enam 1959. a. lahendamav nende meetoditega, mis oleksid võinud osutada otstarbekohaseks 10-12 aastat tagasi. Kuni viimase ajani püüdsid Lääne-Saksamaa valitsevad ringkonnad igati spekuloida väidetega, nagu oleks Saksamaa ühendamine võimalik ainult „vabade valimiste“ teel. USA Riigidepartemangu esindaja avalduses öeldakse, et „vabade valimiste ideed toetavate Ühendriikide seisukohas ei ole midagi muutunud.“¹

Lääneriikide valitsevad ringkonnad ei taha aru saada, et ei ole enam võimalik mõõta Saksamaa ühendamise küsimust samasuguse mõõdupuuga nagu enne kahe riigi moodustamist

1. "RAHVA HÄÄL" , 19. I 1959. a.

tema territooriumil, nagu enne seda, kui üks neist riikidest, Saksa DV, ei olnud end veel sidunud osavõtuga NATOst ega alustanud Lääne-Saksamaa militariseerimise ja elanikkonna mahasurumise poliitika elluviimist. Olukord Saksamaal on põhjalikult muutunud. Seepärast ei ole juttudel Saksa maa taasühendamise üle saksaamaaliste valimiste teel enam mingit reaalsust.

Saksa DV valitsus oma dokumendis „Saksa rahva tee rahu kindlustamisele ja Saksamaa ühendamisele“ 27. juulist 1957. a. tegi üksikasjalikud ettepanekud kaasaja ainukese reaalse võimaluse elluviimiseks Saksamaa ühendamisel demokraatlikel alustel - Saksamaa ühendamine konföderatsiooni moodustamise teel. Vaieldamatuks tõeks on see fakt, et Saksamaa probleem on esmajärjekorras saksa rahva enda asi. Saksa DV valitsuse poolt avaldatud dokumendis rõhutatakse, et Saksa DV valitsus „...on valmis tarvitusele võtma kõik omapoolsed võimalikud abinõud, et aidata kaasa Saksamaa ühendamisele rahulikel, demokraatlikel printsiipidel.“¹

Kogu Euroopa progressiivne elanikkond on huvitatud Saksamaa probleemi rahulikust lahendamisest. Koos Saksa DV-ga võitleb saksa militaristlike jõudude vastu NSV Liit. NSV Liidu valitsuse hinnangu Saksamaa probleemile andis N.S. Hruštšov aruandekõnes NLKP erakorralisel XXI kongressil: „Rahulepingu sõlmimine tähendaks suurt sammu edasi Saksamaa taasühendamise poole, mida takistab praegune rahvusvaheline pinevus, eriti kahe Saksa riigi vahelistes suhetes... Tuleb endale selgesti aru anda selle üle, et Saksamaa taasühendamine on tervenisti ja täielikult saksa rahva enda asi... Oleks ebaõige sundida sakslastele väljaspoolt peale nende maa taasühendamise tingimusi. Leppigu sakslased ise omavahel kokku ja sellepärast toetame me Saksamaa demokraatlike ringkondade loosungit: „Sakslased, ühise laua taha!““²

Saksa DV valitsus juhindub oma ettepanekutes saksa rahva huvidest Saksamaa rahulikul ja demokraatlikul ühendamisel. Saksa DV-s võimul olevad saksa rahva rahuarmasta-

1. „Известия“, 29.7.1957.

2. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959-65. Ettekanne NLKP XXI erakorralisele kongressile, Tallinn 1959, lk. 75-76.

vad jõud astuvad väsimatult välja demokraatliku, rahuar-
mastava, ühtse Saksa riigi loomise eest, kus garanteeritakse
kogu elanikkonna rahulik loov töö ja mis ei ohusta kunagi
enam Euroopa rahvaste julgeolekut. „Rea aastate jooksul
suunasid Saksa DV valitsus ja rahvas kõik jõupingutused
selleks, et kaasa aidata ühtse, rahuarmastava, demokraatliku
Saksamaa loomisele ja uue sõjakolde tekkimise ärahoidmi-
sele Saksamaal,“ öeldi Saksa DV valitsuse avalduses 29. jaa-
nuaril 1958. a.¹

Saksa DV reaalsele ettepanekutele Saksamaa prob-
leemi lahendamiseks vastavad lääneriigid ja saksa milita-
ristid aatomrelvade andmisega wehrmachi kätte. Asudes
agressiivseteks eesmärkideks loodava armee relvastamisele
aatomrelvaga, heitis Saksa FV valitsus endalt lõplikult
Saksamaa ühendamise pooldaja maski. On selge, et Saksa FV
armee varustamine aatomrelvaga sulges praegustes tingimus-
tes viimase tee Saksamaa ühtsuse taastamisele - Saksa DV
ja Saksa FV omavahelise lähenemise tee. Mitte Saksamaa üht-
sus, vaid hävitav vennatapmissõda - sakslased sakslaste
vastu - seda tahavad saksa rahvale need, kes valmistavad
ette Lääne-Saksamaal taastatava armee relvastamist aatom-
relvaga.

Miks Bonni valitsevad ringkonnad lükkavad tagasi
sakslaste endi vahelised läbirääkimised? Sellepärast, et
tõeliselt vabad valimised võiksid viia Bonni ootamatute
tulemusteni - soodsate tingimuste puhul võivad Lääne-Sak-
samaal elunevad sakslased hääletada Adenaueri ja tema
mõttekaaslaste vastu. Adenauer ja tema mõttekaaslased leia-
vad, et mõlema Saksa riigi konföderatsiooni loomine, mis
oleks esimeseks sammuks ülesaksamaaliste organite loomi-
sel, kahjustaks nende isiklikku olukorda Lääne-Saksamaal.
Lääneriigid väidavad, et ei ole ühtset Saksa riiki, kes kir-
jutaks alla Saksamaaga sõlmitavale rahulepingule. See on
ettekääne Saksamaa probleemi lahendamise edasilükkamiseks.
„Praegustes tingimustes võiksid rahulepingule alla kirju-
tada mõlemad Saksa riigid - Saksa Demokraatlik Vabariik

1. "Известия", 4.2.1958.

ja Saksa Föderatiivne Vabariik, Saksamaa konföderatsiooniloomise korral aga kirjutatakse rahulepingule alla tema nimel. Kahe Saksa riigi konföderatsiooniloomine avaks sirgete saksa rahva rahvusliku ülesande lahendamisele - Saksamaa taasühendamisele, "õeldi kommünikees N.S. Hruštšovi viibimise kohta Saksa DV-s 1959. a. märtsis.¹

Koos Saksamaa probleemiga omab suurt tähtsust Berliini küsimus. Berliin, olles 1945. a. pärast hitlerliku Saksamaa kapituleerumist jaotatud neljaks okupatsioonitsooniks (NSV Liit, USA, Inglismaa, Prantsusmaa), asub Saksa DV südames ja Berliini idasektor on Saksa DV pealinnaks. Lääneriigid ja saksa militaristid asusid kasutama Berliini lääne-sektoreid kui soodsat positsiooni Saksa DV territooriumi keskosas luure- ja provokatsioonikeskusena Saksa DV ja teiste sotsialismileeri maade vastu. Rikkunud hitlerivastase koalitsiooni kokkulepet, purustasid Lääne suurriigid ise oma volituste juriidilise aluse Berliini haldamisest ja okupeerimisest osavõtmiseks. Vastavalt hitlerivastase koalitsiooni kokkuleppele kuulub kogu Berliin alates 1945. a. NSV Liidu okupatsiooni sisse ja järjekult oktoobrist 1949. a. Saksa DV territooriumi hulka. NSV Liidu valitsus andis Saksa DV-le üle kõik tema poolt ajutiselt rakendatud õigused. Järjekult on Saksa DV-l kõik suveräänsed õigused endise NSV Liidu okupatsiooni territooriumi suhtes. See leidis lõpliku kinnituse Saksa DV ja NSV Liidu vahel Moskvas 20. detsembril 1955. a. sõlmitud riigilepingus. Lääneriikide ja Saksa FV valitsevate ringkondade poliitika tulemusel tekkis Lääne-Berliinis äärmiselt ebanormaalne olukord. 1959. a. algul oli Lääne-Berliinis üle 60 luure- ja spionaažiorganisatsiooni,² kes teevad laialdast õõnestustööd ja tegelevad kahjurkusega, mis on suunatud otseselt Saksa DV vastu. "Saksa militaristid on ühes välismaa imperialistlike ringkondadega, eelkõige Ameerika Ühendriikidega muutnud Lääne-Berliini oma agressiivse revan-

1. "RAHVA HÄÄL", 13. III 1959.

2. "RAHVA HÄÄL", 3. I 1959. a.

Šistliku poliitika ettenihutatud tugipunktiks," ütles W.Pieck uusaastaläkituses Saksa DV elanikkonnale.¹

Saksa DV, tuginedes NSV Liidu rahuarmastavale poliitikale, on teinud korduvalt ettepanekuid Berliini küsimuse lahendamiseks vastavalt saksa rahva rahvuslikele huvidele. NSV Liidu ja Saksa DV välisministrid A.Gromöko ja L.Bolz tegid nelja suurriigi välisministrite nõupidamisel Genfis 1959.a. mais-juunis konstruktiivsed ettepanekud Berliini küsimuse lahendamiseks. Berliini küsimuse ajutine reguleerimine nähti ette järgmiste sätete alusel:

- 1) lääneriigid vähendavad oma relvastatud jõude ja relvastust Lääne-Berliinis sümboolsete kontingentideni;
- 2) Lääne-Berliini territooriumil lõpetatakse igasugune vaeulik propaganda Saksa DV ja teiste sotsialismileeri-
n maade vastu;
- 3) likvideeritakse kõik organisatsioonid, kes Lääne-Berliinis arendavad luure- ja õonestustegevust Saksa DV ja NSV Liidu ning rahvademokraatiamaade vastu;
- 4) lääneriigid annavad kohustuse mitte paigutada Lääne-Berliini mingisuguseid aatom- ja raketibaase.² Edasi nähakse NSV Liidu ja Saksa DV ühistes nõudmistes ette kokkuleppe saavutamine Lääne-Berliinile demilitariseeritud vabalinna staatuse andmise kohta, mille täitmist kontrolliks järelvalveorgan NSV Liidu, USA, Inglismaa ja Prantsusmaa esindajatest. Lääne-Berliin vabalinna saaks garantiid välismaailmaga takistamata sidemete pidamise suhtes nii kaua, kuni saavutatakse Saksamaa ühinemine. Need ettepanekud loovad eeldused pinevuse lõdvenemiseks Lääne-Berliinis ja aitavad vähendada ka rahvusvahelist pinevust. Lääne-Berliini küsimuse lõplik lahendamine saab võimalikuks Saksamaaga rahu-
lepingu sõlmimisel. O.Grotewohl rõhutas 1959.a. märtsis peetud kõnes, et "Saksa DV on valmis garanteerima vabalinna-
nale Lääne-Berliinile, kus tagatakse rahulikud elutingimused, takistamatu ühenduse välismaailmaga."³

1. "RAHVA HÄAL", 3.I 1959.a.

2. "RAHVA HÄAL", 12.VI 1959.a.

3. "RAHVA HÄAL", 26.III 1959.a.

Lääneriigid ei avaldanud nõusolekut Lääne-Berliini küsimuse niisuguse lahendamise kohta. Küsimuse asjaliku arutamise asemel nõuavad lääneriigid muu hulgas ka okupatsioonirežiimi allesjätmist Lääne-Berliinis. USA president Eisenhower väitis oma kõnes 17. märtsil 1959. a., et „Ameerika vägede viibimine Lääne-Berliinis 15 aastat pärast II Maailmasõda on õigustatud.“¹ Eisenhoweri kõne viitas USA valitsuse plaanidele jätkata okupatsiooni Berliinis määramata ajani.

Saksa DV valitsus võitleb ka edaspidi selle eest, et normaliseerida olukord Lääne-Berliinis vastastikuse arusaamise ja läbirääkimiste teel. Lääne-Berliini muutmine demilitariseeritud vabalinnaks tuleb kasuks mõlema Saksa riigi lähenemisele ja nende vastastikusele arusaamisele. Mitte ükski saksa töölisklass, vaid ka elanikkonna teistes kihtides süveneb arvamus, et läbirääkimised kahe Saksa riigi vahel on vältimatud.

W. Pieck rõhutas oma uusaastaläkituses 1959. a., et „Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsus, Rahvusrinde rahvuslik Nõukogu, Rahvakoda, kõik parteid ja massiorganisatsioonid pühendavad ...kogu oma jõu selleks, et saavutada kahe Saksa riigi lähenemine, jõuda vastastikusele arusaamisele konföderatsiooni loomise küsimuses, sõlmida rahuleping Saksaamaaga, rajada Euroopas aatomivaba tsoon, vähendada Saksa maal viibivaid välismaisi vägesid ja teha kõik, mis aitab kaasa rahu garanteerimisele.“²

1. "RAHVA HÄÄL", 19. III 1959. a.

2. "RAHVA HÄÄL", 3. I 1959. a.

L Ö P P S Ö N A.

NSV Liidu rahuarmastav poliitika ja Potsdami kokkulepete järjekindel ellurakendamine Ida-Saksamaal Nõukogude okupatsioonitsoonis andis saksa rahvale võimaluse likvideerida monopolide ja junkrute võimu Ida-Saksamaal. Ühtse rahvusriinde loomine ühendas saksa rahva demokraatlikud jõud, kelle eesmärgiks oli demokraatliku, ühtse, sõltumatu Saksamaa loomine. Demokraatliku Saksa riigi põhijooned kajastusid Saksa Rahvuskongressi poolt 29.-30. mail 1949. a. vastu võetud konstitutsioonis, mis eelnevalt oli läbi teinud üldrahvaliku arutelu.

7. oktoobril 1949. a. viidi Saksa Rahvusnõukogu poolt ellu Saksamaa ajaloos esimese tööliste-talupoegade riigi - Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine. Pärast Saksa DV moodustamist anti Nõukogude sõjaväelise administratsiooni poolt Saksa DV Ajutisele valitsusele üle riigijuhtimise funktsioonid ja NSV Liit sõlmis Saksa DV-ga samasugused suhted, nagu teiste suveräänsete riikidega. NSV Liidu valitsuse avaldus Saksa DV-ga kui suveräänse riigiga suhete loomisest oli suure rahvusvahelise tähtsusega akt. See NSV Liidu valitsuse samm tugevdas Saksa DV-d kui rahu eelposti Kesk-Euroopas. Saksa DV kui suveräänse riigi tunnustamine NSV Liidu poolt tugevdas tunduvalt Saksa DV jõudu ja autoriteeti. See NSV Liidu samm tugevdab veelgi saksa patriootide võitlust Saksamaa ühtsuse eest.

Saksa DV tunneb erilist usaldust sõpruses NSV Liiduga. NSV Liidu põhilised suunad välispoliitikas ühtuvad saksa rahva rahvuslike huvidega. Seda näitab kujukalt Potsdami kokkulepete järjekindel elluviimine Ida-Saksamaal, NSV Liidu poolt, mille tulemusena tugevnesid saksa rahva demokraatlikud jõud.

Separaatse Lääne-Saksa riigi moodustamisega ei suutnud imperialistlik reaktsioon pöörata saksa rahvast tema ajalooliselt teelt. Saksa DV moodustamine oli suureks sündmuseks Euroopas, löögiks neile, kes tahavad kogu saksa rahvast kaasa tõmmata uutesse sõjalistesse avantüüridesse.

Saksamaa ühendamine, tema demokraatlik rekonstrueerimine ja võitlus rahu eest said Saksa DV valitsuse programmiks välispoliitikas. NSV Liit osutab saksa rahvale ja tema demokraatlikule vabariigile - Saksa DV-le igakülgset toetust valitsuse programmi elluviimisel. Nõukogude inimesed vaatavad demokraatliku Saksamaa olemasolu kui tähtsat faktorit rahu kindlustamisel maailmas, kui tõsist takistust sõjaõhutajate teel.

Nõukogude rahvas on huvitatud ühtse, demokraatliku ja rahuarmastava Saksamaa õitsengust. NSV Liit osutab ja osutab Saksa DV-le majanduslikku abi, lähtudes mõlemapoolsest kasusaamise printsiibist. Tugevnevad kultuurilised sidemed NSV Liidu ja Saksa DV vahel, mis on kahe riigi vahelise sõpruse väljenduseks. NSV Liidu ja Saksa DV koostöö teenib rahu huviseid. Seda nimelt sellepärast, et Saksa DV on kogu Saksamaa rahuarmastavate jõudude kantsiks ja NSV Liit töötab oma kohuseks osutada neile jõududele iga sugust toetust ja abi.

NSV Liidu kõrval leidis Saksa DV endale häid sõpru rahvademokraatiamaade näol, kes ulatasid saksa rahvale oma abistava käe. Saksa DV-s nägid rahvademokraatiamaade rahvad tõket endi kodumaade ja taastatava saksa militarismi vahel, kes korduvalt oli ohustanud Ida- ja Kagu-Euroopa rahvaid, eriti poola ja tšehhi rahvaid.

Euroopa rahvademokraatiamaad tunnustasid Saksa DV-d kohe pärast selle moodustamist ja tegid ettepanekud luua Saksa DV-ga diplomaatilised suhted, mis oleks olnud aluseks suhete edasisele laiendamisele. Naaberrahvaste poolakate ja tšehhidega lahendati piiri ja territoriaalsed küsimused vastastikuse arusaamise õhkkonnas.

Saksa DV ja rahvademokraatiamaade riigi- ja valitsusjuhtide vastastikused visiidid aitasid kaasa riikidevaheliste suhete arenemisele. See võimaldaski juba Saksa DV esimestel eksisteerimise aastatel sõlmida rahvademokraatiamaade ja Saksa DV vahel mitmekülgeid ja vastastikku kasulikke kokkuleppeid. Kõigi Euroopa rahvademokraatiamaadega sõlmis Saksa DV kokkulepped kaubavahetuseks, teaduslik-tehnilises valdkonnas, kultuurialaseks koostööks ja vastastikku tööstusettevõtete ehitamise kohta.

Mitmekülgsed majanduslikud ja kultuurilised sidemed sõlmiti ka Saksa DV ja Aasia rahvademokraatiamaade vahel. Sellised vastastikuse kasusaamise printsiibil loodud sõbralikud, omakasupüüdmatud suhted andsid võimaluse paremini ära kasutada nende maade majanduslikud ressursid ja võimsused ning sellega ongi seletatav Saksa DV majanduse kiire areng, tema majanduslik sõltumatus.

Revanšistliku armee taastamine Lääne-Saksamaal sundis sotsialismileeri maid tugevdama oma kaitsevõimet. Sel eesmärgil toimus Poola RV pealinnas Varssavis sotsialismileeri maade nõupidamine, millest võttis täieõigusliku liikmena osa ka Saksa DV. Lepinguosalisel kohustusid üksteist kallaletungide korral imperialistlike jõudude poolt abistama nii majanduslikult kui ka sõjaliste jõududega. Eriti kasulik oli selline vastastikulel usaldusel põhinev leping Saksa DV-le, kuna Lääne-Saksamaal taastuv militarism ohustas esmajärjekorras just demokraatlikku Saksa-maad.

Koos sotsialismileeri maadega astus Saksa DV välja lääne imperialistide avantüristlike plaanide ja agressiooni vastu. Ühiselt mõisteti hukka lääne imperialistide

poolt toime pandud provokatsioonid Saksa DV vastu 1953.a. suvel ja Ungari RV vastu 1956.a. sügisel.

Järjest tugevnevad sidemed Saksa DV ja rahvademokraatiamaade vahel on muutnud need maad suureks jõuks rahu kaitsel Euroopas ja kogu maailmas.

Hoopis teistsugused suhted kujunesid Saksa DV ja kapitalistlike riikide, eriti USA, Inglismaa, Prantsusmaa ja Saksa FV vahel. Need kapitalistlikud riigid ei sallinud Saksa DV-d juba tema moodustamisest peale, kuna Saksa DV oli saksa rahva demokraatlike jõudude kehastuseks ja eeskujuks kogu saksa rahvale. Sellise riigi moodustamine ajas murja lääne imperialistide plaanid, kes kavatsesid kasutada kogu saksa rahvast oma avantüristlike plaanide elluviimisel. Demokraatliku korra edusammud Saksa DV-s avaldasid mõju ka läänes elavatele sakslastele ja see raskendas lääne imperialistidel revanšistliku armee taastamist Lääne-Saksamaal.

Püüdes Saksa DV-d majanduslikult laostada ja hirmutada saksa rahva demokraatlikke jõude, alustasid lääne imperialistid õnnestustegevust ja laimukampaaniat Saksa DV vastu. Rahvusvahelistes suhetes püüdsid lääneriikide valitsevad ringkonnad isoleerida Saksa DV kapitalistlikest riikidest poliitiliselt ja majanduslikult. See aga lääne imperialistidel ei õnnestunud. Saksa DV rahuarmastav välispoliitika leidis poolehoidu paljude kapitalistlike riikide ja rahvaste poolt. See andis võimaluse Saksa DV-l sõlmida kapitalistlike riikidega mitmekülgeid kaubanduslikke sidemeid. Saksa DV rahvusvaheline autoriteet on vaatamata lääneriikide militaristlike rühmituste provokatsioonidele pidevalt tõusnud. Seda näitab fakt, et Saksa DV kaupleb enam kui saja maaga kogu maailmas.

Saksa DV valitsuse programmis nähti ühe peamise ülesandena ette võitlus Saksamaa ühtsuse taastamise eest. Selles osas on Saksa DV valitsus väsimatult oma kohustusi täitnud. Koos NSV Liiduga on Saksa DV valitsus teinud terve rea ettepanekuid Saksamaa probleemi lahendamiseks demokraatlikel alustel, vastavalt Potsdami kokkulepetele.

Lääne imperialistlikud ringkonnad hülgasid avalikult Saksamaa kohta käivad Potsdami kokkulepped ja loonud sepa-
raatse Lääne-Saksa riigi, alustasid Saksamaa lõhestamist.
Sellist poliitikat jätkavad lääneriigid tänapäevani.

Sidunud Lääne-Saksamaa Bonni ja Pariisi sõjalis-
te kokkulepetega, andsid lääneriigid võimaluse taastada
saksa militarismi ja sellega süvendasid veelgi Saksamaa
lõhestatust. Kuna Pariisi kokkulepped näevad ette Saksa-
maa ühendamise väliste jõudude poolt, siis sellega kavat-
seti lääne militaristide poolt laiendada sõjalised lepin-
gud ka Saksa DV-le. Lääneriikide poolt tehtavad ettepane-
kud Saksamaa ühendamiseks näevadki ette kogu Saksamaa liit-
mise lääne agressiivsete blokkidega.

Saksa rahvas, tema demokraatlikud jõud Saksa DV-s
ja Lääne-Saksamaal ei saa leppida lääneriikide selliste
ettepanekutega, mis viivad saksa rahva uutesse hädadesse
ja viletsusse. Saksa rahvas tahab Saksamaa ühendada demok-
raatlikel, rahuarmastavatel alustel. Saksa rahvas ei vaja
välist abi oma rahvuslike küsimuste lahendamiseks, vaid
on ise võimeline lahendama Saksamaa ühendamisse puutuvad
küsimused just selliselt, nagu seda nõuavad saksa rahva
rahvuslikud huvid. Saksa rahvas on veendunud, et ta suu-
dab lähemal ajal selle rahvusliku ülesande lahendada,
tuginedes NSV Liidu, rahvademokraatiamaade ja kogu maa-
ilma progressiivse üldsuse poolehoidule.

Kasutatud kirjanduse loetelu.

1. Hruštšov, N.S., Ettekanne NLKP XX kongressile, Tallinn 1956,
2. Hruštšov, N.S., NSV Liidu rahvamajanduse kontrollarvud. Ettekanne NLKP XXI erakorralisele kongressile, Tallinn 1959.
3. Гротеволь, О., 10 лет Германской Демократической Республики, "Вопросы истории", № 10, 11, 1959.
4. Варшавское совещание Европейских государств по обеспечению мира и безопасности в Европе, Москва 1955.
5. Внешняя политика Советского Союза, 1947 год, часть I, Москва 1952.
6. Документы о внешней политике правительства Германской Демократической Республики. От 7 ноября 1949 года до 25 марта 1954 года, Москва 1955.
7. Документы о внешней политике правительства Германской Демократической Республики. От 26 марта 1954 года до 14 мая 1955 года, Москва 1957.
8. Документы о внешней политике правительства Германской Демократической Республики. От 22 мая до 30 июня 1956 года, Москва 1958.
9. Итоги переговоров между СССР и ГДР, Москва 1953.
10. Образование Германской Демократической Республики. Документы и материалы, Москва 1950.
11. Алексеев, ГДР - оплот миролюбивых сил немецкого народа, Москва 1954.
12. Вадимов, В., Верховный Совет СССР и международные отношения, Москва 1958.
13. Горошкова, Г.Н., Движение немецкого народного конгресса за единство и мирный договор. 1947-49, Москва 1959.
14. Иодковский, А.Н., Национализация в Европейских странах народной демократии, Москва 1956.
15. История международных отношений и внешней политики СССР 1870-1957, Москва 1957.
16. Кирсанов, Борьба за единую, независимую, демократического, миролюбивую Германию, Москва 1951.
17. Попов, Н.Н., Внешнеэкономические связи Германской Демократической Республики. 10 лет ГДР, Москва 1959.
18. "Известия", 1957, 1958.
19. "RAHVA HÄÄL", 1956, 1957, 1958, 1959.

S i s u k o r d.

1. S i s s e j u h a t u s	lk. 1
2. Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine ja suurriikide euhtumine sellesse	lk. 5
3. Saksa Demokraatliku Vabariigi ja NSV Liidu suhted 1951 - 1959	lk. 19
4. Saksa Demokraatliku Vabariigi suhted rahvademokraatiamaadega 1951 - 1959	lk. 38
5. Saksa Demokraatliku Vabariigi suhted kapitalistlike riikidega	lk. 55
6. Saksa Demokraatlik Vabariik ja Saksamaa ühendamise küsimus	lk. 71
7. L õ p p s õ n a	lk. 90
8. Kasutatud kirjanduse loetelu	lk. 95

11. mail 1960. a .